

č. 07-08-2012

MESIAČNÍK O FILMOVOM DIANÍ NA SLOVENSKU

WWW.FILMSK.SK

film.sk

CENA 1 €

ROZHOVOR

► Ivan Ostrochovský

TÉMA

► Zánik letných kín
na Slovensku?

RECENZIA

► Tigre v meste ► Lono

NOVINKY

► Tak fajn

PRÍLOHA

FILMOVÉ ČÍTANIE

V NAŠICH FILMOCH JE AJ NAŠA HISTÓRIA

foto: Tomáš Juríček

NA ÚVOD

Letné projekcie v amfiteátroch boli kedysi samozrejmosťou. A niektoré z nich boli aj o inom, ako o budovaní krajších zajatrajškov. Potom letné kiná akosi vymizli. Mnohých tak obrali o miesta nostalgických spomienok. Postupne sa ale projekcie pod holým nebom stali aspoň súčasťou množstva multimediálnych festivalov a pribúdajú ďalšie a ďalšie filmové festivaly a podujatia. Čo všetko (a kde) si budete môcť pozrieť (nielen) „open air“, sa dozviete na nasledujúcich stránkach, a dočítate sa aj o tom, čo aktuálne najviac trápi letné kiná.

A pre toho, kto si filmy nielen rád pozerá, ale rád si o nich aj číta, ponúka letné dvojčíslo časopisu Film.sk ukážku z pripravovanej publikácie autorky Evy Filovej *Eros, sexus, gender v slovenskom filme*. Prvý polrok bol, čo do kvantity, pre slovenský film plodný a dokonca žánrovo pestrý. Neustále sa pripomína, že kvantita so sebou prinesie aj toľko žiadanú kvalitu. Či sa toto očakávanie začína naplňovať, napovie aj hodnotenie filmov odpremiérovanych v prvom polroku. Domáca kinematografia má kvalitnú minulosť (ako napokon ilustrujú aj tri profily jubilujúcich tvorcov), na ktorú sa dá nadväzovať a posúvať ju ďalej.

► Mariana Jaremková

MOJE OBLÚBENÉ SLOVENSKÉ FILMY

▪ FOTO: archív S&D

SHINA&DANO/LONGITAL

Obrazy starého sveta / Dušan Hanák

V detskej izbe som mal čiernobiely plagát s tvárou starca a nápisom „Obrazy starého sveta“. Dalo sa naňho nekonečne dlho dívať a klásť si otázky, či to ten starý ujo robil nejaké obrazy. Až po rokoch som si dal dohromady súvislosti a pozrel som si konečne tento krásny a pravdivý film. Všimli ste si tú úžasnú experimentálnu a chvíľami až veľmi súčasnú elektronickú hudbu? Posledná veta filmu ma dostala: „vtáky aj duše sa vracajú“.

Tisícročná včela / Juraj Jakubisko

Farby, Hapkova hudba, príbeh a Jozef Kroner urobili tento film nezabudnuteľným.

Záhrada / Martin Šulík

Jednoducho zázrak. A skvelá Godárova muzika. V poslednej dobe som viac zaregistroval filmy našich priateľov dokumentaristov (Peter Kerekes, Marek Šulík) a animátorov (Katka Kerekesová, Ivana Šebestová). Tým že ich osobne viac či menej poznáme, ich filmy získavajú ďalší, osobný rozmer.

Na záver niečo čerstvé: páčil sa nám so Shinou veľmi film *Tigre v meste / Juraj Krasnohorský*. Film je láskavý, pozitívny, nezakomplexovaný a vtipný. To je u nás vzácné. Odporúčame.

24

36

22

ZMENA VÝPOŽIČNÝCH HODÍN V ODDeleniach DOKUMENTÁCIE A KNIŽNIČNÝCH SLUŽIEB A MEDIATÉKY SFÚ!

Počas oboch letných mesiacov budú pracoviská oddelení dokumentácie a knižničných služieb a mediatéky sprístupnené pre verejnosť nasledovne:

UTOROK: 9.00 – 12.00 hod.
ŠTVRTOK: 9.00 – 12.00 hod.

Film.sk
Mesačník o filmovom dianí na Slovensku (13. ročník)
Vydavateľ:
Slovenský filmový ústav
Adresa redakcie:
Film.sk
Slovenský filmový ústav
Grösslingová 32
811 09 Bratislava
TEL.: 02/57 10 15 25
FAX: 02/52 73 32 14
E-MAIL: film.sk@sfu.sk
Šéfredaktorka:
Simona Nötová-Tušerová
zastupuje: Mariana Jaremková
Redakcia:
Mariana Jaremková
Redakčná rada: Peter Dubecký
generálny riaditeľ SFÚ
Alexandra Strelková
riaditeľka NKC – SFÚ
Marián Brázda
vedúci edičného oddelenia SFÚ
Miroslav Ulman
odborný referent Audiovizuálneho informačného centra SFÚ
Eva Blašková
vedúca predajne Klapka.sk
Simona Nötová-Tušerová
tlačová tajomníčka SFÚ
Štefan Vraštiak
tajomník KFN SSN
Design & grafická úprava:
ma.LMTD
Tlač: Dolis, spol. s r. o.
Uzávierka čísla 7-8/2012:
22. 6. 2012
Text neprešiel jazykovou úpravou.
Názory redakcie sa nemusia zhodovať s názormi prispievateľov.
Foto na titulnej strane:
Tak fajn – Foto: Frogmedia
Film.sk vychádza s podporou MK SR.
ISSN 1335 – 8286

- 03 PLUS / MÍNUS Mesiaca
- 04–05 SLOVENSKÉ FILMY prvého polroku 2012 V BODOVANÍ FILMOVÝCH VEDCOV A KRITIKOV
- 06–10 KALENDÁRIUM
- 12–20 PREMIÉRY v kinách
- 21 PREMIÉRY 2012 alebo Druhý polrok v slovenských kinách
- 22–23 NOVINKY: Tak fajn podľa Paľa Janíka ml.
- 24–27 ROZHOVOR: dokumentarista Ivan Ostrochovský
- 28–29 TÉMA: Zánik letných kín na Slovensku?
- 30 Správy Z FILMOVÉHO DIANIA
- 31 AKTUÁLNE: Európska audiovizia v roku 2011 v číslach a faktoch
- 32–33 RECENZIA: Tigre v meste podľa Juraja Krasnohorského
- 34–35 AKTUÁLNE: Tanec medzi črepinami podľa Mareka Ťapáka
- 36–37 RECENZIA: Lono podľa Benedeka Fliegaufa
- 38–40 PROFIL: Ilja Zeljenka / Albert Marenčin / Igor Luther
- 41 Správy Z FILMOVÉHO DIANIA
- 42–43 FILMOVÉ PUBLIKÁCIE / KLAPKA.SK
- 44–45 DVD NOSIČE / ČO ROBIA: na čom pracujú slovenskí filmári
- 46–47 NOVINKY alebo filmy Dušana Hanáka na francúzskom trhu
- 48–49 SVET SPRAVODAJSKÉHO FILMU: Týždeň vo filme
- 50–52 TIPY Mesiaca: Kino Lumière + PROGRAM
- 52 VÝROČIA
- 53 Správy Z FILMOVÉHO DIANIA a uzávierky na granty a podporné programy
- 54 STALO SA ZA 30 DNÍ
- A–F PRÍLOHA: alebo úryvok z publikácie Eros, sex, gender v slovenskom filme Evy Filovej

PLUS / MÍNUS Mesiaca

Katarína Mišíková, filmová teoretička: „Teší ma priehršť nových slovenských filmov a ich žánrová rozmanitosť. Dáva predpoklady, aby sa istá kvantita premietla nielen do kvality filmov, ale aj do kvality diskurzu o nich. Môj optimizmus momentálne hádže do mínusu suterénna úroveň dišputy k webovým recenziám, ktorá otvára rad nepríjemných otázok: Kolík slovenskí filmári stoja o skutočnú reflexiu svojej tvorby? Je v našej filmárskej obci kritika vnímaná ako svojbytná inštitúcia alebo len ako služobnícka skupina tých menej talentovaných? Ako sa k tomu postaví samotná kritika, ktorá neraz siahne po kulantných formuláciách a opatrníckych súdoch? Nazdávam sa, že optimistické verzie odpovedí na tieto otázky predpokladajú riadnu dávku solidarity audiovizuálneho prostredia. Napríklad takej, aká sa prejavila v reakcii na "kauzu" filmu *Posledný autobus*. Mám radosť z jeho víťazného festivalového ťaženia. Nie preto, že je to slovenský film, ale preto lebo je to skvelý film. A ešte pár osobných plusov: vydarená realizácia prvých dielov cyklu o dejinách kinematografie Kino-Ucho, ktoré s E. Filovou a M. Mikušovou píšeme pre Rádio Devín, a prvý kinozážitok mojej dcéry vďaka Kinu pre deti a mamy a otcov z iniciatívy A4 - nultého priestoru. Chcem veriť že podobné aktivity dokážu stimulovať rastúcu generáciu divákov, ktorá si už vyššie formulované otázky jednoducho nebude musieť klást. Aj preto ma mrzí, že napriek vysokému hodnoteniu projekt Filmová výchova pre pedagógov a študentov stredných škôl, ktorý Katedra audiovizuálnych štúdií FTF VŠMU pripravila s cieľom popularizovať filmové umenie a poskytnúť učebné texty pre výuku filmu, dostal na realizáciu od ministerstva školstva rovnú nulu. Takže hektický školský rok vlastne končí s vyrovnanou bilanciou.“

Jaro Vojtek, dokumentarista: „Plus: teší ma, že po dlhšej dobe tu prichádza študentská vlna mladých tvorcov, ktorý robia a chcú robiť dobré filmy, teším sa že televízia má stále snahu vyrábať zaujímavé dokumentárne cykly, a že ľudia ako napr. Ivan Kočner sa v televízii snažia dať filmárom priestor na tvorbu. Mínus: stále neviem, za čo tí mladí filmári budú nakrúcať, lebo stále je tu mizivá situácia s peniazmi na to, aby tu silne žil slovenský film.“

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafov, vrátane údajov v elektronickej podobe len s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.
© Slovenský filmový ústav

Slovenskí filmoví vedci a kritici hodnotia slovenské celovečerné filmy prvého polroku 2012

V roku 2009 sme sa v redakcii Film.sk rozhodli v spolupráci s renomovanými slovenskými filmovými vedcami, historikmi, kritikmi a publicistami reflektovať slovenské filmy aj inak, ako len vo forme recenzií či iných článkov. Vtedy sme po prvýkrát zverejnili tabuľku bodovania slovenských celovečerných filmov, ktoré mali v príslušnom roku premiéru v kinách. V projekte, ktorý vznikol v nadväznosti na nárast domácej tvorby a vzbudil záujem u odbornej i laickej verejnosti, pokračujeme už štvrtý rok.

V roku 2012 malo počas prvých šiestich mesiacov v slovenských kinách premiéru až desať domácich titulov a do konca roku je zatiaľ avizovaný viac než dvojnásobný počet novínok. Preto sme sa rozhodli hodnotenie rozdeliť na dve časti. Z desiatich doterajších premiér prinášame v tomto čísle hodnotenie siedmich filmov. Ide o slovenské alebo majoritne slovenské koprodukčné dlhometrážne filmy, ktoré spĺňajú finančné kritériá určovania krajiny pôvodu podľa Európskeho dohovoru o koprodukcii. Znamená to, že do hodnotenia sa nedostali minoritné snímky *Alois Nebel*, *Modrý tiger a Don't Stop*. A nehodnotia sa ani domáce krátkometrážne filmy, ktoré boli v roku 2012 uvedené do kín ako predfilmy – *Posledný autobus a Dust and Glitter*. Systém bodovania zostáva rovnaký, pohybuje sa v škále od piatich bodov po jeden, pričom maximálna hranica je päťbodová a prípustné sú aj polbody.

► za redakciu Film.sk Miro Ulman

Slovenské a koprodukčné celovečerné filmy prvého polroku 2012 podľa filmových vedcov a kritikov

	 PAVEL BRANKO	 MARTIN CIEL	 EVA FILOVÁ	 JARO HOCHEL	 MARTIN KAŇUCH	 VÁCLAV MACEK	 JELENA PAŠTEKOVÁ
Anjeli RÓBERT ŠVEDA	●●●	●●●	●●●●	●●●●●	●●	●●●	●●●
eŠteBák JURAJ NOVÁ	●●●	●●	●●	●●●	●●	●●	●●●
Immortalitas ERIK BOŠŇÁK	●	●	●	●	●	●	●
Muži revolúcie ZUZANA PIUSSI	●●●	●●●●	●●	●●	●●●	●●	●●●
Tanec medzi črepinami MAREK ŤAPÁK	●	●	●	●●	●	●●	●●
Tigre v meste JURAJ KRASNOHORSKÝ	●●	●●	●●●●	●●●●	●●●	●●●	●●●
Zlo P. BEBJAK	●●●	●●●	●●●●	●●●●	●●●	●●●●	●●●●

LEGENDA HODNOTENIA: ●●●●● NAJVIŠŠÍ POČET BODOV / ● NAJNIŽŠÍ POČET BODOV / ⊙ NEHODNOTÍM
(VO VÝNIMOČNÝCH PRÍPADOCH SÚ PRÍPUSTNÉ AJ POLBODY) FILMY SÚ ZORADENÉ V ABCEDNOM PORADÍ

Pavel Branko, Dr. h.c. (1921) – od roku 1945 sa venoval prekladateľskej činnosti, v roku 1948 začal aj s filmovou kritikou. V rokoch 1957 – 1970 bol redaktorom dvojtýždenníka Film a divadlo, v nasledujúcich dvoch rokoch pracoval v SFÚ, v ďalšej činnosti mu zabránil publikačný zákaz. Do roku 1989 prekladal, prvé roky pod cudzími menami, po novembri 1989 sa vrátil k filmovej kritike. Autor publikácií Mikrodraturgia dokumentarizmu, Od začiatkov po prah zrelosti, Karol Skřípský, Straty a nálezy 1 – 3. V roku 1997 získal Čestný doktorát VŠMU, v roku 2001 Zlatú kameru na 9. MFF Art Film a v roku 2007 Cenu Slnko v sieti za celoživotné dielo.

Doc. PhDr. Martin Ciel, PhD. (1963) – vyštudoval filmovú a divadelnú vedu, pracoval v SAV a SFÚ, v súčasnosti pedagóg VŠMU. Zaoberá sa teóriou a analýzou. Prednáškové kurzy viedol v New Yorku, Minsku, Tel Avive, Brne, Prahe. Publikoval niekoľko kníh a viaceru štúdií o filme.

Mgr. art. Eva Filová (1968) – vyštudovala grafiku na VŠVU a filmovú teóriu na VŠMU v Bratislave. Pôsobí na Katedre umeleckej kritiky a audiovizuálnych štúdií VŠMU a na Katedre Intermédií a multimédií VŠVU. Publikuje v domácich odborných časopisoch, prioritne sa venuje slovenskému filmu, rodovej problematike a politikám tela. Dramaturgicky a lektorsky pripravuje a uvádza filmové večery k výstavám v Slovenskej národnej a galérii. Spolu s Katarínou Mišíkovou a Monikou Mikušovou je autorkou rozhlasového cyklu k dejinám filmu s názvom Kino-Ucho.

PhDr. Jaroslav Hochel (1962) – absolvent FFUK v Bratislave. V rokoch 1989 – 1992 pracoval v archíve SFÚ. Začiatkom 90. rokov sa začal venovať filmovej publicistike (Dialóg, Slovenský denník). V rokoch 1994 – 1998 bol redaktorom časopisu Filmová revue a kultúrnych rubrik denníkov Večerník a Práca. Od roku 1999 pôsobí na voľnej nohe ako filmový publicista a knižný redaktor. Ako redaktor, prekladateľ a autor hesiel týkajúcich sa slovenskej kinematografie sa podieľal na publikáciách Ilustrovaná encyklopédia ľudskej vzdelanosti a Ronald Bergan: Film. Bol členom odborných a novinárskych porôt viacerých festivalov. Po dve funkčné obdobia bol predsedom Klubu filmových novinárov SSN.

Mgr. Martin Kaňuch (1973) – absolvent odboru história a estetika na FF UK v Bratislave. Pôsobí na edičnom oddelení SFÚ. Je šéfredaktorom filmologického časopisu pre vedu o filme a pohyblivom obraze Kino-Ikon.

Prof. Václav Macek, CSc. (1952) – autor, resp. editor vyše dvadsiatich kníh o filme a fotografii (Dejiny slovenskej kinematografie spolu s Jelenou Paštěkovou, Štefan Uher, Dušan Hanák, Ján Kadár, Slovenská imaginatívna fotografia 1981 – 1997, Súčasná slovenská fotografia, K dejinám slovenského dokumentárneho filmu, Tono Stano, Elo Havetta, Peter Župník, Bratislava zadným vchodom, atď.), prednášal v Poľsku, Česku, Rakúsku, Veľkej Británii, Nemecku, USA, Maďarsku, Rusku, Číne. Od roku 1993 do roku 2010 pôsobil ako vedúci na Katedre umeleckej kritiky a audiovizuálnych štúdií VŠMU, kde v súčasnosti naďalej vyučuje.

Prof. PhDr. Jelena Paštěková, CSc. (1951) – vyštudovala estetiku a slovenčinu na FFUK v Bratislave. Pôsobí na FTF VŠMU a v Ústave slovenskej literatúry SAV. Venuje sa interdisciplinárnej problematike, dejinám slovenskej kinematografie a slovenskej literatúre po roku 1945. Je vedúcou riešiteľkou kolektívnych grantových projektov (Poetika a politika, Identity a hranice) a školiteľkou viacerých doktorandov. Publikuje monografické práce (Rozprávania o rozprávani) a štúdie v domácich a zahraničných vedeckých časopisoch a zborníkoch.

O HODNOTENÝCH FILMOCH SME PÍSAI VO FILM.SK:

- **Muži revolúcie** (PREMIÉRA: 19. 1. 2012) – NOVINKY: Film.sk 1/2012 – s. 14; RECENZIA: Film.sk 3/2012 – s. 30-31
- **Immortalitas** (PREMIÉRA: 1. 3. 2012) – NOVINKY: Film.sk 3/2012 – s. 20-21; RECENZIA: Film.sk 4/2012 – s. 28-29
- **Zlo** (PREMIÉRA: 12. 4. 2012) – NOVINKY: Film.sk 4/2012 – s. 18-19; RECENZIA: Film.sk 5/2012 – s. 26-27
- **eŠteBák** (PREMIÉRA: 19. 4. 2012) – NOVINKY: Film.sk 4/2012 – s. 16-17; RECENZIA: Film.sk 5/2012 – s. 24-25
- **Anjeli** (PREMIÉRA: 3. 5. 2012) – NOVINKY: Film.sk 5/2012 – s. 16-17; RECENZIA: Film.sk 6/2012 – s. 30-31
- **Tigre v meste** (PREMIÉRA: 7. 6. 2012) – NOVINKY: Film.sk 6/2012 – s. 18-19; RECENZIA: Film.sk 7-8/2012 – s. 32-33
- **Tanec medzi črepinami** (PREMIÉRA: 21. 6. 2012) – NOVINKY: Film.sk 6/2012 – s. 16-17; RECENZIA: Film.sk 7-8/2012 – s. 34-35

Filmové podujatia na Slovensku ►

28. jún – 1. júl(STANICA ŽILINA-ZÁRIEČIE, MESTSKÉ DIVADLO ŽILINA
A STER CENTURY CINEMAS, ŽILINA)**5. MF animácie Fest Anča**

Fest Anča opäť ponúkne divákovi množstvo zaujímavých animovaných filmov. Tento rok predstaví svetoznáme filmárske mená, ktorých diela boli nominované na Oscara. Viaceré boli uvedené na festivaloch v Cannes, Sundance či Annecy a získali prestížne ocenenia. O hlavnú cenu festivalu bude súperiť 38 krátkych filmov. Slovensko bude v súťaži reprezentovať film *Posledný autobus*. Novinkou piateho ročníka je cena Anča Student Award, ktorú získa jeden z prihlásených študentských filmov. 33 animovaných videoklípov bude súťažiť v samostatnej kategórii. Okrem množstva zaujímavých filmov, workshopov a sprievodného programu organizátori pripravili aj večerné hudobné vystúpenia.

► www.festanca.sk**25. jún – 10. september**

(MIESTO KONANIA – 36 SLOVENSKÝCH MIEST)

10. Bažant Kinematograf 2012

Letné pojazdné kino Bažant Kinematograf zavíta na námestia slovenských miest už po jubilejnej desiatykrát. Vďaka dvom autobusom Škoda RTO budú môcť diváci navštevovať projekcie na dvoch trasách súčasne. Východná začína 25. júna v Seredi a skončí 8. septembra v Malackách. Prvá projekcia na západnej trase bude 28. júna v Novom meste nad Váhom a posledná 10. septembra v Šenkviaciach. V tohtoročnom programe si diváci budú môcť pozrieť slovensko-české koprodukčné filmy *Dom Zuzany Liovej*, *Cigán* Martina Šulíka a české filmy *Nevinnosť* Jana Hřebejka, *Czech Made Man* Tomáša Řehořka a *Perfect Days* Alice Nellis. Ako pred filmy sa budú premietat animované filmy Ivany Laučíkovej a Michaely Čopíkovéj. Bažant Kinematograf bude tradične aj súčasťou niektorých letných kultúrnych podujatí ako napr. festivaly Vrbovské vetry a Pohoda.

► www.kinematograf.sk**2., 9., 16., 23, 30. júl**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Archívne kino – téma:**Existenciálna situácia jedinca**

Filmy zobrazujúce jedinca v hraničnej situácii a nemožnosti z nej uniknúť vedú k uvažovaniu nad otázkou smrti a existencie človeka v rovine absurdity. Film *Zámok* bol nakrútený na základe Kafkovho románu a snaží sa teda previesť na plátno zvláštne kontúry priestorov jeho literárneho sveta. *Piesočná žena* a *Múr* sú rovnako spracovaniami literárnych predlôh zaobierajúcimi sa hĺbkami existenciálnej situácie jedinca. Vo svojom majstrovskom diele *Povolanie: Reportér* nastoľuje otázky identity jeden z najväčších filozofov medzi filmármi Michelangelo Antonioni. *Signál k životu* od režiséra Wernera Herzoga, je ako väčšina jeho filmov, lavírovaním na hranici šialenstva.

► www.aic.sk/kinolumiere**3., 10., 17., 24. júl**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia a osobnosti: 110. výročie od narodenia Vittoria De Sicu

Jeden z najvýznamnejších talianskych režisérov, ktorý stál pri počiatkoch neorealizmu. Spolu s ďalšími talianskymi režisérmi v období po druhej svetovej vojne vytvorili filmy, ktoré znamenali jeden z najdôležitejších zlomov v histórii kinematografie. De Sicove filmy z tohto obdobia sú charakteristické ľudským pohľadom na hrdinov všedného dňa bojujúcich s chudobou, ich konanie sa však nesnaží súdiť, ale skôr vyjadriť témy morálky na základe dôsledkov ich konania v jednotlivých situáciách.

Filmy premietané k výročiu – *Zlodeji bicyklov*, *Zázrak v Miláne*, *Umberto D.*, *Boccaccio '70*.

► www.aic.sk/kinolumiere**13. júl – 18. august**

(BRATISLAVA – MAGIO PLÁŽ)

Bažant Kinematograf na Magio Pláži

Tohto roku si už po druhý raz milovníci dobrého filmu budú môcť zadarmo pozrieť 32 domácich i zahraničných filmov a pásiem na mestskej pláži na Tyršovom nábřeží v Bratislave. Premiérovou pod hlavičkou Bažant Kinematografu, ktorý ten-

to rok spustením svojej tretej scény oslavuje 10. výročie svojho projektu Letných kín na Slovensku. V programe bratislavského letného plážového kina sú aj horúce novinky, úspešné tituly posledných rokov i hudobné filmy.

Sú medzi nimi i slovenské snímky *Don't Stop*, *eŠteBák*, *Muzika*, *Trou de Fer* - *Železná diera*, *Pygmejovia* - *Deti džungle*, *Bhután* - *hľadanie šťastia*, *BRATISLAVA*film, *Lóve*, *Alois Nebel*, *Nesvadbovo*, *Tigre v meste*, *Kamene*, filmy študentov VŠMU a to najlepšie zo slovenského animovaného filmu. Väčšinu z nich prídu osobne uviesť samotní tvorcovia.

20. júl ► 20:30

(BRATISLAVA – AMFITEÁTER SNG)

Letná filmtopia / Zvonky šťastia

Premietanie dokumentárnej komédie z miest, kde Kája s Darou dávajú dobrú noc *Zvonky šťastia*. Mariena a Roman sú bratranec a sesternica. Napriek tomu, že majú každý svoju rodinu, deti a každodenný život, sú exotmi v osade, v ktorej žijú. Spája ich spoločná vášeň, ktorá má s každodenným životom málo spoločného – obdiv k speváckym hviezdám Karlovi Gottovi a Dare Rolins. Jedného dňa sa rozhodnú, že pre nich naspievajú obľúbený hit *Zvonky šťastia* a spolu s vlastným videoklipom im ho pošlú na DVD. Týmto projektom ich sprevádzajú dokumentaristi Marek Šulík a Jana Bučka. Vzniká tak vzájomná hra, v ktorej sa vymieňajú úlohy.

27. – 29. júl

(DOLNÁ STREHOVÁ)

22. letný filmový festival HAH 2012

Cieľom súťažného filmového festivalu je verejne prezentovať a vzájomne porovnať tvorbu filmových amatérov zo Slovenska a Českej republiky. Súťažné filmy budú hodnotiť súbežne diváci aj odborná porota. Medzi sprievodné podujatia bude patriť aj nakrúcanie krátkych filmov. Viac na www.urtica.host.sk.

30. júl – 12. august

(BANSKÁ ŠTIAVNICA)

Letný workshop MPhilms 2012

5. ročník medzinárodného workshopu MPhilms

je určený mladým ľuďom vo veku od 15 do 25 rokov, ktorí sa zaujímajú o film, fotografiu, performance a výtvarné umenie. 24 vybraných uchádzačov zo Slovenska, Maďarska, Rumunska, Poľska a Českej republiky sa pod vedením skúsených lektorov (profesionálov) hrovou formou zoznajú s jednotlivými oblasťami umenia. Filmárov povedú dokumentaristi Peter Kerekes a Marek Šulík, fotograf Juraj Fífik a Tomáš Manina, lektorkou pre výtvarné umenie sa stane Mira Podmanická a performance budú vznikať pod dohľadom Józsefa Juhásza R. Témou piateho ročníka workshopu budú HRANICE.

8. – 12. august

(BANSKÁ ŠTIAVNICA)

14. Letný filmový seminár 4 živly

Letný filmový seminár 4 živly si tento rok za svoju ústrednú tému zvolil Hranice. Seminár opäť ponúkne bohatý filmový aj sprievodný program, divákov čakajú archívne filmy i aktuálne snímky. Viac informácií nájdete na str. 10 a na www.4zivly.sk

17. august ► 20:30

(BRATISLAVA – AMFITEÁTER SNG)

Letná filmtopia / Blau Peru**A ďalšie experimenty s found footage**

Blau Peru je pokusom "vyvolať film", privolať príbeh. Vzniknutí duchovia tancujú v rytme hudby z preparovaného gramofónu a predstavujú rôzne možnosti sledovania alebo čítania nájdeného filmu z roku 1970. Pôvodný obraz je snímaný z 8 mm filmového pásu a video – projekciou prenášaný na plátno. Hudbu k obrazovému experimentu Alex Moralesovej vytvára Georgi Bagdasarov.

23.- 26. august

(NITRA)

AGROKOMPLEX 2012

V programe Retrokino budú premietnuté spravodajské filmy *Agrokoplex* a *Dožinky*.

Podujatia slovenského filmu v zahraničí ►

24. jún – 1. júl

41. Lubušské filmové leto, Lagow (POLSKO)
Premietanie filmov *Lidice* (r. Petr Nikolaev), *Marhuľový ostrov* (r. Peter Bebjak), *Viditeľný svet* (r. Peter Krišťufek), *Nickýho rodina* (r. Matej Mináč), krátkych filmov z produkcie VŠMU a ďalších. ► www.lif.pl

29. jún – 7. júl

47. MFF Karlovy Vary (ČESKÁ REPUBLIKA)
V sekcii Návraty k prameňom sa bude premietat film Štefana Uhra *Slnko v sieti*. Do súťažnej sekcie Na východ od Západu je zaradená aj snímka Ivety Grófovej *Až do mesta Aš*. V sekcii 2012: Hudobná odysea sa budú premietat filmy *Zvonky šťastia* (r. Jana Bučka, Marek Šulík) a *Vlny dlhého dosahu* (r. Steve Elkins). V rámci sekcie Česká filmy 2011-2012 sú do programu zaradené aj slovenské koprodukčné tituly *eŠteBák* (r. Juraj Nvota), *Alois Nebel* (r. Tomáš Luňák), *Modrý tiger* (r. Petr Oukropec), *Lidice* (r. Petr Nikolaev) a *Don't Stop* (r. Richard Řeřicha), v sekcii Dokumentárne filmy – Mimo súťaž sa bude premietat koprodukčný film *Tmár a jeho rod alebo Slzavé údolie pyramíd* (r. Karel Vachek). Svoje filmy prídu predstaviť režisérky Mira Fornay (*Môj pes Killer*) a Mariana Čengel Solčanská (*Miluj ma alebo odíd*) v rámci Works in Progress a Zuzana Piussi (*Krehká identita*) v Docu Talents from the East. V rámci novej prezentačnej platformy Pitch&Feedback určenej pre pripravované slovenské a české filmy vo fáze vývoja, ktoré majú ambíciu a potenciál pre medzinárodnú koprodukciiu sa zúčastnia aj tri slovenské projekty *Eva Nová* (r. Marko Škop), *Wilsonovo* (r. Jiří Strach) a *Piargy: zrodzenie antikrista* (r. Lukáš Hanulák). ► www.kviff.com

6. – 14. júl

Tabor Film Festival, Tabor (CHORVÁTSKO)
Na festivale sa bude premietat film Ivany Laučíkovej a Martina Snopeka *Posledný autobus*. ► www.taborfilmfestival.com

6. júl – 31. august

Espresso - Letný festival krátkeho filmu, Viedeň (RAKÚSKO)
Na festivale sa predstavia filmy FTF VŠMU *About Socks and Love* (r. Michaela Čopíková), *Space Resort* (r. Michal Toporcer), *Drum and Bass* (r. Mária Olhová), *Nazdravíčko!* (r. Ivana Zajacová a Jozef Mitál), *Metamorphoses* (r. Lenka Pšenčíková), *Frankenhand* (r. Andrej Gregorčok), *Neighbours* (r. Michaela Ošťádalová), *New Age* (r. Tomáš Danay), *Blue Red* (r. Daniela Krajčová) a *Cornfake* (r. Peter Skala). ► www.espressofilm.at

11. – 15. júl

NEU/NOW Festival 2012, Porto (PORTUGALSKO)
Premietanie filmu Michala Haruštiaka *Pár milimetrov pod koreňom*. ► www.elia-artschools.org/Activities/neunow-festival-2012

13. – 19. júl

5. Medzinárodný festival animovaných filmov ANIMATOR 2012, Poznaň (POLSKO)
Do programu festivalu je zaradený film *tWINS* (r. Peter Budinský) ► www.animator-festival.com

13. – 31. júl

ANIMA MUNDI, Brazílsky filmový festival animovaného filmu, Rio de Janeiro (15. – 24. 7. 2011), Sao Paulo (27. – 31. 7. 2012) (BRAZÍLIA)
Na festivale sa bude premietat film *Láska na prvý pohľad* (r. Veronika Kocourková). ► www.animamundi.com.br

19. júl

De l'écrit à l'écran, Vercors (FRANCÚZSKO)
Projekcia filmu *Obrazy starého sveta* (r. Dušan Hanák) ► www.ecranlibre.fr

20. – 29. júl

AVANCA 2012 – International Meeting of Cinema, TV, Video and Multimedia, Avanca (PORTUGALSKO)

Na medzinárodnom stretnutí filmu, televízie, videa a multimédií sa budú premietat filmy Pavla Barabáša *Trou de Fer – Železná diera* a *Pygmejovia – Deti džungle*. ► www.avanca.com

21. – 28. júl

38. LFŠ Uherské Hradište (ČESKÁ REPUBLIKA)
Aj tento rok ponúkne Letná filmová škola Uherské Hradište vo svojom programe klasické i súčasné diela slovenskej kinematografie. V sekcii Zvláštne uvedenie sa bude premietat reštaurovaná a digitalizovaná verzia filmu Štefana Uhra *Slnko v sieti* pri príležitosti 50. výročia jeho nakrútenia. Výročná cena AČFK bude udelená režisérovi Martinovi Šulíkovi, k jeho 50. narodeninám sa uskutoční zvláštne uvedenie filmu *Všetko čo mám rád*. V rámci sekcie Novinky Visegrádu budú uvedené slovenské a koprodukčné filmy *Alois Nebel* (r. Tomáš Luňák), *Don't Stop* (r. Richard Řeřicha), *Dom* (r. Zuzana Liová), *eŠteBák* (r. Juraj Nvota), *Marhuľový ostrov* (r. Peter Bebjak), *Anjeli* (r. Róbert Šveda), *Posledný autobus* (r. Ivana Laučíková a Martin Snopek) a *Dust and Glitter* (r. Michaela Čopíková). Slovenský deň na LFŠ bude 24. júla. ► www.lfs.cz

25. – 29. júl

Gimli Film Festival, Gimli, Manitoba (KANADA)
V programe festivalu je zaradený film Ivany Laučíkovej a Martina Snopeka *Posledný autobus*. ► www.gimlifilm.com

25. – 28. júl

ANDKids World Film Festival, University of Notre Dame Indiana (USA)
Na festivale sa bude premietat film Vandy Raýmanovej *Kto je tam?* ► www.performingarts.nd.edu

4. – 11. august

11. Bajkalský medzinárodný filmový festival, Irkusk (RUSKO)
Na medzinárodnom festivale sa bude premietat aj film Pavla Barabáša *Trou de Fer – Železná diera*. ► www.baikalfest.ru/en/main/

4. – 12. august

Sestiere film festival, Sestiere (TALIANSKO)
Do programu festivalu bol vybraný aj film *Príbehy tatranských štítov* Pavla Barabáša. ► www.teamitalia.com

16. – 22. august

9. Čínsky medzinárodný festival animovaného filmu, Changzhou (ČÍNA)
Do súťaže je zaradený film Vandy Raýmanovej *Kto je tam?* ► www.cicdaf.com/2012/others/english/

18. – 25. august

Švajčiarsky festival horských filmov, Pontresina (ŠVAJČIARSKO)
Do festivalového programu je zaradený aj film Pavla Barabáša *Trou de Fer – Železná diera*. ► www.swissmountainfilmfestival.com

18. – 26. august

17. Lessinia Film Festival: „Život v horách, história a tradície, Bosco Ciesanuova, Verona“, Verona (TALIANSKO)
Na festivale sa bude premietat dokumentárny film Pavla Barabáša *Pygmejovia – Deti džungle*. ► www.filmfestivallessinia.it

23. – 26. august

Medzinárodný horolezecký filmový festival Teplice nad Metují (ČESKÁ REPUBLIKA)
Na festivale sa bude premietat film *Príbehy tatranských štítov* Pavla Barabáša. ► www.teplicenadmetuji.cz/filmovyfestival.htm

jún – august

3. OFF CINÉMA 2012, Florencia (TALIANSKO)
Súčasťou akcie Leto vo Florencii je aj premietanie filmu Vandy Raýmanovej *Kto je tam?* ► www.offbarcinema.wordpress.com

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)
► Mariana Jaremková

4 živly rozoberú HRANICE

► Peter Gašparík

Letný filmový seminár **4 živly** v auguste opäť prinesie do Banskej Štiavnice kvalitnú kinematografiu a jedinečnú atmosféru.

Organizátorský tím sa tento rok v intenciách témy HRANICE rozhodol posunúť štvordňové ohraničenie podujatia a otváraciu projekciu pre prvých účastníkov a účastníčky uviesť v banskoštiavnickom Amfiteátri už v stredu 8. 8. 2012.

„Nemáme ambíciu seminár umelo rozširovať, tohtoročná téma ale ponúka tolko výborných filmov, že sme sa rozhodli jedným z nich potešiť aj tých, ktorí prídu do Štiavnice skôr,“ vysvetľuje Daniela Chlapíková, jedna

z organizátoriek podujatia, dodávajúc, že voľba padla na western *Jeseň Čejenov* (r. J. Ford).

Fenomén hraníc sa **4 živly** podujali skúmať už vo februári na 1. ročníku zimnej verzie seminára s podtitulom TÍ DRUHÍ, zameraným na južné hranice našej krajiny, na vzťahy medzi obyvateľmi Slovenska a Maďarska navzájom, a na ich postoje k spoločným národnostným menšinám.

Letná verzia ponúkne na HRANICE o čosi komplexnejší pohľad. Tie štátne budú prekračovať napríklad protagonisti filmov *Import Export* (r. U. Seidl), *Vítejte v KLDR!* (r. L. Jablonská) či *Holka Ferrari Dino* (r. J. Němec). Hranice možností jednotlivca preskúma maďarská športová dráma *Biele dlane* (r. S. Hajdu). Medze hraného a animovaného filmu spochybni *Alois Nebel* (r. T. Luňák) a o tom, ako bariéry prekonáva samotné umenie, porozprávajú napríklad snímky *Prekliata láska* (r. J. Maybury), *Le Mystère Picasso* (r. H.-G. Clouzot) alebo legendárny opus *Fitzcarraldo* (r. W. Herzog). O lektorské úvody k filmom sa tradične postarajú teoretici Martin Ciel a Martin Kaňuch, organizátori sľubujú, že k nim aj tento rok pribudne viacero zaujímavých hostí z radov filmových tvorcov. Účasť pri-

stúbil poľský režisér Robert Glinski, ktorý predstaví svoj film *Sviňky*, Marek Šulík a Jana Bučka uvedú najnovší spoločný dokument *Zvonky šťastia* a zoznam hostí sa ešte rozšíri.

14. ročník letných **4 živlov** poteší účastníkov a účastníčky aj projekciami mimo kinosál. Okrem Centra mestskej kultúry a podkrovia Art Café sa tak projekčnou plochou po roku znova stane aj brána Botanickéj záhrady a na nádvorí Starého zámku si prídu na svoje milovníci nemých filmov so živým hudobným sprievodom, tentoraz v podaní českého zoskupenia *DVA*.

Oblúbenou súčasťou programu **4 živlov** bývajú sprievodné podujatia. Tohtoročné by sa mali niesť v duchu dvojitej oslavy. Časopis *Homo Félix*, ktorý pred dvomi rokmi v Štiavnicí krstil svoje prvé vydanie a ktorý aj tentoraz do programu prispel tematickým blokom animovaných filmov, bude narodeniny oslavovať spolu s rovesníckym dvojmesačníkom *Kinečko*. Chýbať nebude ani populárna *Horúčka sobotňajšej noci*, koncert hudobníka *Maoka*, publicistický workshop *Kinečka*, či prezentácia výsledkov partnerského workshopu *MPhilms*, ktorého 5. ročník vyvrcholí práve počas filmového seminára. **4 živly** ani tento rok nezabúdajú na svojich najmladších účastníkov a účastníčky. Deti a ich rodičia sa môžu tešiť na **Detské 4 živly**, sľubujúce okrem iného animačný workshop Vandy Raýmanovej a Kataríny Kerešovej, alebo exkurziu do premietacej kabíny.

Ak vás láka narušenie bariér, skúmanie ich opodstatnenia a spochybňovanie existencie, Letný filmový seminár **4 živly** bude v Banskej Štiavnicí prekračovať HRANICE od 8. do 12. augusta 2012. ▲

Milí priatelia a milovníci slovenského filmu!

Národný filmový archív Slovenského filmového ústavu (SFÚ) sústreďuje, uchováva, ochraňuje, odborne spracováva a verejnosti sprístupňuje filmové a iné audiovizuálne diela, písomné, obrazové a grafické archívy a sprievodné dokumentačné materiály.

Archívne zbierky a fondy sú súčasťou národného kultúrneho dedičstva Slovenskej republiky.

SFÚ vyvíja intenzívnu akvizičnú činnosť, pretože si uvedomuje význam a historickú hodnotu archívnych filmových materiálov.

Pri tejto príležitosti sa obracia na všetkých, ktorí by radi doplnili jeho zbierky a fondy o zaujímavé archívne filmové i písomné a grafické materiály s bohatou výpovednou hodnotou.

SFÚ má záujem najmä o dokumenty, súvisiace s dejinami slovenskej kinematografie, s produkciou filmov, rukopisy, korešpondencie filmových tvorcov, fotografie, fotonegativy, fotoalby, plagáty, propagačné a dokumentačné materiály, ako i súkromné zbierky výstrižkov.

Súčasne sa usilujeme o dopĺňanie fondov kníh a periodík v špecializovanej filologickej knižnici SFÚ, preto by sme i touto cestou radi oslovili ctenu verejnosť, aby nám pomohla doplniť najmä chýbajúce čísla i celé ročníky filmového časopisu *Filmový prehľad* od r. 1950 do r. 1979, prípadne jeho predchodcu, periodika *Filmová kartotéka* z rokov 1939-1949. Taktiež by sme sa potešili i iným starším odborným filmovým periodikám, ktoré sa v našej knižnici nenachádzajú, resp. iba v neúplnom stave (napr. Československá kinematografie ve svetle zahraničného tisku a pod.).

V PRÍPADE VÁŠHO ZÁJMU AKO I POTREBY ZÍSKAŤ PODROBNEJŠIE INFORMÁCIE, KONTAKTUJTE SA NA ADRESU:

PhDr. Jana Stradiotová

vedúca Oddelenia dokumentácie a knižničných služieb SFÚ
tel.: 02/57 10 15 23, mobil: 0905 283 147
e-mail: jana.stradiotova@sfu.sk

PREMIÉRA: 14. 6. 2012

2 dni v New Yorku

(*2 Days in New York*, USA / Francúzsko, 2011) DCP 2D, ŠUP, 91 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: Julie Delpy **NÁMET:** Alexia Landeau, Alexandre Nahon **SCÉNÁR:** Julie Delpy, Alexia Landeau **KAMERA:** Lubomir Bakchev **STRICH:** Julie Brenta, Isabelle Devinck **HUDBA:** Julie Delpy **HRAJÚ:** Julie Delpy, Chris Rock, Alexia Landeau, Kate Burton, Albert Delpy, xandre Nahon

DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Voľné pokračovanie úspešnej komédie *2 dni v Paríži*. Opäť sa stretávame s fotografkou Marion, ktorá aj po rozchode s Američanom Jackom žije v New Yorku s rozhlasovým moderátorom Mingusom. Spolu so svojimi dvomi deťmi, ktoré majú z predchádzajúcich vzťahov si nazývajú v relatívnej pohode. Až kým na návštevu neprilieti Marionin žoviálny otec Jeannot a jej sexuálna sestra Rose s priateľom. Dva dni sa stávajú peklom, trojica Francúzov nemá v ničom zábrany a vzťah Marion a Mingusa prechádza vážnou skúškou.

PREMIÉRA: 19. 7. 2012

Abraham Lincoln: Lovec upírov

(*Abraham Lincoln: Vampire Hunter*, USA, 2012) DCP 2D, ŠUP, 105 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ / FANTASY / HOROR / TRILER **RÉŽIA:** Timur Bekmambetov **NÁMET:** Seth Grahame-Smith – rovnomenný román (2010) **SCÉNÁR:** Seth Grahame-Smith **KAMERA:** Caleb Deschanel **STRICH:** William Hoy **HUDBA:** Henry Jackman **HRAJÚ:** Benjamin Walker, Rufus Sewell, Dominic Cooper, Mary Elizabeth Winstead, Anthony Mackie, Marton Csokas **DISTRIBÚTOR:** Tatrafilm

Abraham Lincoln, jedna z najväčších postáv amerických dejín, mal dve tváre. Nebol len uznávaným prezidentom ale i historicky najväčším lovcem upírov. Jeho hnacím motorom bola pomsta za smrť milujúcej matky, ktorá umrela po napadnutí upírom. Malý Abraham vtedy prisahal, že pomstí jej smrť a všetkým upírom vyhlásil nezmieriteľnú vojnu. Čoskoro si uvedomí, že existencia upírov je v Amerike úzko spojená s otrokárskym Juhom, kde ľahko nakupujú čiernych otrokov. Nie na prácu na plantážach, ale ako potravu. Koniec otroctva by bol teda ohrozením všetkých upírov. A tak sa Lincoln stáva nielen pomstiteľom, ale i politikom bojujúcim proti otrokárstvu.

PREMIÉRA: 12. 7. 2012

Amazing Spider-Man 3D

(*The Amazing Spider-Man*, USA, 2012) DCP 2D + 3D, ŠUP, 137 min., MP, ČESKÉ TITULKY + ČESKÝ DABING, AKČNÝ, DOBRODRUŽNÝ **RÉŽIA:** Marc Webb **SCÉNÁR:** Alvin Sargent, Steve Kloves, James Vanderbilt **KAMERA:** John Schwartzman **STRICH:** Alan Edward Bell, Michael McCusker, Pietro Scalia **HUDBA:** James Horner **HRAJÚ:** Andrew Garfield, Emma Stone, Rhys Ifans, Sally Field, Martin Sheen, Denis Leary, Campbell Scott **DISTRIBÚTOR:** Itafilm

Stredoškolač Peter Parker nie je medzi svojimi vrstovníkmi príliš obľúbený. Rodičia ho už v detstve opustili a jeho výchovu sa ujal strýko Ben a teta May. Parker je typický dospievajúci chalan, ktorý si hľadá svoje miesto v živote a samého seba, kým vlastne je a prečo je taký, aký je. Navyše má plno starostí so svojou stredoškolskou láskou Gwen. Spolu zdoľávajú prvé úskalía a tajomstvá lásky. Keď jedného dňa nájde tajomný kufriček, ktorý kedysi patril jeho otcovi, rozhodne sa vypátrať, prečo jeho rodičia zmizli. Dostane sa až k bývalému otcovmu kolegovi dr. Connorsovi. Petra čaká zásadné rozhodnutie ako využiť svoje schopnosti, ktoré určujú jeho cestu k hrdinským činom.

PREMIÉRA: 12. 7. 2012

Až vyjde Mesiac

(*Moonrise Kingdom*, USA, 2012) DCP 2D, 94 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA **RÉŽIA:** Wes Anderson **SCÉNÁR:** Wes Anderson, Roman Coppola **KAMERA:** Robert D. Yeoman **STRICH:** Andrew Weisblum **HUDBA:** Alexandre Desplat **HRAJÚ:** Bruce Willis, Edward Norton, Bill Murray, Frances McDormand, Tilda Swinton **DISTRIBÚTOR:** Magic Box Slovakia

Film sa odohráva v Novom Anglicku počas 60. rokov minulého storočia. Rozpráva o dvoch dvanásťročných deťoch, ktoré sa úplnou náhodou stretnú a zamilujú sa do seba. On je sirota, ktorá trávi čas v skautskom tábore a nikto ho nemá rád. Ona sa cíti vo svojej usporiadanej rodine cudzia, nepochopená. Obaja vedia o svete dospelých „všetko“ – a rozhodnú sa spolu utiecť. Wes Anderson, režisér filmov ako *Taká zvláštna rodinka* či *Darjeeling Limited* prináša príbeh plný pre neho typického suchého humoru a zmyslu pre paródiu plný hereckých hviezd a dobrej hudby.

PREMIÉRA: 9. 8. 2012

Bourneov odkaz

(*The Bourne Legacy*, USA, 2012) DCP 2D, ŠUP, XX min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ / TRILER **RÉŽIA:** Tony Gilroy **NÁMET:** Tony Gilroy **SCÉNÁR:** Tony Gilroy, Dan Gilroy **KAMERA:** Robert Elswit **STRICH:** John Gilroy **HUDBA:** James Newton Howard **HRAJÚ:** Jeremy Renner, Rachel Weisz, Edward Norton, Albert Finney, Joan Allen, Scott Glenn, Stacy Keach, Oscar Isaac

DISTRIBÚTOR: Tatrafilm

Film *Bourneov odkaz* nadväzuje na záver *Bourneovho ultimáta*. Verejnosť sa dozvedela o projekte Threadstone na využitie agentov-špecialistov, a tak sa ho príslušná vládna organizácia rozhodne úplne zlikvidovať. A to doslovne – nájomní zabijáci postupne vražia všetkých agentov a ďalšie osoby, ktoré boli oboznánené s projektom. Tony Gilroy, scenárista úspešnej špiónažnej série, ktorej celosvetové tržby už prevyšili miliardu dolárov sa tentoraz ujal i réžie. Tentoraz rozšíril svet vytvorený spisovateľom Robertom Ludlumom o ďalšie postavy. Sú medzi nimi i agent Aaron Cross a doktorka genetiky, ktorá sa podieľala na vylepšovaní jednotlivých agentov.

PREMIÉRA: 14. 6. 2012

Crulic - cesta na onen svet

(*Crulic - drumul spre dincolo*, Rumunsko / Poľsko, 2011) DCP 2D + DVD, 73 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, ANIMOVANÝ DOKUMENT **RÉŽIA:** Anca Damian **SCÉNÁR:** Anca Damian **ARTWORK A ANIMÁCIA:** Dan Panaiteescu, Raluca Popa, Dragos Stefan, Roxana Bentu, Tului Oltean **STRICH:** Catalin Cristutiu **HUDBA:** Piotr Dziubek **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Animovaný dokument *Crulic - cesta na onen svet* rozpráva príbeh Crulica, tridsaťtriročného Rumuna, ktorý zomrel v poľskom väzení počas protestnej hladovky. Uznávaný rumunský herec, Vlad Ivanov, prepožičal Crulicovi svoj hlas, ktorým, plným irónie, sa prihovára divákovi zo záhrobia. Režisérka Anca Damian si zvolila animovaný film ako najlepšiu možnosť priblížiť divákovi skutočný príbeh nespravodlivo odsúdeného Rumuna. Muža, ktorý chcel byť vypočutý a jedinou zbraňou bolo jeho vlastné telo.

PREMIÉRA: 5. 7. 2012

Černobylské denníky

(**Chernobyl Diaries**, USA, 2012) DCP 2D, 90 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, HOROR / TRILER

RÉŽIA: Bradley Parker **NÁMET:** Oren Peli
SCENÁR: Oren Peli, Carey Van Dyke, Shane Van Dyke **KAMERA:** Morten Søborg

STRIH: Stan Salfas **HUDBA:** Diego Stocco

HRAJÚ: Jonathan Sadowski, Devin Kelley,

Jesse McCartney, Olivia Taylor Dudley,

Nathan Phillips, Ingrid Bolso Berdal,

Dimitri Diatchenko

DISTRIBÚTOR: Forum Film Slovakia

Černobyl je aj dvadsaťšesť rokov od havárie 4. reaktoru Černobyľskej jadrovej elektrárne zaujímavým miestom. Partia šiestich kamarátov si najme miestneho človeka, ktorý vie o výbuchu z roku 1986 takmer všetko, aby im robil sprievodcu a postaral sa im o extrémny zážitok a zábavu. Napriek varovaniam ich zavedie do opusteného mesta Pripjať, ležiaceho iba tri kilometre od elektrárne, ktoré bolo kedysi domovom robotníkov zamestnaných v černobyľskej jadrovej elektrárni. Bezstarostní turisti ale po krátkom prieskume vyľudnených ulíc začínajú tušiť, že v meste nie sú sami.

PREMIÉRA: 19. 7. 2012

Do Ríma s láskou

(**To Rome with Love**, USA, Taliansko, Španielsko, 2012) DCP 2D, ŠUP, 102 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: Woody Allen **SCENÁR:** Woody Allen
KAMERA: Darius Khondji **STRIH:** Alisa Lepselter **HRAJÚ:** Ellen Page, Woody Allen, Penélope Cruz, Alec Baldwin, Roberto Benigni, Ornella Muti, Jesse Eisenberg

DISTRIBÚTOR: Forum Film Slovakia

Režisér Woody Allen pri svojej ceste po Európe tentokrát navštívil hlavné mesto Talianska, kde si zahral s osudmi niekoľkých rôznych ľudí. Film je zložený zo štyroch poviedok. V prvom príbehu prichádza postarší manželský pár do Ríma, aby spoznal budúceho manžela ich dcéry. Ten sa však neurotickému otcovi nevesty veľmi nepozdáva. Ďalší príbeh filmu je o prostitútke, ktorá má za úlohu splniť akékoľvek pranie klientovi, ktorý nemôže za nič na svete pochopiť, čo od neho tá podivná žena chce. V nasledujúcej poviedke si verejnosť pomýli obyčajného muža s filmovou hviezdou a jeho život sa otočí o 180 stupňov. A v záverečnej časti život maldého amerického páru zmenia dve neočakávané návštevy.

PREMIÉRA: 30. 8. 2012

Dobrý syn

(**Hyvä poika**, Finsko, 2011) DCP 2D + DVD, 88 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Zaida Bergroth **SCENÁR:** Zaida Bergroth, Jan Forsström **KAMERA:** Anu Keränen
STRIH: Jan Forsström **HUDBA:** Mi a L'Äu
HRAJÚ: Elina Knihtilä, Sanna-Kaisa Palo, Pekka Valkeajärvi, Samuli Niittymäki, Kaisa Mattila, Eero Aho, Anna Paavilainen

DISTRIBÚTOR: Film Europe

Po škandálnej premiére utečie herečka Leila Manner pred novinármi so svojimi dvoma synmi na staré rodinné letné sídlo. Výbušný Ilmari je matkiným dôverníkom a ochrancom, zatiaľ čo jeho mladší brat Unto je vášnivým entomológom a samotárom. Ich kludné spoluzitíe však čoskoro naruší skupina Leilinih priateľov, ktorí za nimi prídu na víkend. S nimi prichádza i Aimo, do ktorého sa Leila zaľúbi. Hostia odídu, no Aimo zostáva. Ilmari nemá rád „narušiteľov“ a svoju nespoľojnosť dáva najavo. Atmosféra v dome obklopenom lesmi sa pomaly hustne a stáva sa desivou.

PREMIÉRA: 16. 8. 2012

Iron Sky

(**Iron Sky**, Finsko / Nemecko / Austrália, 2012) DCP 2D, ŠUP, 93 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ / KOMÉDIA / SCI-FI
RÉŽIA: Timo Vuorensola **SCENÁR:** Johanna Sinisalo, Michael Kalesniko, Jarmo Puskala
KAMERA: Mika Orasmaa **STRIH:** Suresh Ayyar
HUDBA: Laibach **HRAJÚ:** Julia Dietze, Udo Kier, Götz Otto, Christopher Kirby, Peta Sergeant, Tilo Prückner, Stephanie Paul

DISTRIBÚTOR: Film Europe

V posledných chvíľach 2. svetovej vojny sa tajný nacistický program vyhol deštrukcii a ukryl sa na odvrátenej strane Mesiaca. Počas sedemdesiatich rokov prísneho utajenia nacisti skonštruovali gigantickú vesmírnu pevnosť s masívnou armádou lietajúcich tanierov. Keď americký astronaut James Washington pristane so svojím lunárnym modulom blízko tajnej nacistickej základne, mesačný Führer sa rozhodne, že nastal ten správny moment na ovládnutie Zeme... aj keď o niečo skôr, než sa plánovalo. Washington prehlasuje, že jeho misia je len propagačnou kampaňou prezidentky Spojených štátov, ale čím iným by človek mohol byť, ak nie vyzvedačom pre bezprostredný útok pozemskými silami? Štvrtá ríša musí reagovať!

PREMIÉRA: 21. 6. 2012

Kuma

(**Kuma**, Rakúsko, 2012) DCP 2D + DVD, 93 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA
RÉŽIA: Umut Dag **SCENÁR:** Petra Ladinigg
KAMERA: Carsten Thiele **STRIH:** Claudia Linzer **HRAJÚ:** Nihal Koldaş, Begüm Akkaya, Vedat Erincin, Murathan Muslu, Alev Irmak, Dilara Karabayir, Merve Cevik

DISTRIBÚTOR: Film Europe

Ayse slávi svadbu. Takmer všetci obyvatelia rodnej tureckej dediny veria, že sa zosobášila s iba o niečo starším Hasanom. V skutočnosti odchádza do Viedne ako druhá žena Hasanovho otca Mustafu. V Rakúsku sa začleňuje do novej rodiny so zmiešanými pocitmi. Mustafaove deti, niektoré staršie ako Ayse, sa k nej obracajú chrbtom. Jediné dlhoročná Mustafaova manželka Fatma, zomierajúca na rakovinu, prejavuje skutočnú radosť: teraz si môže byť istá dobrou nasledovníčkou, ktorá sa postará o jej manžela a bude lojálnou a poslušnou moslimskou manželkou.

PREMIÉRA: 30. 8. 2012

Let's Dance: Revolutions

(**Step Up Revolution**, USA, 2012) DCP 2D + 3D, ŠUP, XX min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, HUDBOBNÝ / ROMANTICKÝ / DRÁMA
RÉŽIA: Scott Speer **SCENÁR:** Jenny Mayer
KAMERA: Karsten Gopinath **STRIH:** Matt Friedman, Avi Youabian **HUDBA:** Aaron Zigman
HRAJÚ: Kathryn McCormick, Ryan Guzman, Stephen Boss, Chadd Smith, Peter Gallagher, Tommy Dewey, Adam G. Sevani

DISTRIBÚTOR: Tatrafilm

Emily, dcéra bohatého tanečníka, sa rozhodne presťahovať do Miami, aby sa tam stala profesionálnou tanečnicou. Zoznámí sa však so Seanom, vedúcim tanečnej skupiny The Mob, v ktorej tancujú ľudia patriaci k pouličným gangom. Skupina sa snaží zvíťaziť v tanečnej súťaži. Emily sa k nim pridá a snaží sa urobiť všetko, aby skupinu priviedla k vytúženému víťazstvu. Keď však sa bohatý podnikateľ rozhodne zničiť priestory v ich susedstve a premiestniť tisíce ľudí rozhodnú sa svojím umením protestovať. I za cenu toho, že prídu o svoje sny.

PREMIÉRA: 12. 7. 2012

Magic Mike

(**Magic Mike**, USA, 2012) DCP 2D, ŠUP, 110 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA / DRÁMA

RÉŽIA: Steven Soderbergh

SCENÁR: Reid Carolin

KAMERA: Steven Soderbergh

HRAJÚ: Channing Tatum, Alex Pettyfer, Olivia Munn, Joe Manganiello, Matt Bomer, Matthew McConaughey, Mircea Monroe

DISTRIBÚTOR: Forum Film Slovakia

Režisér Steven Soderbergh vo svojom najnovšom filme zavedie diváka do vzrušujúceho sveta mužského striptízu a predstaví osudy jeho protagonistov. Film je inšpirovaný skutočným príbehom Channinga Tatumu, jeho skúsenosťami z obdobia, kedy pracoval ako striptér a o svojej hereckej kariére iba sníval. Channing Tatum vo filme aj účinkuje, nestvárnúje však samého seba, ale svojho staršieho poradcu Mika. Vo filme divácividia aj Matthewa McConaugheyho, ktorý si zahral vyslúžilého striptéra Dallasa, súčasného majiteľa klubu, kde Mike so svojim žiakom vystupujú.

PREMIÉRA: 2. 8. 2012

Môj otec je šialenec

(**That's My Boy**, USA, 2012) DCP 2D, ŠUP, 114 min. MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, BLÁZNIVÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Sean Anders **SCENÁR:** David Caspe

KAMERA: Brandon Trost **HUDBA:** Rupert Gregson-Williams **HRAJÚ:** Adam Sandler, Andy Samberg, Leighton Meester, Vanilla Ice, James Caan, Milo Ventimiglia, Blake Clark

DISTRIBÚTOR: Itafilm

Donny sám (a nie práve najlepšie) vychováva svojho syna Todda až do jeho osemnástych narodenín. Po tom, ako Todd odišiel sa otec a syn dlhé roky nevideli. Teraz je však náhle Toddov život v troskách po tom, ako sa jeho otec, nečakane a nepozvaný, objaví v predvečer jeho svadby. Donny sa zúfalo pokúša obnoviť prerušený (a narušený) vzťah so synom, ale musí čeliť a zmieriť sa s následkami svojej zlej výchovy.

PREMIÉRA: 27. 7. 2012

Návrat Temného rytiera

(**The Dark Knight Rises**, USA, 2012) DCP 2D, ŠUP, 165 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÝ TRILER

RÉŽIA: Christopher Nolan **NÁMET:** Christopher Nolan, David S. Goyer **SCENÁR:** Jonathan Nolan, Christopher Nolan **KAMERA:** Wally Pfister **STRIH:** Lee Smith **HUDBA:** Hans Zimmer **HRAJÚ:** Christian Bale, Joseph Gordon-Levitt, Gary Oldman, Tom Hardy, Liam Neeson, Joseph Gordon-Levitt,

Anne Hathaway, Morgan Freeman, Marion Cotillard, Michael Caine

DISTRIBÚTOR: Continental Film

Gotham prežíva kritické okamihy, odkedy bol jeho maskovaný ochranca odsúdený za zločiny, ktoré musel spáchať pre dobro ľudstva. Batman sa namiesto uznania svojej misie dočkal u väčšiny obyvateľov nenávisť a pohrdania. Joker si teda môže s úsmevom hniť v kobke v Arkhane. Lov na Batmana totiž naberá na obrátkach. Gothamská polícia pod vedením komisára Jima Gordona nie sú tým jediným nebezpečenstvom pre batmanove alter ego miliardára Bruca Waynea. Akoby odnikiaľ sa vynorí tajomný Bane a temnou nocou sa ako čierny tieň zakráda tajomná mačacia žena. Nolan týmto filmom zavŕšil trojdielnu ságu o Temnom rytierovi.

PREMIÉRA: 23. 8. 2012

Neskrotná

(**Brave**, USA, 2012) DCP 3D, ŠUP, 102 min., MP 7, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÁ DOBRODRUŽNÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Mark Andrews, Brenda Chapman, Steve Purcell **NÁMET:** Brenda Chapman **SCENÁR:** Mark Andrews, Steve Purcell, Brenda Chapman, Irene Mecchi

STRIH: Nicholas C. Smith

HUDBA: Patrick Doyle

DISTRIBÚTOR: Saturn Entertainment

Už od pradávna sa z generácie na generáciu v tajomnej škótskej vysočine trajú príbehy o epických bitkách a rôzne mystické legendy. Táto je o odvážnej Meride, ktorá sa rozhodne vzdorovať tradícii, osudu a krutej beštii. Zdatná bojovníčka, dcéra kráľa Fergusa a kráľovnej Elinor, chce žiť život podľa seba. Jej skutky nechtiac rozpútajú chaos a nesenie. Merida sa preto vydáva po radu k starej čarodějnici a odnáša si od nej pranie zaťažené kliatbou. Nasleduje teda nebezpečné sily a objaví pri tom význam skutočnej odvahy, aby kliatbu prelomila skôr, ako bude neskoro. K filmu je pripojený 7-minútový animovaný predfilm *La luna* (2011, r. Enrico Casarosa).

PREMIÉRA: 9. 8. 2012

Neverníci

(**Les infidèles**, Francúzsko, 2011) DCP 2D, ŠUP, 109 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: Emmanuelle Bercot, Fred Cavayé, Alexandre Courtès, Jean Dujardin, Michel Hazanavicius, Eric Lartigau, Gilles Lellouche **SCENÁR:** Nicolas Bedos, Philippe Caverivière, Jean Dujardin, Stéphane Joly, Gilles Lellouche **KAMERA:** Guillaume Schiffman

STRIH: Anny Danché, Julien Leloup, Benjamin Weil, Hazanavicius **HUDBA:** Sacha Galperine, Evgueni Galperine **HRAJÚ:** Jean Dujardin, Gilles Lellouche, Geraldine Nakache, Isabelle Nanty, Clara Ponsot, Alexandra Lamy, Sandrine Kiberlain, Mathilda May,

DISTRIBÚTOR: Forum Film Slovakia

Neverníci sú kolekciou krátkych štekľivých príbehov od šiestich francúzskych režiséro. Večná téma mužskej nevery je v tomto filme spracovaná s povestným francúzskym šarmom a ľahkosťou. Všetkými príbehmi prechádzajú dvaja charizmatičtí hlavní predstavitelia – Gilles Lellouche a Jean Dujardin, ktorý očaril filmových fanúšikov po celom svete svojím výkonom v oscarovej snímke *The Artist*. Vždy s iným účesom, oblekom a niekedy aj s inou sexuálnou orientáciou, ale stále rovnakým zanietím.

PREMIÉRA: 5. 7. 2012

Nežnosť

(**La délicatesse**, Francúzsko, 2011) DCP 2D, 108 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, ROMANTICKÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: David Foenkinos, Stéphan Foenkinos **NÁMET:** David Foenkinos – román

SCENÁR: David Foenkinos **KAMERA:** Rémy Chevrin **STRIH:** Virginie Bruant

HUDBA: Emilie Simon **HRAJÚ:** Audrey Tautou, François Damiens, Bruno Todeschini, Mélanie Bernier, Joséphine de Meaux

DISTRIBÚTOR: Continental Film

Život Nathalie je úžasný. Žije v ukázkovom manželstve, je mladá a krásna. Stačí jediný tragický moment a celý tento fantastický svet zmizne. V okamihu, kedy jej manžel zahynie pri nehode, sa Nathalie všetko rúca. Bolesť sa snaží utíšiť náporom práce, okrem nej nevníma nič, najmä nie svoje emócie. Nedostatok intimity sa prejaví náhle a nečakane, keď prekvapujúco pobozká toho najmenej vhodného muža – svojho kolegu Markusa. Zvláštny pár sa tak spolu vydáva na náročnú emocionálnu púť. Čuť do života občas prichádza nečakane. Neovplyvníme spôsob, akým sa to udeje. Nathalie a Markus objavili novú lásku a navzájom tak jeden druhého vrátili do života.

PREMIÉRA: 2. 8. 2012

Rock of Ages

(**Rock of Ages**, USA, 2012) DCP 2D, ŠUP, 123 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, KOMÉDIA / DRÁMA / MUZIKÁL
RÉŽIA: Adam Shankman **NÁMET:** rovnomenný muzikál (2005) **SCÉNÁR:** Justin Theroux, Chris D'Arienzo, Allan Loeb **KAMERA:** Bojan Bazelli **STRIH:** Emma E. Hickox
HRAJÚ: Julianne Hough, Diego Boneta, Tom Cruise, Mary J. Blige, Diego Boneta, Matt Sullivan, Alec Baldwin
DISTRIBÚTOR: Continental Film

Tom Cruise v adaptácii úspešného broadwayského muzikálu Chrisa D'Arienza. *Rock of Ages* je príbehom dievčaťa z malého mesta menom Sherrie a mestského chlapca Drewa, ktorí sa stretnú na Sunset Strip v čase, kedy sa obaja snažia naplniť si svoje hollywoodske sny. Ich rock'n'rollová romanca sa odohráva v roku 1987 a je rozpovedaná pomocou hitov hudobných hviezd ako sú napríklad Def Leppard, Joan Jett, Journey, Foreigner, Bon Jovi, Night Ranger, REO Speedwagon, Pat Benatar, Twisted Sister, Poison, či Whitesnake.

PREMIÉRA: 16. 8. 2012

Susedská hliadka

(**The Watch**, USA, 2012) DCP 2D, ŠUP, XX min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA
RÉŽIA: Akiva Schaffer **NÁMET:** Jared Stern
SCÉNÁR: Evan Goldberg, Seth Rogen
KAMERA: Barry Peterson **STRIH:** Dean Zimmerman **HUDBA:** Christophe Beck
HRAJÚ: Ben Stiller, Vince Vaughn, Jonah Hill, Richard Ayoade, Rosemarie DeWitt
DISTRIBÚTOR: Tatrafilm

Partia štyroch chlapov sa rozhodne zmeniť svoje nudné životy, ktoré prežívajú doma so svojimi manželkami. Aby mohli vypadnúť z domu vytvorí susedskú hliadku. A tiež aj preto, aby zabránili pribúdajúcim výtržnostiam. Sú pripravení na všetko. Keď však, úplne náhodou, odhalia sprisahanie misionárov, ktoré ohrozuje celý svet, sú nútení nastúpiť do akcie.

PREMIÉRA: 23. 8. 2012

Svätá štvorka

(**Svatá čtveřice**, Česká republika, 2012) DCP 2D, ŠUP, 90 min., MN 15, KOMÉDIA
RÉŽIA: Jan Hřebejk **SCÉNÁR:** Michal Viewegh
KAMERA: Martin Šácha **STRIH:** Vladimír Barák
HUDBA: Eggnoise **HRAJÚ:** Jiří Langmajer, Hynek Čermák, Marika Procházková, Viktorie Čermáková, Luděk Munzar, Jana Hlaváčová
DISTRIBÚTOR: Garfield Film

Dva zdanlivo obyčajné manželské páry stredného veku, Máriu s Vítkom a Ditu s Ondrom, spája viac než len celoživotné priateľstvo, dvojdom v malom meste a dospievajúce deti rovnakého veku. Ondra aj Vítek, ktorí sú kolegami v zamestnaní, majú svoje ženy úprimne radi, ale zároveň obaja skryto túžia po manželke toho druhého. Hneď ako konečne nájdu odvahu si to priznať - a keď navyše vyjde najavo, že aj obe ženy sú na tom so svojimi citmi a túžbami podobne - je len otázkou času, kedy rokmi potlačovaná vášň prepukne naplno.

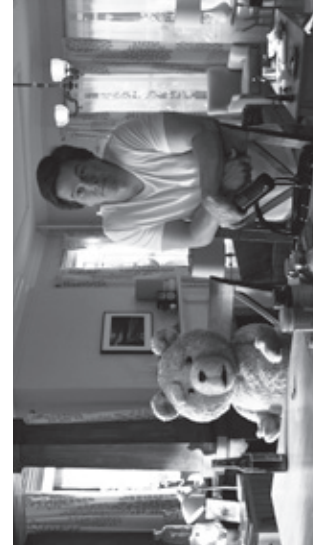

PREMIÉRA: 12. 7. 2012

Tak fajn

(**Tak fajn**, Slovenská republika, 2012) DCP 2D, ŠUP, 90 min., MP 12, KOMÉDIA / RODINNÝ / HUDBOBNÝ
RÉŽIA: Palo Janík ml. **NÁMET:** Palo Janík ml.
SCÉNÁR: Palo Janík ml.
KAMERA: Palo Janík ml. **STRIH:** Dali Liška
HUDBA: rôzni autori a interpreti
HRAJÚ: Marián Labuda ml., Barbora Žilecká, Tomáš Palonder, Zuzana Norisová, Marián Labuda st.
DISTRIBÚTOR: Continental Film

Dvojica najlepších kamarátov sa vyberie so svojimi priateľkami na krátku letnú dovolenku na jadranské pobrežie do Chorvátska. Komplikácie začínajú už na začiatku cesty a štvorka sa rýchlo zredukuje na trojicu. Namiesto prímorskej idylly ich čaká množstvo dobrodružstiev a tragikomických situácií, v ktorých je vždy niekto, alebo niečo navyše. Očakávaná romantika sa akosi nechce dostať....podarí sa ju dosiahnuť? Alebo všetko skončí v partnerských a priateľských troskách?

PREMIÉRA: 2. 8. 2012

Ted

(**Ted**, USA, 2012) 35 mm + DCP 2D, 105 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA
RÉŽIA: Seth MacFarlane
NÁMET: Seth MacFarlane **SCÉNÁR:** Seth MacFarlane, Alec Sulkin, Wellesley Wild
KAMERA: Michael Barrett **STRIH:** Jeff Freeman **HUDBA:** Walter Murphy
HRAJÚ: Mark Wahlberg, Mila Kunis, Giovanni Ribisi, Laura Vandervoort, Patrick Warburton, Jessica Stroup
DISTRIBÚTOR: Tatrafilm

Johnovi sa splní želanie. Jeho jediný priateľ, plyšový medvedík, ožije. Táto dvojica vyrastala celé roky spoločne. Ale teraz sa John musí rozhodnúť či zostane so svojou priateľkou, alebo dá prednosť svojmu hrubému a nevhodne sa správajúcemu medvedíkovi Tedovi.

PREMIÉRA: 9. 8. 2012

Total Recall

(**Total Recall**, USA / Kanada, 2012) DCP 2D, ŠUP, 121 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÝ / SCI-FI / TRILER
RÉŽIA: Len Wiseman **NÁMET:** Philip K. Dick - poviedka *We Can Remember It For You Wholesale* (1966) **SCÉNÁR:** Kurt Wimmer, Mark Bomback **KAMERA:** Paul Cameron
STRIH: Christian Wagner **HUDBA:** Harry Gregson-Williams **HRAJÚ:** Colin Farrell, Bokeem Woodbine, Bryan Cranston, Kate Beckinsale, Jessica Biel, Bill Nighy, Ethan Hawke, John Cho **DISTRIBÚTOR:** Itafilm

Továrenský robotník Quaid má krásnu manželku, ktorú miluje. Napriek tomu sa rád oddáva snivaniu. Quaid chce podniknúť výlet do svojej mysle, aby si takýmto spôsobom oddychol od frustrujúceho života. Skutočné spomienky na život superšpióna sa mu zdajú tým pravým relaxom. Celý proces sa však náhle zvrtnie a z Quaida sa stáva hľadaný muž na úteku pred políciou. Jej šéfom je kancelár Cohaaagen, vodca slobodného sveta. Quaid sa spojí s povstaleckou bojovníčkou, aby vypátral vodcu ilegálneho odboja a zastavil Cohaaagena. Hranice medzi fantáziou a realitou sa začínajú strácať a osud jeho sveta visí na vlásku, keď Quaid objaví svoju pravú identitu a osud.

PREMIÉRA: 2. 8. 2012

Volám sa Oliver Tate

(*Submarine*, USA / V. Británia, 2010)

35 mm, ŠUP, 97 min., MP 12,

ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA

REŽIA: Richard Ayoade **SCENÁR:** Richard Ayoade, Joe Dunthorne **KAMERA:** Erik Wilson

HUDBA: Andrew Hewitt **STRIH:** Chris Dickens, Nick Ferton **HRAJÚ:** Craig Roberts, Yasmin Paige, Paddy Considine, Gemma Chan, Sally Hawkins

DISTRIBÚTOR: Asociácia slovenských filmových klubov

Neobyčajne vizuálne poňatý debut režiséra Ayoadeho už stihol dostať prívlastok "britská chlapčenská *Amélia z Montmartru*". 15-ročný Oliver Tate neustále uniká do sveta predstáv, podozrieva svoju matku z nevery a premýšľa nad samovraždou. Jeho momentálnym cieľom je prísť o panictvo ešte pred šestnástymi narodeninami a odvrátiť rozvod rodičov dobre premyslenou stratégiou. Oliver randí s rovnako čudáčkou Jordan, podpaľáčkou, ktorá osobne dohliada na Oliverove denníkové zápisky – najmä ak sa týkajú priamo jej. Vtedy musí Oliver škrtiť.

PREMIÉRA: 19. 7. 2012

Vrásky z lásky

(*Vrásky z lásky*, Česká republika, 2012)

DCP 2D, 101 min., MP, KOMÉDIA

REŽIA: Jiří Strach **SCENÁR:** Marek Epstein

KAMERA: Martin Šec **STRIH:** Jan Mattlach

HUDBA: Jan Jirásek

HRAJÚ: Radoslav Brzobohatý, Jiřina Bohdalová, Ivan Trojan, Jiří Dvořák, Jiřina Jirásková, Šimona Stašová, Lenka Vlasáková, Taťjana Medvecká, Viktor Preiss, Jan Skopec, Miriam Kantorková, Josef Somr, **DISTRIBÚTOR:** Continental Film

Ota býval učiteľom a teraz je priamo úmerne svojmu veku náležite vrtošivý. Svojou povahou komplikuje život synovi a jeho manželke. Otu čaká náročná operácia a tak sa rozhodne, že je najvyšší čas vyhľadať človeka, ktorý mu kedysi veľmi ovplyvnil život. Očakávané stretnutie s herečkou Janou však nedopadne tak, ako si predstavoval. Vítálna dáma sa ale opäť stáva kľúčovou postavou jeho života. Jana, ktorá odmieta rezignovať na aktívny život presvedčí Otu, aby sa vydal na cestu. V tomto road-movie je dôležité práve poznanie, že najhoršie, čo človek môže so svojim životom urobiť, je vzdať ho.

► ts

Wintonove deti dojali aj deti

Film Mateja Mináča *Nickyho rodina* si z 3. ročníka medzinárodného filmového festivalu kreatívneho dokumentu MAKEDOX, ktorý sa koná v macedónskom Skopje, odniesol Cibulové semienko pre najlepší film v súťažnej kategórii diel s tematikou sveta detí. Symbolom festivalu je cibuľa, ako vyjadrenie mnohorakosti chutí a vrstiev i podôb. Preto aj ceny mali v názve túto zeleninu. Zaujímavosťou je, že porota v tejto súťažnej kategórii je zložená z detí. Cenu za tvorcov prebral v historickom Kursumli An veľvyslanec SR v Macedónsku Róbert Kirnág. Pre režiséra Mateja Mináča je to výnimočná cena. „Medzi všetkými oceneniami, ktoré sme doposiaľ získali, si toto ceníme najviac, pretože vychádza zo srdca mladých ľudí. Je fascinujúce, že deti v Macedónsku oslovil príbeh mladého Brita, ktorý zachraňoval česko-slovenské deti.“ Film zarezonoval aj medzi dospelými divákmi. Americký fotograf Phil Lampron ho pre festivalový denník vyhodnotil ako najlepší film festivalu. MAKEDOX v tomto roku ponúkol divákovi 96 dokumentárnych filmov v šiestich kategóriách. *Nickyho rodina* bola jediným zástupcom slovenskej a českej kinematografie.

Druhý polrok v slovenských kinách

► Miro Ulman

Počas prvého polroka 2012 malo v slovenských kinách premiéru 133 filmov. Teda o 36 viac než za prvých šesť mesiacov minulého roku. Na ten druhý ich distribútori naplánovali zatiaľ 111. Aj keď určite ešte nastanú nejaké zmeny, zdá sa, že v roku 2012 bude v slovenských kinách rekordný počet premiér. Na 35 mm kópiách však bude v druhom polroku dostupných už len 17 filmov z ponuky Asociácie slovenských filmových klubov (ASFK). Zvyšok sa bude hrať z digitálnych kópií, z toho 14 i vo formáte 3D. V rubrike Premiéry nájdete informácie o 24 filmoch, ktoré budú mať premiéru už počas leta. Na tomto mieste informujeme aj o tých, ktoré zavítajú do slovenských kín do konca roka.

Zatiaľ čo vlni mali v prvom polroku premiéru len štyri majoritne slovenské filmy a z toho len jeden hraný, v roku 2012 sa ich do kín dostalo už desať. A na druhý polrok je avizovaných až 29 domácich novinek. Koľko sa ich však nakoniec naozaj dostane do kín, najmä kvôli nutnosti platenia VPF, uvidíme až o pár mesiacov. Počas leta bude mať premiéru hudobná komédia *Tak fajn* (12. 7.) Paťa Janíka ml., v septembri česko-slovensko-poľská kriminálna dráma z 50. rokov *Ve stínu* (20. 9.) Davida Ondříčka, tragikomédia o nádeji *Až do mesta Aš* (13. 9.) Ivety Grófovej a poviedkový film Mátyása Priklera *Ďakujem dobre* (27. 9.). V októbri Zuzana Piusi predstaví dokument o živote a diele ľudí, ktorí sa chcú obetovať pre národ s názvom *Krehká identita* (25. 10.) a na prelome jesene a zimy bude mať premiéru i dráma Mariany Čengel Solčanskej *Miluj ma alebo odíď* a dlhometrážny hraný film *Zázrak* Juraja Lehotského. Na Slovensku sú divácky veľmi úspešné české filmy zastúpené spomínanou koprodukčnou snímkou *Ve stínu*, ktorú dopĺňa kvarteto titulov *Vrásky z lásky* (19. 7.), komédia Tomáša Vorla *Cesta do lesa* (4. 10.), animovaný *Kozí príbeh se sýrem* (25. 10.) a romantická komédia Jana Hřebejka *Svätá štvorka* (23. 8.).

Nebudú chýbať ani očakávané hity. Sú medzi nimi pokračovania úspešných titulov ako napríklad *Let's Dance: Revolution* (30. 8.), *Expendables 2* (6. 9.), animovaná snímka *Sammy 2: útek z Raja* (4. 10.), *Resident Evil 5* (13. 9.), *Paranormal Acitivity 4* (18. 10.), *Twilight sága: Úsvit – 2. časť* (15. 11.), či 23. príbeh Jamesa Bonda s názvom *Skyfall* (11. 10.) opäť s Danielom Craigom v úlohe

agenta 007. A na 13. decembra je pripravená novinka Petra Jacksona *Hobbit: Neočakávaná cesta*. K pol tuctu animovaných filmov patria i drakulovský *Hotel Transylvania* (4. 10.), *Norman a duchovia* (13. 9.), *Ralph Rozbi-to* (6. 12.), 3D verzia hitu *Hľadá sa Nemo* (20. 9.) a novinka z dielne Tima Burtona *Frankenweenie*. Ak ste zvedaví na hviezdy tak Leonardo di Caprio sa predstaví ako *Veľký Gatsby* (27. 12.), Colina Firtha, Cameron Diaz a Alana Rickmana uvidíte v komédii *Gambit* (29. 11.), Keiru Knightley a Juda Lawa v dráme *Anna Karenina* (6. 12.), Clintu Eastwooda v športovej dráme *Of Men and Mavericks* (11. 10.) a Whitney Houston v muzikáli *Sparkle* (1. 11.).

V tohtoročnej ponuke nebudú chýbať ani novinky slávnych režisérov. Oliver Stone nakrútil kriminálny triler *Divosi* (20. 9.), Ang Lee dobrodružnú drámu *Pí a jeho život* (20. 12.) podľa románu Yanna Martela a ako chuťovka sa v kinách objaví reštaurovaná kolorovaná verzia filmu Georgesa Mélièsa *Cesta na Mesiac* (6. 9.) z roku 1902 s hudbou francúzskeho dua Air. Už tradične do kín aj tento rok zavíta nekomerčná putovná prehliadka Projekt 100 – 2012. ASFK prostredníctvom nej od 6. 9. uvedie diela zo zlatého fondu a novinky ocenené na festivaloch: *Bohém-ský život* Akiho Kaurismäkiho, *Čierna mačka*, *biely kocúr* Emira Kusturicu, *Čierna Venuša* Abdellatif Kečicheho, *Hanba* Steva McQueena, *Chlapec na bicykli* bratov Dardennovcov, *Neha* Martina Šulíka, *Rozchod Nadera a Simin* Asghara Farhadiho, *Trainspotting* Dannyho Boyla, *V tme* Agnieszky Holland a montypythonovský *Život Briana* Terryho Jonesa a *Upíra Nosferatu* F. W. Murnaua. ▲

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY TÝKAJÚCE SA DISTRIBUČNÝCH TITULOV!)

► Mariana Jaremková a Miro Ulman

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY TÝKAJÚCE SA DISTRIBUČNÝCH TITULOV!)
POZNAMKA: XX min. = V ČASE UZÁVIERKY EŠTE NEBOL TENTO ÚDAJ K DISPOZÍCII

• FOTO: Frogmedia

Komédia Tak fajn sa na nič nehrá

► Robert Pospíš (filmový publicista)

Komédia je právom považovaná za jeden z najnáročnejších filmových žánrov. Vyžaduje kvalitný scenár, výborných hercov a najmä originálny nápad. Bez neho sa môže stratiť v mori tuctových brakov. Nový slovenský film *Tak fajn* prezrádza svoju hlavnú prioritu už samotným názvom. Zabaviť diváka. Režisérsky debut Paľa Janíka ml., ktorý je zároveň autorom scenára prichádza do slovenských kín na začiatku letnej sezóny. Načasovanie premiéry v tomto prípade určite nie je iba vecou náhody.

„Mojim cieľom bolo nakrútiť americkú béčkovú komédiu,“ hovorí režisér. „Aj pohľadom kamery, aj ľahkosťou deja. Nemat som chuť nakrútiť nejakú depku, ale feelgood roadtrip, pri ktorom si ľudia oddýchnu a aspoň na 90 minút vypnú a budú sa cítiť ako na dovolenke. Do ľahkej romantickkej komédie som sa pustil, preto lebo nemám rád ľahké projekty,“ dodáva Janík ml. s úsmevom. Slová debutujúceho tvorca napovedajú, že film *Tak fajn* má jasné ambície. Nečakajte od neho dramatické životné zvraty, ani závažné spoločenské témy. Netradičný žánrový prívlastok "ľahká romantická hudobná komédia" vysvetľuje režisér filmu Paľo Janík ml. slovami: „Veľkú časť atmosféry dodáva v našom filme práve hudba, ktorá je zložená z piesní. Tie napísali Robo Grigorov,

Elán, IMT Smile, Peter Bič Projekt, Peter Cmorik, Rastó Dubovský, Bruno Benetton Free Band, Slušní Chlapci a objaví sa aj pár chorvátskych originálov. Verím, že soundtrack k filmu vyjde aj na samostatnom CD.“

Ústrednými postavami filmu sú traja priatelia, ktorí zažijú nevydarenú dovolenku v Chorvátsku. Od priamočiarej dejovej zápletky bol počas začiatočných príprav odvodený aj pôvodný názov filmu *Tretie kolo na voze*. „Ten však vystihoval prvý scenár. Po niekoľkých úpravách sme ale cítili, že nie je presný,“ vysvetľuje režisér. „Hľadali sme nový názov a prišla ponuka, či nechceme pesničku *Tak Fajn*. Je to super pieseň, ktorá presne vystihuje film a bolo to hneď jasné. *Tak Fajn!*“ Titulnú trojicu priateľov si vo filme *Tak fajn* za-

hrali Barbora Žilecká, Tomáš Palonder a Marián Labuda ml. „Postavy boli šité na mieru. Aj dialógy som písal, až keď som vedel obsadenie. Keďže hlavné postavy sú len tri, stojí na nich celý film. Potreboval som preto hercov, ktorí dokážu udržať celý príbeh. Tiež sme si museli sadnúť ľudsky, lebo dva spoločne strávené mesiace nie sú žiadna sranda. Bolo to úžasné filmovanie a doteraz si dávame stretávky aj s celým štábom,“ vysvetľuje režisér obsadenie filmu. Samotný scenár vznikol rovnako spontánnou cestou. „Sedeli sme v reštaurácii s Barborkou Žileckou a Sávom Popovičom a blbli sme,“ potvrdzuje Janík ml. „Jeden z našich nápadov bolo nakrútiť dovolenkový film o trojici, v ktorej je vždy jeden navyše. Rok som potom zbieral anekdoty z dovoleníek. Neskôr som ich pospájal do jedného reťazca. Keď som mal všetko v hlave tak som to len dal na papier. Scenár sa neskôr upravoval, občas aj na pláci. Vychádzali sme z toho, čo sme mali k dispozícii.“ Ľahká romantická a hudobná komédia *Tak fajn* sa nakrúcala dva mesiace v Chorvátsku a dva týždne v Bratislave. „Nejaké scény sa nakrúcali po ceste na benzínových pumpách a hlavne v Chorvátsku nad Zadarom, konkrétne na ostrove Vir. Pri nakrúcaní mam rád pokoj a pohodu. Navyše bolo veľmi teplo, 38 stupňov

v tieni. Nedalo sa preto pracovať viac ako 2-3 hodiny denne. Celé leto sme teda mali takú pracovnú dovolenku,“ opisuje nakrúcanie filmu *Tak fajn* jeho režisér a súčasne scenárista. A čo bolo pre neho počas príprav netradičnej slovenskej komédie najdôležitejšie? „Aby herci neprehrávali a aby to nebolo trápne. Nešli sme do veľkých fórov, ktoré by mohli zle vypáliť. Radšej som dej poňal komornejšie a vo väčšej civilnosti, ktorá vyvolá divákov úsmev na tvári.“

Nová slovenská komédia *Tak fajn* chce do slovenských kín počas horúcich letných dní priniesť prímorskú atmosféru, na ktorú pravidelne vsádzajú aj zahraniční filmári. Režisér a scenárista Paľo Janík ml. otvorene priznáva inšpiráciu filmami s populárnym americkým komikom Adamom Sandlerom. Pre koho je teda určená jeho slovenská verzia nenáročných amerických komédií? „Film *Tak fajn* je ako stvorený pre páriky mladých, ale aj dospelých divákov, ktorí si vďaka nemu pripomenú vtipné príhody z vlastných dovoleníek. Keďže je humor jemnejší, užijú si ho aj ženy. V celom filme nie je žiadna hrubá nadávka ani záchodový humor. Nájde sa v ňom každý kto absolvoval nejakú dovolenku pri mori,“ uzatvára Paľo Janík ml. Premiéra komédie *Tak fajn* je naplánovaná na 12. 7. 2012. ▲

Tak fajn (Tak fajn, Slovenská republika, 2012)

Informácie o počte kópií filmu jeho producent nedodal / Príspevok z MK SR bol vo výške: 0 Eur
Celkový rozpočet producent nechce zverejniť.

• FOTO: Lukáš Kazík

FOTO: Miro Nôta

Film ma baví teoreticky aj prakticky

► Natália Bokníková (filmová publicistka)

Ivan Ostrochovský je filmový teoretik aj praktik v jednom. Na VŠMU študoval najskôr filmovú vedu, ktorej sa venoval aj na doktorandskom štúdiu, neskôr vyštudoval aj réžiu dokumentárneho filmu. Okrem režisárskej činnosti, pod ktorú spadá tvorba televíznych relácií, dokumentárnych aj hraných filmov je tiež producentom, ktorý iniciuje a realizuje nielen vlastné projekty. O súčasnej situácii v slovenskom audiovizuálnom priestore hovorí, že „je super“, ale môže sa to zmeniť zo dňa na deň.

Máš vzdelanie filmového teoretika, z filmovej vedy si si robil aj doktorát. Až neskôr si prešiel k nakrúcaniu filmov, dokonca až k hranému filmu. Vždy si mal ťah filmy aj robiť?

– Nie, nie! Ja som išiel na VŠMU, pretože som mal štvorky na vojenskej škole a zistil som, že na inú školu ma nezoberú. Nič iné ako teória mi nenašlo, lebo som ani netušil, čo réžia je. Až na škole som videl, ako sa robia filmy a začalo ma to viac zaujímať. A hlavne som zistil, že z tej teórie sa nedá žiť, aj keď ma to veľmi baví, ale v našich pomeroch je to skôr koníček. Tak som ešte vyštudoval réžiu dokumentárneho filmu.

Pred pár rokmi ste s Paľom Pekarčíkom nakrútili film o hudobnom skladateľovi Iljovi Zeljenkovi. Minulý rok bol premietnutý aj na MFF v Karlových Varoch, v sekcii hudobných filmov. Teraz pripravujete jeho vydanie na DVD, dokonca v rozšírenej verzii?

– My sme pôvodne film *Ilja* chceli prioritne smerovať k hudbe, komponovaniu. Ale Zeljenka počas nakrúcania začal umierať a tak sa to prirodzene zvrtilo na film o smrti a zomieraní. S odstupom času sme však voči Zeljenkovi pocítili dlh, tak sme si povedali, že zjždeme za jeho kamarátmi ako Roman Berger, Palo Šimaj a ďalších pár ľudí a dodatočne s nimi nakrútime rozhovory o Iljovi. Pôvodne sme si mysleli, že to bude len bonus k DVD, kde budú Zeljenkovi vrstovníci hovoriť o dobe 50. a 60. rokov. Ukázalo sa ale, že je to sama o sebe dosť zaujímavá téma, takže z toho bude 50-minútový film, síce viac o tej dobe a generácii, ale Zeljenka sa samozrejme vyskytuje vo všetkých tých príbehoch. Použijeme aj viacero nakrútených a nepoužitých rozhovorov, kde Zeljenka hovorí priamo k hudbe, aj k filmovej. Toto bude skôr klasický televízny dokument, ktorý by popísal jednu generáciu. Mnohí z tých hudobníkov po roku 1968 emigrovali, takže dať ich dokopy je trochu piplačka. Boli sme nakrúcať vo Švédsku, vo Viedni, v Nemecku...

Ale zostáva to stále slovenským projektom?

– Áno, ono je to bohužiaľ neprenosné. Film *Ilja* sa dá premietiť po svete, lebo je to film viac o smrti, nie je to až tak kontextovo viazané na priestor. Ale v tomto dokumente sa bude hovoriť o slovenskej hudbe 50.-60. rokov. Možno v Prahe by o to

mohli mať záujem, lebo títo slovenskí hudobníci veľa nahrávali v Čechách, všetka filmová hudba sa vtedy prakticky robila v Prahe a filmovú hudbu robili mnohí Zeljenkovi súputníci.

Dost sa píše aj o pripravovanom filme *Zamatoví teroristi*, ktorí tvoria tri príbehy o nereali-zovaných teroristických útokoch v časoch normalizačného Československa, na ktorom robíš s Petrom Kerekesom a Paľom Pekarčíkom. V akom je to štádiu? Podarilo sa vám zohnať nejakého významnejšieho koproducenta?

– Na koprodukciju máme zatiaľ potvrdenú českú spoločnosť Hypermarket Film Ltd., je v tom Česká televízia, Český fond, za Slovensko Audiovizuálny fond a stále sa to ešte snažíme predať. Tento rok to už musíme dokončiť, aj keď premiéra bude možno až na jar. Robí sa na tom prakticky už sedem rokov a za ten čas sa dost zmenila situácia, lebo pred siedmimi rokmi nebol terorizmus ako téma vo filme veľmi preskúmaný, ale teraz je to už takmer kliše. Toto je našťastie trochu iný žáner, od začiatku sa to ťahalo skôr do komédie, lebo hrdinovia tých troch príbehov sú vlastne amatéri, ktorí mali akože „dobrý“ úmysel. Keď ten projekt ponúkame vo svete, pýtajú sa nás, aké je v tom poslanstvo, lebo terorizmus je vnímaný teraz dosť citlivo, až precitlivo. No v porovnaní s tým, čo sa deje dnes vo svete terorizmu, je to vlastne celkom smiešny príbeh. Keď sme po podobných príbehoch v rámci Československa pátrali, nenašli sme žiadne plány, ktoré by mali punc toho naozajstného terorizmu, kde by sa páchatel išiel reálne obetovať. Títo naši hrdinovia boli v niečom insitní, akoby si nevedomovali dôsledky, čo by to všetko mohlo spustiť. Komédia spočíva v tom, že oni nám ukazujú, ako to chceli urobiť, je to vlastne také smutno-veselé. Ľudia si terorizmus bežne predstavujú sofistikovane, ale teroristi sú dosť často také, filmovo povedané, „jednoduché postavy“, oni si nevedomujú, čo tým spôsobujú, pre koho je to vlastne výhodné a nevýhodné. Jeden z nich chcel napríklad vyhodiť do vzduchu tribúnu na prvého mája, ale policajti ho chytili opitého, keď tam tú výbušninu montoval.

Film je zasadený do kontextu doby, v ktorej sa teroristické útoky plánovali?

– Peter Kerekes to chcel robiť viac ako film o ko-

munizme, ale ja som bol za to, aby sme ho urobili ako film o súčasnosti. Je vtipné, ako tí chlapi dopadli. Snívali, ako zmenia svet a svoj život, ale pre nich sa vlastne ani po revolúcii vôbec nič nezmenilo. Žijú takisto, alebo možno ešte horšie ako predtým. Vtip je v tom, že oni to robili viac – menej kvôli romantickým pohnútkam, teda kvôli ženám, pred ktorými sa predvádzali.

Režiruješ a spolupodieľaš sa aj na scenári k hranému filmu *Koza* o žilinskom boxerovi. Ako si sa dostal k tejto téme?

– O tomto chlapcovi som robil film v prvom ročníku, vtedy ešte boxoval amatérsky. Teraz už má vyše tridsaťpäť rokov, z pohľadu boxu je to vlastne starý chlap. Ale tým, že vie len boxovať, dal sa na profesionálny box a žije tak, že raz za mesiac ho manažér vezme niekam na zápas, kde ho zmastia, manažér mu za to niečo dá a ide sa domov. A k tomu berie sociálku, žije v takej železničnej kolónii, kde bývajú tí, čo neplatia nájom. Dlho som nevedel, čo k tejto téme urobiť, či len tak observačne nakrútiť dokument o jeho živote, ale potom sme sa s Marekom Leščákom dohodli, že o ňom urobíme hraný film. Úlohu manažéra obsadíme hereckou postavou a dáme to do polohy roadmovie. Príbeh sa začne v tej rómskej kolónii, odkiaľ vyrazí na cestu po Európe. U nás sa odohráva len možno 15 percent filmu.

Produkuješ a realizuješ tiež seriál dokumentárnych filmov o slovenských fotografoch. Tu si stál hneď pri začiatkoch nakrúcania, autorsky aj producentsky. Kde a ako vznikol tento nápad?

Vzniklo to na podnet Václava Maceka. Bavili sme sa s ním o slovenských fotografoch a upozornil nás, že o niektorých neexistuje žiaden nakrútený materiál a bolo by dobré to stihnúť, kým sú ešte tu. Napríklad s pánom Malíkom, ktorý mal vtedy 95 rokov, alebo takmer deväťdesiatročným pánom Grossmanom. Tak sme s nimi vo voľnom čase chodili nakrúcať. Slovenská televízia mala zrazu voľné okná vo svojej programovej štruktúre a my sme im spomenuli, že na niečom takomto robíme. Zapáčilo sa im to a chceli desať 26 minútových dielov.

Pôvodný zámer bol, že budeme robiť iba týchto starších pánov, ale to by sa nestihlo, pretože s nimi sa predsa len robí pomalšie. Tak sme

■ FOTO: Miro Nôta

urobili akýsi prierez. Začali sme od najstaršieho Malíka, ktorý fotil ešte prezidenta Beneša, ved' on mal cez druhú svetovú vojnu 35 rokov, o pár rokov menej ako ja teraz! Minulý rok zomrel, len tak tak, že sme ho stihli. Potom sú tam ďalší fotografi – Huszár, Švolík, Prekop, Župník, Robo Kočan, z mladších Martin Kollár, Lucia Nimcová, Šymon Kliman. Dokument Mira Rema *Tibor Huszár - návrat späť* sa premietal aj na festivale Art Film Fest. Zaujímavý je aj ten o Kollárovi, Lebo Martin si to vlastne režíroval sám. On sa v tom filme neobjavil, ale nakrúcal všetkých svojich kamarátov, ktorí s ním robia, a rozprávajú o ňom. Je to v niečom aj taký generačný film.

Ty máš okolo seba tiež veľa generačných kamarátov, spolupracovníkov. Kerekes, Pekarčík, Leščák, Šlapeta... Je okolo vás taká dobrá atmosféra, aspoň navonok to tak pôsobí.

– No, dosť dobre si rozumieme. Všetci sme vo filmársky najlepšom veku, okolo štyridsiatky. O päť – desať rokov sa to už posunie, ako filmári-režiséri sa rapídne blížime k dôchodcovskému veku. Stretávame sa, rozumieme si v tej generácii, máme robotu, môžeme robiť a keď budeme mať šesťdesiat, budeme na to spomínať. Teraz je príjemné presedieť dva dni na káve s Leščákom, rozoberať scenár a baviť sa, či Jožo ako postava z filmu bude blondák alebo niečo podobne závažné a pre život dôležité.

Keď spomínaš výhľadovo ten režisérsky dôchodok, máš pocit, že sa ti to profesne začne zužovať a budeš sa profilovať viac ako producent?

– Teraz už je producentom prakticky každý. Pri menších projektoch s nižšími rozpočtami je to aj logické. A my sme generácia, ktorá už nezažila Kolibu, viac sme si to odžili na kolene, tak sme sa to naučili. Ja vidím rozdiel napríklad už aj pri práci s Martinom Šulíkom. Super si rozumieme, ľudsky aj filmársky, je s ním sranda, ale na pláci je zvyknutý na iný typ práce, minimálne na to, že má okolo seba viac ľudí, štábu, zázemia. My sme s Paľom prišli, vytiahli kameru a hneď začali točiť. Jemu to mohlo pripadať, akoby sme si len nakrúcali niečo na telefón. To je iba vecou toho, ako sme boli vychovaní a zvyknutí filmať. Ale je pravda, že sa to končí pri určitom type náročnosti projektov. Môžeš robiť dokument,

keď si traja filmári sadnú do auta, vyberú sa na východ a natočia tam nejakú tetu. Ale pri hranom filme s rôznymi lokáciami, kde máš v štábe povedzme päťdesiat ľudí a so všetkými sa uzatvárajú zmluvy, sa to už nedá. Ja to vidím pri hranom filme Ivety Grófovej *Až do mesta Aš*. Bud' sa venuješ tvorbe alebo produkovaniu, nemôžeš robiť oboje. Pri rozpočte nad pár stotisíc Eur potrebuješ tím, s ktorým to budeš robiť.

Spomínaný hraný film Ivety Grófovej *Až do mesta Aš* produkuješ za Punkchart films. Kedy ste do toho projektu vstúpili?

– Iveta začínala po škole a vybrala si projekt, ktorý jej produkčne trochu prerástol cez hlavu, oslovila teda nás, či by sme jej to nevyrobili. Začínala s Barborou Szomolányi z Protosu, získali na to nejaké peniaze, ale s výrobou sme pokračovali už my. Iveta to chcela robiť najskôr ako dokument, ale presvedčili sme ju, že keď to prehodí na hraný film, rozšíri jej to dramaturgické možnosti. Dve hlavné postavy sú dievčatá, také herečky – neherečky a príbeh spočíva v tom, že odídu do Ašu, kde si hľadajú prácu ako krajčírky, ale medzitým sa to tam v rámci krízy zrútilo a tak sa tam len tak pretŕkajú. Vstúpila do toho Česká aj Slovenská televízia a teraz to bude v súťaži Na východ od Západu v Karlových Varoch. Je to dosť veľký úspech na to, že film pôvodne začal vznikať na kolene ako dokument a Iveta, ako režisérka ešte nie je ani veľmi známa. Boli sme s tým ako s projektom aj na trhu v Cannes, aby sme ho potvrdili na nejaké festivaly, pôjde okrem Varov do Turína, do Toronta. A v septembri by mal ísť do distribúcie cez Asociáciu slovenských filmových klubov. Je to náš najväčší projekt v tomto roku. ▲

Zánik letných kín na Slovensku?

► Miro Ulman

Letným kinám sme sa vo Film.sk venovali už niekoľkokrát. Naposledy v roku 2009 v letnom dvojčísle v článku s optimistickým názvom Letné kiná ešte nevyumreli. Dôvodom k návratu k tejto téme je tentoraz situácia úplne opačná. Vyzerá to tak, že leto 2012 bude pre väčšinu letných kín poslednou sezónou. Ako vnímajú súčasnú situáciu sme sa pýtali tých, ktorých sa to týka najviac – ich prevádzkovateľov.

Letné kiná sú príjemným spostením dovolenkového programu a pre mnohých i miestami nostalgických spomienok na prvé filmové zážitky či prvé rande. Sledovať film pod hviezdami po boku niekoho, koho máte radi má svoje čaro. Navyše za cenu jednej vstupenky do multiplexu môže film vidieť celá rodina, alebo partia kamarátov. Samozrejme len za podmienky ak im nevaďí, že budú sedieť na drevených laviciach, nepotrpiť si na hollywoodske novinky a nebudú im chýbať pukance. V časoch ich najväčšej slávy, na prelome 60. a 70. rokov minulého storočia, bolo na Slovensku 34 letných kín. Ku koncu minulého roku ich zostalo už len 19. Z toho len dve z nich (v Martine a v Komárne) vlastnia súkromné subjekty a zvyšné sú v zriaďovateľskej pôsobnosti obce alebo mesta. Navyše do tohto počtu evidovaných letných kín sú zahrnuté i Šurany, kde sa nepremiata od roku 2010 a letné kiná v Zlatých Moravciach a Prešove, kde prestali premietať vlani. A vyzerá to tak, že postupne k nim pribudnú ďalšie. „Túto sezónu po prvýkrát neplánujeme prevádzku prírodného kina, čo súvisí s realizáciou digitalizácie nášho vnútorného kina. Druhým dôležitým faktorom je zároveň nedostupnosť 35 mm filmových kópií, ktoré by boli z komerčného hla-

diska zaujímavé pre divácku verejnosť a premietanie počas leta v prírodnom kine,“ hovorí Peter Kolek z Galanty. „Tento rok mesto investovalo do výmeny lavičiek. Keďže však naše kino Apollo je už digitalizované, tak všetky tituly, ktoré budeme hrať v letnom kine tam už premietali. Uvidíme ako sa to odzrkadlí na návštevnosti. Myslím si, že toto bude naša posledná sezóna,“ obáva sa Martina Hodliaková z Mestského úradu v Lučenci. Situácia je podobná i v letných kinách, ktoré neprevádzkujú obce, ale súkromníci. „Toto leto bude pravdepodobne posledné v normálnom režime,“ potvrdzuje Michal Vanko zastupujúci Amfiko v Martine. „Budúci rok už pôjdeme iba v minimovom režime, púšťať budeme staršie a klubové tituly. Ďalšia budúcnosť záleží od ochoty mesta investovať do digitálnej techniky. Osobne si myslím, že Amfiko čaká niekoľkoročnú pauzu. Vo väčších mestách sa budú amfiteátre postupne obnovovať a v menších zaniknú.“

Situácia v letných kinách je teda takmer navlas rovnaká ako v klasických jednosálových kinách, ktoré doteraz neboli digitalizované. Navyše letné kiná premietajú len pár dní v roku a musia počítať s rozmarom počasia. A ani v nich – až na pár výnimiek akými sú napríklad Pezinko – sa do

nich celé roky neinvestovala ani koruna. Teda možno s výnimkou čítačiek zvuku po roku 2007. A tak sú vybavené premietačkami MEO 5 a mono zvukom. Navyše počas posledných dvoch rokov vzrástla konkurencia v podobe digitalizovaných kín priamo v mestách kde sa nachádzajú alebo ich okolí, ktorej nemôžu konkurovať ani pohodlím, ani programom. A navyše väčšina filmov v programe letných kín už vyšla na DVD, alebo si ju ľudia stiahli z internetu. A je tu i čoraz väčšia neochota ľudí vstať od počítača či televízora a ísť von. Svoju úlohu pri poklese návštevnosti majú aj fixné poplatky za predpokladané hity, ktoré vedú k zvyšovaniu vstupného z úrovne 2 až 2,5 Eur až na 3,5 Eur, čo je už hranica pre návštevníkov letných kín často neakceptovateľná.

Aká je budúcnosť letných kín?

Keď sme pred tromi rokmi písali o situácii letných kín, spomínali sme v súvislosti s vývojom digitálnej techniky a predpokladaným poklesom cien možnosť premietania na báze E-Cinema – čo znamená, že projekčná technika nespĺňa DCI štandard pre uvádzanie premiérových hollywoodskych filmov, ale môžu sa využívať projekcie filmov na DVD a Blu-ray diskoch s právami na verejné premietanie. I tu je však na dosiahnutie kvalitnej projekcie potrebné relatívne drahé projekčné zariadenie – cena kvalitného Full HD projektoru s dostatočnou svietivosťou sa pohybuje okolo 10 až 13 tisíc Eur – čo ďaleko preyšuje finančné možnosti miestnych samospráv.

V poslednom čase sme však predsa len zaznamenali v tomto smere dve aktivity. Prvou sú projekcie na Magio pláži na Tyršovom nábreží v Bratislave. Tohto roku sa tam už po druhý raz budú v rámci projektu Bažant kinematograf zadarmo premietať počas leta filmy z 35 mm kópií i digitálnych nosičov na nafukovacie plátno s Dolby stereo zvukom. Druhé letné kino v Bratislave začalo premietať tohto roku v júni v amfiteátri v Slovenskej národnej galérii (SNG). Má kapacitu 200 miest a fungovalo veľmi krátko už v 70. rokoch. Po troch projekciách však pre sťažnosti obyvateľov z okolia na hluk skončilo. Na leto sú pripravené projekcie európskych filmov, medzi ktorými je napríklad i novinka *Zvonky šťastia* Mareka Šulíka a Jany Bučka. Projekcie by mali byť dvakrát týždenne. Veľkou výhodou je, že v prípade nepriaznivého

počasia sa projekcia nezruší, len sa presunie do kinosály SNG vzdialenej desať metrov od amfiteátra.

Ďalším možným riešením v prípade, že v mesiacoch je letné kino aj klasické jednosálové kino s rovnakým prevádzkovateľom, je presun digitálnych projektorov v lete do letného kina a na zvyšok roka do kamenného. To však môže fungovať len v mestách, ktoré majú prostriedky na digitalizáciu a zároveň majú pomerne vysokú návštevnosť. Napríklad amfiteáter v Pezinku mal počas leta 1992 návštevnosť 49 010 divákov. V roku 2001 síce klesla na 11 579 ale už desať rokov sa drží na približne rovnakej úrovni. Vlani navštívilo pezinský amfiteáter 10 875 divákov a priemerná návštevnosť na predstavenie bola 119,51 divákov. Rekordérom z posledných rokov je tam film *Bathory*, ktorý v roku 2008 videlo na jednom predstavení 1 236 divákov. „Jeden presun z amfiteátra do kina DK nás stojí okolo 550 Eur“, hovorí Timo Matiaško. „Dva roky máme zaplatené v rozpočte, potom to budeme platiť, ale verím, že sa to oplatí.“

Podobne budú postupovať i v Senci. Tam majú jednosálové kino Mier s 255 sedadlami a amfiteáter s kapacitou 1 500 miest. V nedávnej minulosti prešli obe kiná komplexnou rekonštrukciou, ktorá významným spôsobom prispela k rastu návštevnosti. Počas troch letných mesiacov hrajú, až na výnimky, každý deň a vďaka turistickému ruchu je počet divákov za 3 letné mesiace rovnaký ako v kine Mier za zvyšných 9 mesiacov. Od 31. mája 2012 sú tam v amfiteátri digitálne 2D projekcie. V Senci vedia, že digitalizáciou a presunom techniky z letného do klasického kina sa zvýši návštevnosť, zlepší sa flexibilita programovania, ale najmä pribudne možnosť nasadenia premiérových titulov. Veria, že pri zvýšení priemerného vstupného pri 2D projekciách z 2,50 Eur na 3,50 Eur a pri predpokladanom vstupnom 6,50 Eur pri 3D projekciách vzrastie ročná tržba oproti roku 2011 o 40%. Ak sa tento predpoklad naplní tak predpokladaná návratnosť investície do digitalizácie je zhruba 4-5 rokov. „Letné kiná prežijú len vtedy ak budú digitalizované,“ potvrdzuje Zuzana Lezáková zo Senca. „Inak im hrozí zánik, alebo využitie len na kultúrne a spoločenské podujatia.“ ▲

Filmové čísla roku 2011

► Miro Ulman

V máji bola na filmovom trhu počas MFF v Cannes už jubilejný pätnásty raz prezentovaná publikácia Focus – World Film Market Trends, ktorú vydáva Európske audiovizuálne observatórium (EAO). Pre mnohých je to len veľa písmeniek, čísel a grafov, ale pri pozornejšom pohľade v nej nájdete mnoho zaujímavých až prekvapujúcich informácií z európskej a svetovej kinematografie za uplynulý rok. Vybrali sme pre vás niekoľko z nich.

S rokom 2011 prišiel i nový rekord. V Európskej únii (EÚ) vzniklo 1 285 dlhometrážnych filmov (z toho 370 dokumentov). Či sa EÚ konečne podarilo predbehnúť Indiu však zatiaľ nevieme. Najaktuálnejší údaj o ročnej produkcii v tejto krajine - 1 274 filmov – je totiž z roku 2010. V USA vlni vyrobili 817 dlhometrážnych filmov, ale do štatistík nezahŕňajú dokumenty a filmy s rozpočtom nižším ako 200 000 dolárov. Ročná produkcia vzrástla i v Číne (588 filmov) a Japonsku (441). V Európe boli najplodnejší filmári vo Francúzsku, kde nakrútili v roku 2011 až 272 titulov. A ak máte radi kórejské filmy, tak ich produkcia sa vlni zvýšila o 42,1% na 216.

Zatiaľ čo v EÚ boli rekordné i hrubé tržby (6,4 miliárd Eur), v USA sa v tomto smere nedarilo a diváci tam za vstupenky dali o 3,7 percenta menej než v roku 2010. Naopak veľký nárast takmer vo všetkých oblastiach zaznamenávajú v posledných rokoch v Číne. Tržby tam vlni vrástli o 29 percent a návštevnosť dosiahla hranicu 370 miliónov divákov. Bolo to najmä vďaka 3D filmom, ktoré sa podieľali na celkových tržbách 39 percentami, a medziročnému nárastu počtu kín takmer o 50 percent na 9 286. Viac ich majú už len v USA (39 641) a v Indii (10 020). V EÚ v tomto smere dominujú Francúzsko s 5 464 kinami.

Aktuálnou témou je digitalizácia, bez ktorej majú kiná len veľmi malú šancu na prežitie. Ku koncu roka 2011 bolo vo svete digitalizovaných už 62 684 kinosál (z toho 27 205 mohlo premietat i 3D filmy). Takmer polovica (27 469) ich bola v USA a Kanade. V EÚ je najviac digitalizovaných kinosál vo Francúzsku (3 656).

V roku 2011 vzrástla v Európe návštevnosť na európske filmy. Ich podiel na celkovom počte divákov bol 28,5 percent, teda zhruba na úrovni aká bola pred nástupom amerických 3D blockbusterov v roku 2009. Naopak podiel amerických filmov klesol na 61,4 percent, čo je najmenej od roku 2001.

V Top 20 najnavštevovanejších filmov v EÚ za rok 2011 je až trinásť filmov, ktoré sú pokračovaním, či prequelom k úspešným titulom. S 37,5 miliónmi predaných vstupeniek patrí prvenstvo filmu *Harry Potter a Dary smrti II*, nasledujú ho *Piráti Karibiku 4: V neznámych vodách* (25,1) a *Twilight Sága: Úsvit – 1. časť* (22). Najúspešnejším európskym filmom bez amerických financií bola francúzska snímka *Nedoknutelní*, ktorú videlo 15,7 milióna divákov.

Zatiaľ čo priemerný člen EÚ navštívi kino 1,92 krát ročne, Slovákov doň zavíta len 0,7 krát. Menej často chodia do kina už len obyvatelia Bulharska (0,6), Rumunska (0,3) a Bosny a Hercegoviny (0,1). Návštevnosť je nízka i v Turecku, ale keď už sa tam vyberú do kina tak zväčša len na domáci titul. A tak v Top 10 roku 2011 je ich sedem. Domáca produkcia tvorila v Turecku 50,2 percenta celkovej návštevnosti. Nad 50 percent majú i v Kórey (52), Číne (53,6), Japonsku (54,6), Indii (89), USA (91,4) ale nedostihnú je Irán. V krajine odkiaľ pochádza držiteľ ostatného Oscara v kategórii zahraničný film je podiel domácich filmov na celkovej návštevnosti 99,7 percent. To nemali pred pár desaťročiami ani v ZSSR. ▲

Jozef Adamovič na Filmovom chodníku slávy

Medzinárodný filmový festival Bratislava a Hlavné mesto SR Bratislava spoločne pokračujú v tradícii, ktorou si chcú uctiť významných slovenských filmových a divadelných umelcov, tvorcov a profesionálov. Na bratislavský Filmový chodník slávy, ktorý sa tiahne pred Mestským divadlom P.O. Hviezdoslava pribudla 20. júna 2012 ďalšia pamätná dlaždica s menom významnej hereckej osobnosti. Po Ladislavovi Chudíkovi a Márii Kráľovičovej sa ňou stal herec a pedagóg – osobnosť slovenskej filmovej a divadelnej scény, Jozef Adamovič. Pamätná dlaždica Filmového chodníka slávy nesie meno oceneného, rukou písaný podpis a dátum ocenenia. Ďalší laureát a držiteľ pamätnej dlaždice Filmového chodníka slávy bude vyhlásený počas otváracieho ceremoniálu 14. ročníka Medzinárodného filmového festivalu Bratislava, 9. novembra 2012 v Mestskom divadle P. O. Hviezdoslava.

► ts

100 digitálnych kinosál na Slovensku

30. mája bolo v rámci obchodného centra Europa Shopping Center vo Zvolene otvorené nové dvojsálové kino Europa Cinemas. Počet digitálnych kinosál so štandardom DCI na území Slovenska sa tak zaokrúhlil na sto. Súčasne sa po prvý raz na území bývalého Československa vo Zvolene predstavili pohyblivé kreslá D-Box. Je ich 15 vo väčšej kinosále. Vstupné do tohto kina sa líši podľa toho, či divák ide na 2D alebo 3D film a podľa toho, či ho chce sledovať z klasickej alebo aktívnej sedačky. Vstupenka na 3D film na D-Boxe stojí 12,90 Eur. Prevádzkovateľ sledovanie filmu z týchto sedačiek označuje ako 4D kino.

14. júna začalo projekciou 3D animovaného filmu *Madagascar 3* premietat i digitalizované jednosálové kino Mier v Nových Zámkoch.

► miro

Slovenský kandidát na Cenu EFA

Slovenská filmová a televízna akadémia (SFTA) aj tento rok vyberala svojich kandidátov na Cenu Európskej filmovej akadémie (EFA). Na cenu Európskej filmovej akadémie možno navrhnúť dlhometrážny film, ktorý mal premiéru po 1. júli 2011 je európsky v súlade s Dohovorom o filmových koprodukciami a bol verejne distribuovaný (filmová kópia nie je podmienkou). Pri cene Prix Arte, určenej pre dokumentárne filmy, je stanovená aj podmienka, že film musí mať minimálne 70 minút. O výbere filmov hlasovali priamo členovia SFTA, do hlasovania sa zapojilo 56 zo 137 riadnych členov. Akademici vybrali z jedenástich hraných filmov: *Cigán* (r. M. Šulík), *Mítvola musí zmrieť* (r. J. Paštéka), *Dom* (r. Z. Liová), *Lóve* (r. J. Kroner), *Viditeľný svet* (r. P. Krištúfek), *Immortalitas* (r. E. Bošňák), *Zlo* (r. P. Bebjak), *eŠteBák* (r. J. Nvota), *Anjeli* (r. R. Šveda), *Tigre v meste* (r. J. Krasnohorský) a *Tanec medzi črepinami* (r. M. Ľapák). Prezídium SFTA, v ktorého kompetencii je definitívne rozhodnutie o výbere filmu v prípade, že sa hlasovania nezúčastní viac ako nadpolovičná väčšina členov, potvrdilo výsledky hlasovania a akceptovalo väčšinový názor hlasujúcich členov. Spomedzi hraných filmov si akademici vybrali oceňovaný film Zuzany Liovej *Dom* a v prípade dokumentárneho filmu sa väčšina akademikov priklonila k možnosti nenavrhnúť v tomto roku žiaden film. Dvadsať piate slávnostné odovzdávanie Európskej filmovej ceny sa uskutočnilo 1. decembra 2012 na Malte.

► ts

Aktuálne uzávierky

Do 31. júla 2012 je možné prihlásiť sa do tréningového programu ScripTeast zameraného na finalizáciu scenárov dlhometrážnych hraných filmov. Program je určený pre scenáristov, prípadne aj režisérov. Viac informácií na www.aic.sk v sekcii Uzávierky.

► jar

Tigre v meste

► Petra Hanáková (filmová teoretička)

Zahákla ma už upútavka. Obrovský detail ženskej tváre, ktorá sa mi prihovára povedomým mužským hlasom a hovorí čosi o dôležitých momentoch v živote muža...

Do toho pár postáv tarantinovského strihu, ostré farby skôr almodovarovské, ani mácia trochu à la Michel Gondry... Režisér je evidentne „v obraze“, no uvidíme...

Tigre v meste filmára bez štandardného filmového kurikula Juraja Krasnohorského sú po rokoch istého zacyklenia na úrovni autorských poetík rozhodne novou informáciou pre slovenský film. Krasnohorského celovečerný debut sa síce na všetko podobá, ku všeličomu odkazuje, v súčasnosti je to však v našom prostredí nová kvalita, ktorá by snáď u divákov mohla mať šancu. Novinkou nie je len vizuál – štylizácia v reflexných farbách sezóny, vyslovene dizajnerský cit pre ľudí a prostredia a sofistikovaná narácia – ale i dôslednosť v marketingovej komunikácii diela a jeho „podpore“. O scenári v pravom slova zmysle v prípade *Tigrov* asi ťažko hovoriť. Postavy sú skôr komixové, čo do imidžu i „publinovosti“ dialógov. Ich filmový pohyb určuje skôr trajektória „herného plánu“ režiséra, ako nejaká vnútorná, psychologická motivácia či logika. Referenciu tu totiž nie je „prvostupňová“ realita, lež realita kinematografická – pôdorys žánru romantickej komédie, strihnutý lacnou gangsterkou (lína s ruskou maťou je ale asi najslabším momentom filmu). Film pôsobí dojmom akéhosi rozmarného štylistického cvičenia, filmového *capriccia*, ktorému však nechýba priestor pre participáciu či elementárny divácky prežitok. Cieľom tu nie je zahnať hlad (aj keď doma sme skôr na tejto úrovni), ale vychutnávať.

O príznakovom bratislavskom filme sa v posledných

rokoch pokúšali viacerí režiséri. Zatiaľ najlepšie sa podarila Petržalka (skôr *Veľký rešpekt* ako *BRATISLAVAfilm*), komplexnejší filmový obraz mesta bol zatiaľ buď príliš balkánsky, alebo – najnovšie – príliš euroveový. Bratislava André Bonzela je obdobou ILLAH van OIJEN vo fotografii. Akási glamour ostalgie. Ani Paríž, ani Ukrajina, akási medzi tým. Ikonické stavby socialistického *high-techu* (gottwaldák, pyramída rozhlasu, premostenie SNG) sú vnímané modernistickým okom, ako veľkorysé, fotogenické stavby, z ktorých nejedna má vyslovene naratívny potenciál (*mise en abîme* namnoženého Jazveca v labyrintických útrobach rozhlasovej pyramídy). Hoci médiá režisérovi chvália jeho francúzskeho kameramana, vlastná kamera je skôr pasívna, statická, vyslovene fotografická. Skôr ako o kameru tu teda možno hovoriť o krásnej fotografii. Bratislava je tu naozaj „krásavicou na Dunaji“, príjemným, postmoderným „miestom pre život“.

Po dosť nešťastných castingoch slovenského filmu (napr. *ešteBák* „ukuchtený“ z prevarených českých hviezd) poteší, keď režisér obsadí film vynaliezavo. Isteže sú postavy *Tigrov* mentálne málinko pozadu, ale adolescentná primrznutosť už dnes akosi patrí k výbave postmoderného žánrového filmu. Napokon, čo už očakávať od postáv so zvieracími menami, ktorých profesiami sú: baywatcher, fitnesska a krmič tigrov.

Vo všeobecnosti sú ale postavy *Tigrov* sympatické, trochu „floutkovské“, no bez českej *chcípáčiny*, ktorá už aj v žánri dosť otravuje.

Výborné, vyslovene queer, je „zošitie“ Maštalíra s Tóthovou. Pri subtilnej kráse neopozeranej herečky si človek opočúvané audio skoro nevšimne. Postava moderátorky Maryny by sa možno dala aj onakvejšie obsadiť. (Chápem potrebu stelesniť „fatálnu ženu“ herečkou-inštitúciou, či nechať zaznieť *Panelák*, ale trafilo by sa aj rafinovanejšie). Naopak výborná, jemne sebaironická je Ivica Sláviková ako „blavácka čajochka“ Jazvečík. Inak manekýna tu skvele využíva svoju identitu „vešiaka“, vtahujúc do svojich kostýmov príležitostne aj svoj *design shop*. Svojho druhu *product placement*, ale prečo nie? Vo filme tak hrajú nielen ľudia a zvieratá, ale i predmety a prostredia. Zvlášť bratislavskej zoologickej záhrade robí film výbornú reklamu.

Inou silnou stránkou filmu je hudba, no nielen tá komponovaná (Michal Novinskí). Medzi Zónou A a Krištofom Veselým je síce ťažká mezaliancia, ale ku podivu a výborne! to funguje, pričom klimaxom je tu rozhodne súlož Hyeny s Jazvečíkom, podložená punkovou *Nebud' hlúpa* a „pohľadnicami“ bizarnej zveriny. *Soundtrack* prezrádza príbuznú

ironickú imagináciu ako scenár, výborne ho umocňuje. Režisér má vôbec (dokonca bez skúsenosti s reklamou) zmysel pre štýl, pre vyladenie jednotlivých zložiek do pekného, „predajného“, *cool* tvaru. Krása filmu je vyslovene uhaňujúca a pre diváka lákavá, odborné publikum však môže pomýliť. (Ťažko si inak vysvetliť porovnanie *Tigrov* s podstatne vyprázdnennejším filmom *O dve slabiky pozadu* – okrem istej formálnej krásy a pekných hercov ich nespája nič). A keď už sme pri štýle: Krasnohorského letná komédia má šťastie rýchlej postprodukcie – budúci rok by už jej reflexné farby leta mohli byť *out*.

Bolo by asi predčasné hovoriť o veľkom talente Juraja Krasnohorského. Povedzme skôr, že ide konečne o kultivovaného režiséra, ktorý je rozhodne inteligentnejší ako divák, napriek tomu sa oň pokúša formou (konečne už aj u nás raz) dvojito kódovaného filmu, ktorý sa vylepšuje druhým pozieraním.

Tigre v meste a ich „hrátky“ s identitou a naratívitou sú rozhodne jedným z najinteligentnejších filmov posledných rokov. Či sa už konečne chytí aj divák, uvidíme. ▲

Tigre v meste (Tigre v meste, Slovensko, 2012) **_RÉŽIA:** Juraj Krasnohorský **_NÁMET:** Lucia Siposová **_SCENÁR:** Lucia Siposová, Juraj Krasnohorský **_KAMERA:** André Bonzel **_STRIH:** Marek Kráľovský **_HRAJÚ:** Kristína Tóthová, Milan Ondřík, Lubo Bukový, Ivica Sláviková, Robo Roth, Richard Stanke **_MINUTÁŽ:** 90 min.

Život je tanec medzi črepinami

„Prešiel som čas i priestor.
Dnes už nehladáť celý svet, iba svoje miesto.“
(z filmu *Tanec medzi črepinami*)

► Lenka Kuchtová (filmová publicistka)

V našich kinách môžu diváci už niekoľko dní vidieť nový slovenský film plný emócií, vizuálne atraktívnych záberov slovenskej prírody a predovšetkým film plný spevu, hudby a tanca. Herec, tanečník a režisér Marek Ťapák snímku *Tanec medzi črepinami* obnovuje u nás už takmer zabudnutý žáner tanečného filmu a tzv. ľudový muzikál, ktorý dominoval v rozsiahlej tvorbe jeho otca Martina Ťapák. Avšak folklórne tradície sú tu prezentované v novom štylizáčnom šate a formou lyrických výjavov.

Režijný debut Mareka Ťapáka je hudobno-tanečno-básnickou vizualizáciou bilancovania života muža v zrelom veku, ktorý si retrospektívne spomína na silné udalosti v jeho doterajšom živote. Vo forme samostatných tanečných choreografií, sprevádzaných sugestívnou hudbou a poéziou Daniela Heviera sú spomienky, pocity a myšlienky hlavného hrdinu spájané technikou prúdu vedomia, čím vytvárajú mozaiku poetických, emocionálne pôsobivých obrazov, narúšajúcich časovo-priestorovú kontinuitu i príbehovú kauzalitu. Hlavný hrdina stretáva troch záhadných pútnikov, predstavujúcich jeho duševné alter egá, a v ich spoločnosti prežíva radosti zo života i trápenia z nešťastnej lásky vo večnom hľadaní ľudského šťastia a miesta na zemi.

Poeticko-lyrickému filmu predchádzalo komorné rovnomenné tanečné predstavenie, kde vystúpili rôzne tanečné osobnosti. Predstavenie zinscenoval Ťapák v spolupráci s choreografom a tanečným pedagógom Ervínom Vargom - stojí aj za choreografiami vo filme - a pred šiestimi rokmi ho predstavili divákovi v rôznych slovenských mestách. Aj v súčasnosti popri filmovej verzii sa na divadelných doskách uvádza rovnomenné rozšírené predstavenie SLUK-u s jemne upravenými filmovými choreografiami, dopl-

nenými o ďalšie tanečné čísla.

Vplyv súčasnej scénickej tvorby je vo filme zjavný. Na jednej strane tu Ťapák do jednotlivých rolí a do komparzu obsadzuje množstvo výrazných tanečníkov, aktívne pôsobiach na slovenskej súčasnej tanečnej scéne, čím profesionalizuje interpretáciu jednotlivých štylizovaných tanečných prejavov. A na druhej strane tu nájdeme množstvo tanečných choreografií, ktoré sú len prenesené z javiskovej scény do reálnych lokácií. Prenesené či už do slovenských hôr a dolín, kde prírodné scenérie vystupujú iba ako kulisa tanečných výjavov, alebo do dreveníc, pily, baru a pod., kde tvoria organickú súčasť jednotlivých choreografií. Navyše sekvenca rytmických tanečných variácií hrdinu a jeho troch pútnikov je dokonca priamo umiestnená na efektne osvietené javisko.

Ako syn tanečníka a choreografa v SLUK-u a sám ako tanečník v Lúčnici má Marek Ťapák už od malička blízko k tradičnému folklóru, a zároveň k štylizovaným formám scénického folklóru. Aj vo svojom filmovom debute vychádza z ľudových tradícií, predovšetkým zo slovenskej spoločenskej (duchovnej) kultúry. Dominujú tu motívy tradičného vrchárskeho (pastierskeho) spôsobu života, determinovaného okolitou

prírodou, ako motívy mužskej rivality a silnej individuality, nestálosti a putovania, lyrickosti a spirituality, ktoré zároveň určujú fragmentárnu lyrizujúcu štruktúru filmového rozprávania. V spôsobe prezentácie umeleckej tradičnej kultúry, predovšetkým tanečného a hudobného folklóru však prevládajú štylizované prejavy, nielen slovenskej, ale aj maďarskej, transylvánskej či argentínskej kultúry. Ich tradičné profesionálne interpretované tanečné motívy sa tu miešajú s novými výrazovými prvkami, vychádzajúcimi zväčša z ich scénickej úpravy, no niektoré tanečné sekvencie Ťapák dokonca obohacuje o prvky moderného súčasného tanca. Konkrétne ide o tematické tanečné čísla rozchodu medzi hrdinom a dvoma ženami-milenkami, symbolizujúcimi putovanie, niečo cudzorodé, vonkajšie, svet. Hrdina si nakoniec nachádza svoje miesto v živote a v sekvencii jeho pohrebu mu traja pútnici hrajú slovenskú ľudovú pieseň z Čierneho Balogu. Úvod a epilóg filmu je zase expresívnou oslavou života so živelnou tradičnou transylvánskou hudbou a ich bujarým tancom.

Hudba je veľmi dôležitou zložkou filmu a významným doplnkom rôznych tanených kreácií. Pozostáva z rozmanitých hudobných motívov, od tradičných slovenských, maďarských a

rumunských až k moderným hudobným žánrom ako blues či jazz. Tóno Popovič - jeden z autorov hudby - tu spolupracuje najmä s úspešnou world music skupinou Banda, ktorá vychádza z autentickéj slovenskej ľudovej hudby, ale pod vplyvom muziky iných národov a moderných žánrov hrá ľudové piesne v modernom originálnom prevedení.

Film *Tanec medzi črepinami* je vizuálne atraktívnou prehliadkou súčasného scénického folklóru a zároveň auditívne pôsobivou hudobnou šou súčasnej world music. Tým Marek Ťapák nadväzuje na filmovú poetiku otca Martina Ťapáka a jeho heroizujúci prístup k folklórnym témam. Už však nejde o typický ľudový muzikál, ale skôr o jeho nový subžáner - world music muzikál. Navyše kombinovaním viacerých tanečných štýlov neheroizuje iba tanečné prejavy tradičnej slovenskej kultúry, ale tanec a pohyb ľudského tela, jeho schopnosť vyjadriť rôznorodé emócie človeka. Jednotlivé choreografie nielen tematizujú spomienky hlavného hrdinu, ale zároveň sú emocionálnymi expresiami postáv, symbolizujúcimi radosť, trápenie, zlosť. *Tanec medzi črepinami* sa tak približuje aj k tanečno-hudobným filmom Tonyho Gatlifa či Carlusa Sauru. ▲

Budúcnosť ako ju nepoznáme

► Zuzana Štefunková (filmová publicistka)

Neformálny režisér a scenárista v jednej osobe, Benedek Fliegauf pôvodne vyštudoval scénografiu. Svoju filmársku kariéru odštartoval ako pomocný réžie v televízii a čo to sa priučil i od veľikána maďarskej kinematografie Miklósa Jancsóa. Fliegaufove krátke a dlhometrážne snímky boli pre tuzemského diváka (doposiaľ) výsadou festivalovej zábavy, z ktorej sa tridsaťsedemročný tvorca vymaňuje svojim štvrtým celovečerným filmom a vydáva sa tak v ústrety návštevníkom miestnych filmových klubov.

Film *Lono* vznikol pred dvoma rokmi v medzinárodnej koprodukcii, v angličtine a za účasti zahraničných hercov. Hlavnej ženskej role sa ujala Eva Green, na ktorej je sympatické, že sa mimo zárobku chytivého filmového prúdu objavuje i vo filmoch so skromnejšími, alternatívnymi ambíciami. Po *Trhlinách* z roku 2009, kde si zahrala vychovávateľku a trénerku s latentne lesbickými sklonmi, sa Green predstavuje v psychologicky rozpoltenej a na povrch nepriepustnej úlohe. Jej partnerom je Matt Smith, jeden z predstaviteľov futuristického doktora Who z rovnomenného britského seriálu.

Rebecca a Tommy sa spoznali ako deti. Od prvého momentu sa medzi nimi vytvorilo silné puto, ktoré však nešťastne prerušilo ich vzájomne odlúčenie. Po dvanástich rokoch sa Rebecca ako dospelá vyzretá žena vracia späť na miesto, kde stretla svoju detskú lásku a všetko sa vracia do zabehnutých kolají. Starí známi nadväzujú vo vzťahu v rovnakom bode, kde pred rokmi skončil. S detskou bezstarostnosťou si užívajú života i jeden druhého. Až do osudného momentu, kedy Tommy príde o život. Rebecca sa odmieta so stratou znovu nájsť lásku vyrovnáť a uchýli sa k výdobytkom modernej genetiky. Vo vlastnom

lone nechá dozrieť plod na vlas podobný jej milovanému.

Fliegauf vo svojej snímke stavia diváka en face pred závažný etický problém akým je pohrávanie sa s ľudským génovým fondom. Novodobé hranie sa na Boha nereflektuje len z jednej strany, i keď Rebeccin uhol pohľadu je pre rozprávanie kľúčový, poskytuje priestor na konfrontáciu i iným. Nábožensky nevyhranení rodičia zosnulého zastávajú bipolárny postoj. Zatiaľ čo matka rázne odmieta rozhodnutie dievčaťa, otec ho s nemým súhlasom podporí. Problematika genetickej manipulácie neobchádza ani ďalšie z vedľajších postáv. Mladé mamičky (inak milé a ústretové figúry) vystupujú zo svojej stereotypnej polohy a prezentujú sa povýšenecky. Ľudské kópie, i napriek perfektnej dokonalosti, dehonestujú na beztvare masy nehodné ich záujmu. Nie len genetika, ale i silná citová rana spôsobená smrťou blízkej osoby či obrátený oidipovský komplex, problémy podmienené láskou, nezostávajú v príbehu nepovšimnuté. Rebeccine lačné pohľady a vrúcne bozky, ktorými obklopuje svojho syna, dodávajú rozprávaniu zvrátene erotický nádych. Divák, podobne ako hrdinka, vníma túžbu ukrytú medzi riadkami. Herecký prejav Evi Green stojí na veľavravných a

pritom nenásilných pohľadoch ľadovej kráľovnej. Nepatrné pohyby kútikov úst i slzami lesknúce sa oči necháva kameraman Péter Szatmári vyniknúť v dlhých statických záberoch. Metaforickým odrazom hrdinkinho rozorvaného vnútra maskovaného apatiou je obraz prírody. Rozľahlé piesočnaté pobrežie a vzdúvajúce sa rozbúrené more v sebe skrývajú paralelu s potláčanou žiadostivosťou i odhodlanie nevzdávať sa. Szatmári rámuje prostredie severskej pláže i okolitej lesnatej prírody do veľkých priestraných celkov. Chlad a prázdnotu tohto miesta umocňuje ponurým svietením. Naopak v interiéroch sa kamera približuje k postavám a z bezprostrednej blízkosti zachytáva každý ich nepatrný prejav emócie. Zasadenie príbehu na vyludnené pobrežie má svoj pragmatický dôvod. Podobne ako možno redukciami farby odstrániť časopriestorové nedostatky, a vytvoriť snímku s historicky dôveryhodnejšou atmosférou minulosti, i budúcnosť možno odizolovať od prostredia žiadajúceho si technický pokrok. Tomuto javu sa Fliegauf ume vyhýba tým, že sa od modernej civilizácie dobrovoľne vzdáva a necháva

postavy o nej iba rozprávať, všetko ostatné sa realizuje v podivuhodnom časopriestorovom „vzduchoprázdné“. Žiadne dátumy ba ani roky definujúce dané obdobie. Z predmetov dennej potreby a nepatrných detailov možno len dedukovať, že ide o (veľmi) blízku budúcnosť.

Lono, dráma s prvkami atypického sci-fi a výrazným milostným podtónom, je príbeh dvojvrstvovej úrovne. Od postáv, cez prostredie až po dobu sa všetko pohybuje a odohráva na dvoch rovinách. Vonkajšej povrchovej a tej pod ňou. Nič v „skutočnosti“ nie je také ako sa javí. Všetko sa maskuje, prekrýva a vymyká zo zabehnutých zaužívaných foriem a podlieha potláčanej ľudskej túžbe, ktorá svojou silou dokáže mnohé zmeniť v pozitívnom i negatívnom zmysle. „*Láska je stav, keď človek vidí veci spravidla také aké nie sú. V láske vrcholí sila ilúzie, ako aj oslobodzujúca sila skrášľovania. V láske sa znáša viac ako obyčajne, z lásky sa strpí všetko.*“ (NIETZSCHE Friedrich: Antikrist, Iris, 2003, s.29). ▲

Lono (Womb, Nemecko, Maďarsko, Francúzsko, 2010) **_RÉŽIA:** Benedek Fliegauf **_SCÉNÁR:** Benedek Fliegauf **_KAMERA:** Péter Szatmári **_STRIH:** Xavier Box **_HRAJÚ:** Eva Green, Matt Smith, Lesley Manville, Peter Wright, Hannah Murray **_MINUTÁŽ:** 111 min.

Teplota tieňa

► **Ivan Ostrochovský** (dokumentarista)

Keď mám rozmýšľať o Iljovi tak vždy sedím v Harmónii pri „bazéne“. Popíšame tacný koňak, Ilja samozrejme fajčí. Jeho žena nám prinesie kávu a potom sa venuje roľníčeniu na svojej monumentálnej skalke. Je teplo, ale stromy zo záhrady vrhajú gigantické tieň. Po druhom koňaku odhadujeme teplotu tieňa. Po treťom naberiem odvahu a vyklopím to „*mám napísať článok na piate výročie tvojej smrti*“... Ilja lakonicky odpovie „*To je blbosť*“ a vklzne do bazéna. Jeho žena sa na mňa dlho uprene pozerá, potom sa opäť pomaly pustí do okopávania. Je pravé poludnie a teplota tieňa na teplomery pripevnenom na tmavom drevenom oblade chaty sa zastavila na tridsiatke.

Asi je to fakt blbosť pomyslím si. Prečo to mam písať práve ja? Len preto, že som o Iljovi urobil film? Prečo o ňom nepíše Grečner, Berger alebo Bázlik, jednoducho niekto, kto s ním žil jeho problémy, dobu, alebo niekto kto s ním pracoval? Ilja vylezie z bazéna. Tečie z neho voda, mokkými rukami sa pokúša zapáliť si cigaretu. Mačky ležiace v tieni domu sa na neho lenivo pozerajú. Rozmýšľam, ako sa vrátiť k rozhovoru na tému „*piate výročie tvojej smrti*“.

Mária, Iljova žena, uvarila rybaciú polievku. Jeme ju skoro studenú. Nerozprávame sa. Rozmýšľam, či rozmýšľa nad tým výročím. Alebo je to ako obvykle. V poslednej dobe sa už veľmi nerozprávame. Keď sme už ôsmykrát prebehli jeho život od scény, v ktorej ho matka vezie v kočíku a on pomaly číta nápis na obchodoch popri ktorých prechádzajú, až po dnešný sporný deň. Stále sem chodím napriek tomu že sa už veľmi nerozprávame. Na stene visí obraz zo starých kláves od Ruda Filu. Ilja od neho kupoval obrazy keď zarábal na filmovej hudbe a Fila nezarábal na svojich obrazoch. Dnes už na Slovensku nikto na filmovej hudbe nezarába a Fila predáva svoje obrazy ako teplé pečivo. Ten článok by mohol napísať Fila, zasnívam sa. Samozrejme ďalšia blbosť.

Často si myslím, že som hlúpy a neviem s Iljom nadviazať rozhovor. Potom si chvíľu nahovárám, že v tom mlčaní je ukrytá tajná dohoda o priateľ-

stve. A možno že mlčí len preto, že je studenú rybaciú polievku a dáva si pozor na kosti, alebo preto, že si myslí, že článok o piatom výročí jeho smrti je blbosť, alebo mlčí, pretože je mŕtvy. Nakoniec sa vrátim k možnosti, že som asi hlúpejší ako on a rozhovor so mnou ho nudí. Boh vie. Vo vnútri chatky je teplo príšernejšie ako v tieni záhrady. Ilja si strúha verzatilky jednu za druhou. Sedem. Tuším ich je sedem. Robí to preto, aby sa uprostred komponovania nemusel zastaviť a strúhať. Vedľa verzatiliek leží zelená papierová žaba. Doniesla mu ju Zuza Piussi keď s ním robila iný film. Prečo to nepíše Zuza? Mal ju radšej ako mňa. Vždy keď na ňu prišla reč žiarili mu oči.

Do notového papiera začne zapisovať značky ktorým nerozumiem. Som rád, pretože už nemyslím rozmýšľať nad tým, prečo sa nerozprávame. Je ticho a horúci vzduch v miestnosti sa pohybuje iba okolo lietajúceho hrotu verzatilky. Chce sa mi spať. Možno som aj na moment zaspal. Nič sa nemenilo. Tretia verzatilka bojuje o život. Zoberiem do rúk knihu o fyzike, ktorú ma Ilja rozčítanú. Fyzike sa nerozumiem. Neustále som z nej mal štvorku, ale úzus dokumentaristu a subjektu si vyžaduje môj permanentný záujem o subjekt napriek tomu, že so sebou nemám kameru. Už dávno ju sem nenosím. Odtedy čo začalo byť s Iljom zle prestal som nakrúcať. Som totiž strašne patetický a bál som sa, že svojou hlúposťou a patetickosťou pokazím film. Teraz sa bojím, že z rovnakých dôvodov pokazím článok o piatom výročí jeho smrti. Ten článok by nemal byť patetický, pomyslím si nad fotkou Štefana Hawkinga pri listovaní knihy o fyzike, ktorej vôbec nerozumiem pri nakrúcaní filmu o hudbe, ktorej tiež nerozumiem. Ilja sa vystrie, pozrie na mačku ktorá vlezla do izby cez pootvorené okno. „*Túto skladbu ti nedarujem*“ povie a pozrie na mňa. Rozmýšľam nad tým, či je táto situácia patetická rovnako, ako článok o piatom výročí jeho smrti. „*Ďakujem, Ilja*“ poviem. Teplota v tieni je 32 stupňov a mačka sa uprene pozerá na rybacie kosti z polievky. ▲

JUBILANT ALBERT MARENČIN

► **Juraj Mojžiš** (filmový a výtvarný teoretik)

Jubilujúci Albert Marenčin obohatil slovenskú kultúru svojím mnohostranným talentom. Jeho význam znásobila kvalita novinárskej činnosti, tvorba literárna a prekladateľská, výtvarné dielo a - ako tvrdí Miloš Forman - ten najnevďačnejší údel spisovateľa: tvorba scenáristická a dramaturgická. Napokon, Marenčinova scenáristická a dramaturgická činnosť kvantitou nepredstavuje žiadne enormné čísla. Za dvadsaťtri rokov (1949-1972) päť realizovaných scenárov a tridsaťdva dramaturgických vedení. Enormná je však ich kvalita. Od roku 1961 išlo o spoluprácu s režisérmi jeho generácie Stanislavom Barabášom, Štefanom Uhrom, Petrom Solanom, Eduardom Grečnerom, Martinom Hollým či Leopoldom Laholom a o spoluprácu s režisérmi mladšej filmárskej generácie, ktorých sám pritiahol na Kolibu a podieľal sa na výrazných úspechoch ich filmov: Juraja Jakubiska, Ela Havettu a Dušana Hanáka. Určite rovnako významne sú zastúpené dva koprodukčné filmové projekty Alaina Robbe-Grilleta *Muž, ktorý luže a Eden a potom*. Dôležité však bude pýtať sa na rás Marenčinovo zástoja na výrazných úspechoch slovenskej filmovej tvorby v - tak či onak - zlatých šesťdesiatych.

V decembri 1948 sa Albert Marenčin stal zamestnancom Slovenskej filmovej výroby Československého štátneho filmu. Nastúpil tam nezvyčajne dobre pripravený návštevmi prednášok na filmovej škole IDHEC v Paríži, nezanedbateľne aj teoretickou prípravou inšpirovanou prekladom slávnej eseje *Mysliaci stroj* Jeana Epsteina, publikovaním rozhlasových dramatizácií a poviedok a úspešnou účasťou v literárnych súťažiach. Zároveň mu päťdesiate roky odkryli aj druhú tvár úspechov či „úspechov“. Preklad *Mysliaceho stroja* bol zošrotovaný, scenáristické úpravy vlastných námetov i námetov iných autorov niekedy končili príkazom „prepracovať v duchu socialistického realizmu“, inokedy sa dva-tri roky schvaľovali a

jednoducho nikdy nezačali realizovať. Prelomovými sa stali až poviedka a scenár - v spolupráci s Ivanom Bukovčanom - filmu *Pieseň o sivom holubovi*. Roku 1961 ho nakrútil Stanislav Barabáš. Albert Marenčin sa rok predtým stal vedúcim dramaturgom I. tvorivej skupiny Štúdia hraných filmov Bratislava-Koliba a v tej funkcii zotrval až do roku 1970. V tom čase Marenčin nepochybne stál na čele reformného úsilia slovenského filmu a jeho ozaj výrazných úspechov, o ktoré nastupujúca normalizácia nemala záujem, dištancovala sa od nich, ba - ezopovským jazykom napísané - z očí ich odpratala do trezoru.

Albert Marenčin nenormálne roky husákovskej normalizácie prežil s pomocou „prikrývačov“ jeho prekladateľskej činnosti, ďalej v Centrálnnej evidencii zbierok SNG, najmä však v tvorivom okruhu československej surrealistickej skupiny. Jej platformou bolo a zostalo hnutie za oslobodenie ľudského ducha. Napokon, práve v súvislosti so surrealistickou imagináciou Marenčin považoval aj svojich štrnásť galerijných rokov, ktoré mu „normalizátori vymerali ako trest“, za veľmi úspešné obdobie prežité bez permanentného pretvarovania sa a trvalej autocenzúry. Sám o tom napísal v knihe rozhovorov s Olegom Pastierom *Nezabúdanie: "Toto vedomie pôsobilo na mňa oveľa blahodárnejšie, ako by sa dalo predpokladať: (...) cítil som sa slobodný, rozhodne slobodnejší ako oni", ako "tí druhí", "na druhom brehu" priepasti, ktorá sa medzi nami utvorila a každým dňom prehľbovala."*

Keď skončili roky samizdatového vydávania kníh, roky neverejných výstav v ateliéroch a na chodbách rôznych ústavov, Marenčin sa vrátil do verejného života v nezastupiteľnej funkcii rešpektovaného verejného intelektuála. Zotrval v nej dodnes, do svojho deväťdesiateho jubilea. Drahý Albert, mnoga ljeta, mnoga ljeta, živijóóó. ▲

Bratstvo v celuloide

► **Mariana Jaremková** (filmová publicistka)

„Hodnotia vás podľa posledného filmu. Čo bolo kedysi, pred rokmi, neplatí. Dôležitý je len posledný film,“ zhodnotil svoj status „toho, ktorý vo svete filmu niečo znamená“ v jednom rozhovore v auguste jubilujúci kameraman Igor Luther. Debutoval v roku 1967 celovečerným filmom Juraja Jakubiska *Kristove roky* (s týmto režisérom potom ešte stihol nakrútiť film *Vtáčkovia, siroty a blázni*). K Jakubiskovi ho priviedol Elo Havetta, s ktorým nakrúcal na FAMU študentské filmy. *Kristove roky* aj dnes pútajú svojou vizualitou. „Mám rád stručnosť, najradšej poetiku, básnickú reč, poetiku obrazov, vo filmoch minimálnu formu. Neznám mých „umelcov“, sediacich na zlatých trónoch úspechu opakovaných odhovačiek, len aby sa zapáčili divákovi. Poviem to ľudovo – kumšt je sekera. Môj starý otec zo Svätého Jakuba bol tesárom, trieska od jeho sekery nešťastne trafila

očko mojej starej mamy a vybielila ho. Aj to je už len FILM spomienok z môjho detstva. Biele OKO... *Kristove roky*... napríklad extrémna sekvencia pohrebu, nakrúcaná na 16 mm film vyvolaný „uvarený“ v horúcej vývojke až do vybielenej slepoty.“ Lutherov rukopis postupne charakterizoval dynamický a autentickým štýl. „Každý nový scenár vyžaduje iný pohľad, nemusí byť len novátorský,“ hovorí Luther. „Dívaj sa, miluj, neváhaj a toč.“

Emigrácia mu, aj vďaka kontaktom, ktoré získal pri spolupráci s francúzskym režisérom Alanom Robbe-Grilletom (*Eden a potom, Muž, ktorý luže*), otvorila cestu k režisérovi ako Volker Schlöndorff (*Plechový bubienok, Služobníčkin príbeh, The Michael Nyman's Songbook...*), Michael Verhoeven (*Veno...*) či Andrzej Wajda (*Danton...*) a Luther sa postupne prepracoval medzi európsku kameramanskú špičku. Pravidelne pritom spolupracoval so slovenskými a českými exilantmi Stanislavom Barabášom (*Jednoducho zomrieť... Peklo...*) a Vojtěchom Jasným (*Maják, Návrat, Dojmy z Herberta von Karajana...*). Igor Luther má na svojom konte desiatky filmov nakrútených so zahraničnými tvorcami. Spoluprácu s režisérom nazýva *bratstvom v celuloide*. Zaujímavosťou z jeho bohatej filmografie je napríklad historický film *Suriyothai* z roku 2001, ktorý vznikol v koprodukcii Francisa Forda Coppolu v réžii thajského princa Chatrichalerna Yukolu.

Lutherovým tvorivým návratom z emigrácie bol v roku 1998 film Oskara Reifa *Postel*. „Smutne si spomínam na čierno-biele umieranie filmu *Postel* s dokonalou výtvarnou prácou O. Reifa s filmovým výtvarníkom M. Kurelom.“ Čierno-biela snímka s umeleckými ambíciami doplatila na nekvalitné kópie, ktoré „zabili“ celý film. „*Radosť v posledných rokoch som zažil pri nakrúcaní filmu Tango* s komármi s bratom Miloslavom. Mal to naozaj produkčne veľmi ťažké a predsa film zvládol, aj keď sme si nemohli tak slobodne zalietať, ako sme spoločne snívali.“ Pre Igora Luthera to bola, po rokoch odlúčenia, vôbec prvá spolupráca s bratom – režisérom Miloslavom Lutherom.

Igor Luther aj v dobe digitálnych technológií verí na poctivú filmovú surovinu. „Milujem fantáziu v čierno-bielej fotografii, naposledy napríklad čierno-biely film *The Artist*. Vyumelkovaná nablýskaná farba v statických pixeloch digitálu nežije. Filmové žijúce zrno ešte neumiera!“

Koprodukčné filmy v USA

České filmové centrum oslavuje desiate výročie svojej existencie. Organizácia zameraná na podporu a prezentáciu českej filmovej tvorby najmä v zahraničí v rámci osláv usporiadala i veľkú putovnú prehliadku súčasnej českej kinematografie v USA. Prehliadka je najväčšou prezentáciou českej filmovej tvorby na severoamerickom kontinente v posledných rokoch. Od 9. mája do začiatku júla prebieha v ôsmich amerických kinách pod názvom New Czech Films US_Tour 2012. Začala v Brooklyn Academy of Music (BAM) v New Yorku a následne pokračovala do Los Angeles, Salt Lake City, San Francisca, Chicaga, Portlandu, Washingtonu a Seattlu. Premietali sa filmy *Čtyři slunce, Rodina je základ státu, Odcházení, Pouta* i minoritné slovenské koprodukcie *Alois Nebel, Nesvadbova a Občiansky preukaz*. Turné se osobne zúčastnia a svoje filmy divákovi predstavia režiséri Radim Špaček, Tomáš Luňák a Bohdan Sláma.

► ts

Jožinko v pohybe

Jožinko dieťa svojich rodičov, najznámejší komiks v krátkej histórii slovenských komiksov, vychádzal v časopise *Roháč* od roku 1965 do roku 1988. Producentská spoločnosť JW sa po knižnom vydaní všetkých stripov zozbieraných a spracovaných Ferom Jablonovským rozhodla priblížiť láskavý humor autora Jozefa Babuška s dušou dieťaťa, ktorý musel toto dielo v tom čase tvoriť pod pseudonymom Jozef Schek novej generácii pre ňu príznačným spôsobom, spôsobom, ktorý jej je najbližší – audiovizuom. Režisér Ivo Hejzman sa podujal rozposhybovať Jožinkove príbehy zobrazené v štyroch, piatich obrázkoch do krátkych dvanásťsekundových filmov. Pod názvom *Jožinko v pohybe* malo na jubilejnom Art Film Feste premiéru desať epizód: *Jožinko... ide do školy, ...na mori, ...a čerešne, ...šum mora, ...a kočka, ...s mamou na pikniku, ...a koreň, ...a pokazené auto, ...striela z luku, ...na plaveckých pretekoch*.

► miro

Využite akcie v predajni Klapka.SK

Predajňa Klapka.sk aj počas letných mesiacov ponúka za akciové ceny filmy režiséra Štefana Uhra *Slnko v sieti, Keby som mal pušku, Tri dcéry, Organ a Panna zázračnica*. Pôvodná cena každého DVD je 2, 62 Eur, teraz si ich môžete kúpiť za 1, 50 Eur. V ponuke je aj „Balíček DVD Štefana Uhra,“ so všetkými piatimi filmami za výhodnú cenu 6, 50 Eur. Aktuálne je v ponuke za zvýhodnenú cenu 3, 50 Eur aj publikácia *Svet v pohyblivých obrazoch Martina Šulíka* (pôvodne 7, 50 Eur).

► jar

Uzávierka žiadostí o podporu z fondu Eurimages

Aktuálna uzávierka na podávanie žiadostí o grant z kinematografického fondu Rady Európy Eurimages pre oblasť koprodukcie celovečerných hraných, dokumentárnych a animovaných filmov (bez podpory distribúcie) je 27. august 2012, príslušné zasadanie Riadiacej rady fondu sa uskutoční v dňoch 16. – 18. októbra 2012 v Tirane. Formuláre na podávanie žiadostí nájdete na domovskej stránke fondu www.coe.int/t/dg4/eurimages/Support/SupportDigit_en.asp.

Aktuálne uzávierky

31. júla 2012 je uzávierkový termín pre podanie prihlášky na trh East Silver, ktorý sa koná počas Medzinárodného festivalu dokumentárnych filmov Jihlava Hlavným účelom East Silver je propagovať filmy zo strednej a východnej Európy a zvyšovať ich šance na medzinárodné distribučné uvedenie, čoho sa dosahuje najmä sprostredkovaním kontaktov medzi kľúčovými filmovými profesionálmi a samotnými tvorcami a producentmi. Prihlásiť sa môžu východoeurópske dokumentárne filmy dokončené po 1. januári 2011, ktoré neboli doteraz prihlásené do predvýberu na trh East Silver. Prihláška online na www.eastsilver.net/en/east-silver/entry-form/

► jar

Douglas Morrey a Allison Smith: Jacques Rivette
(Manchester University Press, Manchester 2009, 271 strán)

Kniha dvojice britských autorov je prvou anglicky písanou monografiou venovanou Jacquesovi Rivettovi, jednej so zakladateľských osobností, spätých s francúzsskou novou vlnou a časopisom Cahiers du Cinéma, ktorá však vzhľadom na objem teoretických a historických textov, ktoré jej boli venované, stále ostáva v tieni svojich známejších súčasníkov François Truffauta a Jeana-Luca Godarda. Autori približujú čitateľovi celých šesť desaťročí režisérovej kariéry, od jeho prác na poli filmovej kritiky v päťdesiatych rokoch, cez novú vlnu, experimentálne ladené filmy sedemdesiatych rokov, drámy, ktoré nakrúcal v osemdesiatych a deväťdesiatych rokoch, až po jeho filmové diela, ktoré vznikli už v 21. storočí. Vo svojej knihe poukazujú na typické prvky Rivettových filmov ako je hra, konšpirácia a žiarlivosť, jeho diela však skúmajú aj z hľadiska teoretických konceptov rozprávania, priestoru a adaptácie.

Janet Staiger a Sabine Hake: Convergence Media History
(Routledge, New York 2009, 211 strán)

Convergence Media History je zborník osemnástich esejí, ktoré sa venujú predovšetkým téme radikálnych zmien vo vývoji médií, zákonite meniacich aj písanie o médiách a ich výskum. Východiskovým bodom je nutnosť pohybovať sa simultánne v rámci viacerých rôznych médií, ako sú film a televízia, ale aj reklama a nové médiá, keďže v súčasnosti sa často stretávame so stieraním hraníc medzi nimi, ako napríklad pri uvádzaní filmov, určených primárne pre kinodistribúciu v televízii, alebo v súvislosti s televíznymi programami, ponúkajúcimi divákovi možnosť interakcie na špeciálnych webových stránkach, alebo takúto interakciu priamo vyžadujúcich, a podobne. Autorov jednotlivých textov teda zaujíma nielen vplyv nových technológií na tradičný prístup k dejinám médií, ale aj alternatívne spôsoby filmovej produkcie a prezentácie, meniace sa vzťahy medzi divákmi, fanúšikmi a konzumentmi, a najmä všeobecná globalizácia súčasnej kultúry médií.

Jennifer M. Barker: The Tactile Eye. Touch and the Cinematic Experience
(University of California Press, Berkeley 2009, 196 strán)

Publikácia zaujímavým spôsobom skúma vzťah medzi filmom a jeho divákom – považuje ho totiž za taktilnú, čiže dotykovú zmyslovú skúsenosť, ktorá ide nad rámec tradičného ponímania filmu ako audiovizuálneho diela. Túto svoju, na fenomenologickom prístupe založenú teóriu predstavuje prostredníctvom podrobnej analýzy širokého spektra filmov od feministického experimentálneho filmu, cez ranú kinematografiu, animovaný film a horor, rovnako podrobne si všima klasickú kinematografiu, ale aj filmovú modernu a postmodernu, národné kinematografie, i veľké medzinárodné osobnosti. Využíva ich predovšetkým na ilustráciu špecifických modov taktility ako zmyslovej skúsenosti, ktorú možno lokalizovať na pokožke, v muskulatúre i v útrobach, pričom tieto tri mody zodpovedajú jednotlivým možným podobám diváckej skúsenosti vo vzťahu k filmu.

► Monika Mikušová

Cem Alpan: 30, 20 Directors From 30 Years of the Istanbul Film Festival
(Istanbul Foundation for Culture and Arts, Istanbul 2011, 222 strán)

Autori zborníka, ktorý vyšiel pri príležitosti tridsiateho ročníka istanbulskeho filmového festivalu, zvolili pomerne netradičný prístup k zmapovaniu troch dekád filmového diania. Namiesto chronológie, či faktografických súpisov, oslovili v súlade so svojou predstavou festivalu ako školy dvadsať tureckých režisérov, nejakým spôsobom spätých s týmto najvýznamnejším filmovým podujatím v krajine, z ktorých každý si vybral jedno z diel, uvedených v histórii festivalu, ktoré ho najviac oslovilo. Zaujímavé príspevky o recepcii filmov Leosa Caraxa, Dereka Jarmana, Jima Jarmuscha, či Clauda Lanzmanna v Turecku, sú do podoby medzinárodného dialógu doplnené textami západných kritikov a teoretikov, mapujúcich naopak práve diela spomínaných tureckých autorov, ktoré spoznali prostredníctvom istanbulskeho festivalu. Pestrú mozaiku dopĺňajú rozhovory a chronologická os, ktorá sa v spodných častiach stránok ťahne celou knihou a poukazuje na dôležité medzníky tureckej histórie posledných tridsiatich rokov.

(filmová publicistka)

NAJPREDÁVANEJŠIE PUBLIKÁCIE A DVD NOSIČE V PREDAJNI SFÚ ► JÚN 2012

KNIŽNÉ PUBLIKÁCIE

1. David Bordwell, Kristin Thompsonová: Umění filmu. Úvod do studia formy a stylu (Nakladatelství AMU Praha)
2. Mária Ferenčuhová: Odložený čas (SFÚ a VŠMU, Bratislava)
3. KINI IKON 2/2011 téma Jacques Rivette (ASFK a VŠMU v spolupráci so SFÚ, Bratislava)

AUDIOVIZUÁLNE NOSIČE

1. DVD Kapitán Dabač, r. Paľo Bielik, edícia 40. a 50. roky (SFÚ a Petit Press, Bratislava)
2. DVD Cigán, r. Martin Šulík (IN FILM / Bonton Home Video)
3. DVD Vlčie diery, r. Paľo Bielik, edícia 40. a 50. roky (SFÚ a Petit Press, Bratislava)

Predajňa Klapka.sk v júni ponúka:

Každý záujemca, ktorý si v predajni Klapka.sk a v Kine Lumière zakúpi letné dvojčíslo Film.sk 7-8/ 2012, získa ako bonus zdarma DVD (v papierovom obale) s filmom Soľ nad zlato, rozprávku režiséra Martina Hollého.

PREDAJŇA KLAPKA.SK ROZŠIRUJE OTVÁRACIE HODINY:
Pondelok / Piatok 9.00 – 17.00 h.
Utorok / Streda / Štvrtok 10.00 – 18.00 h.

KLAPKA.SK, Grösslingová 43, 811 09 Bratislava
www.klapka.sk

Alois Nebel (Bontonfilm)

Alois Nebel je dnes už kultová komiksová trilógia autorov Jaroslava Rudiša a Jaromíra 99. V roku 2011 mala na MFF Benátky premiéru jej čiernobiela animovaná filmová adaptácia, ktorá vznikla v česko-nemecko-slovenskej koprodukcii. Režisér Tomáš Luňák sa rozhodol realizovať ju pomocou technológie rotoskopie, pri ktorej vznikne najprv hraný podklad a ten sa potom na počítači záber po zábere prekresluje a animuje. Na filme sa významnou mierou podieľal Slovák Noro Držiak, ktorý mal na starosti supervíziu animácie a vizualizácie a spolu s ďalšími dvoma kolegami získal tohto roku Českého leva za najlepšie výtvarné riešenie. Hlavnú postavu, tichého samotára, výpravcu z fiktívnej železničnej stanice Biely Potok v Jeseníkoch, stvárnil Miroslav Krobot. Príbeh sa začína odohrávať v roku 1989, ale v jeho spomienkach sa vracia i k tragickým udalostiam počas odsunu Nemcov. Halucinácie a intrigy privedú Nebela do blázince, ale súboj s temnými tieňmi chce doviesť do konca. Film je na DVD s českým zvukom DD 2.0 a DD 5.1, obrazom vo formáte 16:9 a českými a anglickými titulkami bez akýchkoľvek bonusov.

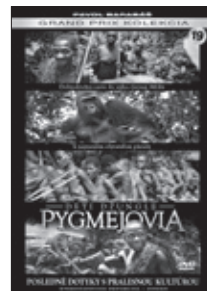
Lóve (Bontonfilm)

Jakub Kroner má na svojom konte zatiaľ dva dlhometrážne filmy a napriek jeho mladému veku (rok narodenia 1987) oba figurujú v desiatke divácky najúspešnejších domácich filmov v ére samostatného Slovenska. Jeho debut *BRATISLAVA* film videlo vyše 60 tisíc divákov a druhý film, česko-slovenský milostný drámu *Lóve*, takmer 118 tisíc. Pred ním sú už len *Bathory* a *Fontána pre Zuzanu 2*. Kroner dokázal svojím druhým filmom, ktorého dej sa odohráva na periférii veľkometsta a zachytáva život mladých ľudí z veľkého sídliska, osloviť predovšetkým veľkú skupinu mladých divákov. Príbeh troch hlavných hrdinov, ktorých stvárnil Michal Nemtuda, Kristína Svarinská a Jakub Gogál je pohľadom na život súčasnej generácie dvadsaťročných. Každý z nich sa snaží prežiť po svojom. Film vychádza na DVD so zvukom DD 2.0, obrazom vo formáte 16:9, slovenskými a českými titulkami pre nepočujúcich i anglickými titulkami a ako bonusy sú na ňom fotogaléria a kompletný soundtrack, ktorý nevyšiel samostatne. Vychytávkou DVD *Lóve* je vlastná aplikácia na AppStore.

Monty Python: Zmysel života (Bontonfilm)

Tvorbu komediálnej skupiny Monty Python sme mali možnosť takmer celú vidieť na filmovom plátne. A postupne vychádza i na DVD. *Zmysel života* je návrat k montypythonovským začiatkom. Nájdete v ňom množstvo skečov spojených jedným spoločným motívom. Je ním sám život. Od splodenia, cez transplantáciu orgánov zaživa až po kremáciu a ukážku toho, čo nás čaká v nebi. Film z roku 1983 je viac než dôstojnou bodkou za spoločnou tvorbou tejto britskej šestice, ktorá sa snažila byť natoľko nezaškatulkovateľná, až sa sama stala heslom vo výkladovom slovníku. K najlepším scénam patria najmä hudobné čísla s prepracovanou choreografiou a výbornými textami. *Zmysel života* získal Zvláštnu cenu poroty na 36. MFF Cannes a nomináciu na cenu BAFTA za pieseň *Every Sperm Is Sacred*. Film je na DVD s obrazom vo formáte 16:9, anglickým zvukom 5.1 DTS a českými, anglickými, arabskými, gréckymi, maďarskými a tureckými titulkami. Ako bonusy na ňom nájdete úvod Erica Idlea, komentáre Terryho Jonesa a Terryho Gillliama, soundtrack pre samotára a režisérsku verziu s tromi vynechanými scénami.

Pygmejovia – Deti džungle (K2 Studio)

Film *Pygmejovia – Deti džungle* je po dlhšom čase prvým filmom režiséra Paľa Barabáša, ktorý sa nedostal do distribučnej siete slovenských kín. Bol to rozhodnutie režiséra a návštevnosť na zatiaľ asi 40 projekciách i besedách po celom Slovensku ukazuje, že bolo správne. Tentoraz nás režisér zavedie do strednej Afriky medzi najmenších ľudí planéty – civilizáciou nepoškvrnených Pygmejov. Putuje tam s fotografom Ivanom Bulíkom, pre ktorého bol život v pralese s Pygmejami, ktorí dodnes žijú prírodným spôsobom života a živia sa lovom a zberom, tak ako pred tisícročiami, dlhé roky nesplneným snom. I táto cesta, tak ako tie predchádzajúce, nie je jednoduchá. Ale výsledok stojí za to. DVD vyšlo ako v poradí devätnásť časť autorovej kolekcie Grand Prix. Obsahuje film v slovenskej (číta Robo Roth) i anglickej verzii so zvukom DD 2.0, obrazom vo formáte 16:9 a ako je to u DVD z K2 Studia zvykom i s množstvom bonusov. Sú medzi nimi Informácie o Pygmejoch, Zaujímavosti o Stredoafrickej republike, Kongu, Konžskej demokratickej republike, fotogaléria, upútavka a ukážky z ďalších Barabášových filmov zaradených do 22 Kolekcie DVD Grand Prix.

S VIEROU ČÍŤ

dokumentaristka Sahraa Karimi

Práve som vo fáze postprodukcie môjho nového dokumentu *Perlika, žena na území mužov*, ktorý je pokračovaním cyklu “ženy na území mužov”, venujúcemu sa téme o afgánskych ženách. Teraz striháme a dúfam, že do konca júla to dokončíme. A ešte píšem dizertačnú prácu, ktorá okrem textu ma aj vizuálnu podobu (v auguste dokončím doktorandské štúdium). Medzitým po nociach píšem druhú verziu môjho celovečerného hraného filmu *Siah Mooy* – je to meno dievčaťa a v slovenčine znamená “čierne vlasy”, ktorý budem nakrúcať v Afganistane v priebehu budúceho roka..

producent Marek Urban

Pracujeme na prežití, s čím myslím zápasí väčšina filmárov. Popritom sa s radosťou venujeme filmovým projektom. V marci sme dokončili desaťdielny cyklus s názvom *Fotografi*, ktorý vznikol v koprodukcii s RTVS. Jeden z filmov tohto cyklu *Tibor Huszár, návrat späť* režiséra Mira Rema bol premiérovany spolu s filmom *Fair play* režiséra Arnolda Kojnoka na Artfilme v Trenčianskych Tepliciach. Kľúčové je pre nás roadmovie Ivana Ostrochovského *Koza*, ktoré momentálne pripravujeme. Príbeh, ako aj nakrúcanie, by sa mali odohrávať na Slovensku, v Čechách, Nemecku, Francúzsku a prípadne v Poľsku.

režisér Peter Begányi

V postprodukcii máme krátkometrážny hraný film *Výstava* s hviezdny obsadením, ktorý som nakrútil v spolupráci s Andrejom Kolenčíkom. S Lukášom Zedníkovičom a Danom Danglom pracujeme už na tretej verzii scenára k trpkkej komédii s názvom *Cesta*, čo všetko vás môže postretnúť, keď sa vydáte na cestu svojho života.

Francúzov zaujali filmy Dušana Hanáka, vydali ich na DVD

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Slovenská kinematografia má opäť možnosť ukázať, že je aktívnou súčasťou dejín európskeho filmu. Po štvorici filmov z domáceho zlatého fondu *Slnko v sieti* Štefana Uhra, *Boxer a smrť Petra Solana*, *Kristove roky* a *Vtáčkovia, siroty a blázni* Juraja Jakubiska siahlo francúzske vydavateľstvo Malavida tentoraz po dielach režiséra Dušana Hanáka a vydalo jeho filmy *322*, *Obrazy starého sveta*, *Ružové sny* a *Ja milujem, ty miluješ*.

Francúzske vydavateľstvo Malavida sa zameriava na nekomerčné európske diela a od roku 2006 sa špecializuje aj na európske filmy zo 60. rokov pre ich vysokú kvalitu, provokatívnosť a scenáristickú dômyselnosť. Pred dvomi rokmi zaradilo vydavateľstvo do svojho dramaturgického plánu i štyri slovenské filmy *Slnko v sieti* Štefana Uhra, *Boxer a smrť Petra Solana*, *Kristove roky* a *Vtáčkovia, siroty a blázni* Juraja Jakubiska. „*Boli sme ohúrení ich kvalitou, aj keď vo Francúzsku nie sú známe,*“ povedal vtedy o vybraných slovenských filmoch Lionel Ithurralde z vydavateľstva Malavida. „*V roku 2008 sme začali zbierať filmy z Českej republiky. Prirodzene sme sa obrátili aj na slovenskú kinematografiu. Pri výbere nám radil český kritik, novinár a publicista Antonín Liehm. Tiež sme sa nechali inšpirovať knihou Le Cinéma Tchéque et Slovaque od Evy Zaoralovej a Jeana-Loupa Passeku, ktorá je studnicou informácií o týchto kinematografiách.*“

Štvoricu slovenských filmových skvostov zo 60. rokov teraz doplnili snímky Dušana Hanáka *322*, *Obrazy starého sveta*, *Ružové sny* a *Ja milujem, ty miluješ*, ktoré sa tak dostali do DVD distribúcie vo francúzsky hovoriacich krajinách - Francúzsku, Belgicka a Švajčiarsku. Nová edícia bola slávnostne pokrstená 28. júna v Kine Lumiére.

Za vydavateľstvo Malavida sa krstu zúčastnil Lionel Ithurralde, krstnými rodičmi boli umelecká prekladateľka Michaela Jurovská a filozof Miroslav Marcelli.

Kolekcia filmov Dušana Hanáka vychádza z pôvodnom znení s anglickými a francúzskymi titulkami. Vydavateľstvo opäť použilo na obaly pôvodné efektívne plagáty k jednotlivým filmom. Veľká pozornosť je venovaná aj bookletom, ktoré sú bohaté na informácie a fotografie. Booklet k Hanákovmu hranému a medzinárodne oceňovanému debutu *322* obsahuje okrem dobových ohlasov (sú súčasťou bookletov ku každému filmu) aj rozhovor s režisérom a kritický text estetika a filmového teoretika Petra Michaloviča. Bonusom na DVD je krátky film *Omša*. „*Vždy ma zaujímal priestor medzi dokumentárnym a hraným filmom. ... Dokumentarizmus (verizmus, civilizmus) bol prejavom túžby po pravde, narúšal rôzne schematické kliše a priblížil rôzne druhy umenia k životu,*“ hovorí Hanák v rozhovore s Petrom Michalovičom.

Bonusom na DVD s dnes už kultovým dokumentárnym filmom *Obrazy starého sveta* je krátky dokument *Artisti*, v booklete sa nachádza ďalší rozhovor s Dušanom Hanákom a texty od filmo-

vých teoretikov Sonie de Puineuf a Jana Bernarda. Desiat portrétov svojráznych vrchárskych samotárov z Oravy a Liptova bolo inšpirovaných piatimi cyklami fotografií Martina Martinčeka, ktoré vznikli v spolupráci s básnikom Milanom Rúfusom. Hanák sa spolu s fotografom Vladimírom Vavrekom vydali po fotografových stopách a rozšírili paletu jedinečných tvárí z Martinčekových portrétov a ich osudov. Sú medzi nimi Babka zo šopy, ktorá bojovala so suchotinami; Adama Kuru, ktorý si hovorí Adam človek, z krvi stečený; Dedka, čo sa nikdy neoženil; Starčeka s vodným divadlom Ľudskej komédie; Uja Račka, človeka, ktorý si na kolenách dom postavil; Pastiera kozmonauta; Babku zvonárku; Baču, čo s vojskom c. a k. monarchie pol sveta prevandroval; Dedka gajdoša či Basistu, ktorého basa dvesto ľudí oženila.

DVD s divácky obľúbeným filmom *Ružové sny* má v bonusovej výbave dokument *Prišiel k nám Old Shaterhand*, obsiahly booklet obsahuje text Jeleny Paštékovej a jej rozhovor s Hanákom. „*Ružové sny nie sú iba obyčajnou romancou,*“ píše Paštéková. „*Môžeme ich označiť za lyrickú tragikomédiu, ktorá vnútornou čistotou svojich hrdinov, pozitívnu životnou energiou a pastelovým tónovaním predstavuje programový*

návrat k ľudskosti vuprostred mravného marazmu 70. rokov.“

Štvrté DVD s filmom *Ja milujem, ty miluješ*, ktorý bol hneď po dokončení uložený do trezoru, kde sa už nachádzali *Obrazy starého sveta* a *322*, dopĺňa ďalší z Hanákových krátkych dokumentov *Učenie*, booklet potom prináša texty Jana Bernarda a Martina Šmatláka, ako aj pôvodný Hanákov text. Premiéra *Ja milujem, ty miluješ* sa odkladala osem rokov. V roku 1989 bol film uvedený na MFF v Berlíne, kde Hanák získal Strieborného medveďa za réžiu.

Francúzska kolekcia DVD s filmami Dušana Hanáka je zaujímavou zberateľskou raritou pre slovenského diváka. „*Svoje filmy som vždy vnímal ako súčasť slovenskej a československej kultúry. Chcel som zostať verný ideálom svojej mladosti v 60. rokoch. Okolnosti sa vyvinuli tak, že všetky moje celovečerné filmy vznikli po sovietskej okupácii a mnohé z nich sa k českému ani slovenskému divákovi v kinách ani nedostali,*“ čítame v knihe *Dušan Hanák 3 scenáre*. Teraz kolekcia Hanákových filmov vstupuje do DVD distribúcie vo Francúzsku, Belgicku a Švajčiarsku. Viac informácií o edíciách európskych filmov, vrátane dvoch kolekcií slovenských filmov, nájdete na www.malavida.com. ▲

Budujem, buduješ, budujeme...

► **Rudolf Urc** (filmový dramaturg a publicista)

S nastupujúcim novým rokom 1953 pokračuje zvýšený záujem médií o „mocné vodné diela“. Zdôrazňuje sa, že ani plány uhorských inžinierov z roku 1893, ani projekty na priehradu pod sútokom Bielej a Čiernej Oravy vypracované o 50 rokov neskôr, nemali šancu na úspech. Až nové zriadenie pod múdrym vedením komunistickej strany dokázalo uskutočniť dávny sen o priehrade, ktorá bude dopĺňať stav vody vo Váhu pre všetky hydrocentrály. Stavbu, ktorá spotrebuje spolu 230 tisíc kubických metrov betónu, ostro sledujú médiá aj preto, že tu padol záväzok pracovníkov odovzdať dielo do skúšobnej prevádzky k 1.máju 1953. A ten dátum sa nezadržateľne blíži...

Režisér Štefan Ondrkal s kameramanom Jánom Blanárom sledujú záverečné práce na druhom vážskom stupni (Týždeň vo filme č. 3). Ako sa v Dobšinej finišuje montáž strojov a naplňa sa nádrž nakrúca dvojica Laco Kudelka – Viliam Ptáček (č. 4). Pri kontrole rozvodne na Orave boli Dušan Kodaj s Jánom Blanárom (č. 14). Vyschnuté koryto rieky a naplňovanie jazera nad Oravskou priehradou v poetických záberoch zaznamenali Dušan Kodaj s Jozefom Míčekom (č. 17). Montovanie turbín so scenériou Stratenej doliny nakrúcali Laco Kudelka s Leopoldom Bródyom (č. 18), aby na prvomájovej slávnosti na Orave zaznamenali spustenie prvého agregátu a teda splnenie záväzku (č. 19). Riaditeľ priehrady Peter Dzuroška dostal Raď republiky – a bol to jeden z mála „robotníckych riaditeľov“, ktorému sa zadarilo. Bol chytrý, neváhal sa obklopiť naslovzatými odborníkmi „starej školy“, nešetril odmenami a zavčas pochopil, ako sa robí propaganda: zriadil „kabinet agitátorov“, ktorí pohotovo šíрили slávu tých najvzornejších, teda aj jeho. Väčšina „robotníckych riaditeľov“ však nemala to šťastie. Ako vedúci dielní či malých prevádzok boli úspešní, no keď ich strana poverila vedením veľkých konglomerácií, ocitli sa zrazu v nezávideniahodnom postavení. Mnohí ľudsky statoční a svedomití, zostali bezradní a stratení. Nasledovalo veľa smutných príbehov a tragických osudov...

Okrem toho prichádzali do praxe prví absolventi odborných škôl, o ktorých režim hrdo vyhlasoval, že sú to „noví socialistickí technici“ (č. 3) a ktorých odborná príprava bola bezprostredne spojená s praxou. V novej budove Hutníckej priemyselnej školy v Tisovci sa mládež pripravovala na svoje povolanie v dielňach a pri vysokej peci. Pre režiséra Kudelku a kameramana L. Bródyho sa hrdinkou zaujímavého šotu stala mladučká študentka Zlata Rybecká (č. 6), o ktorej ďalšom živote vieme z jej spomienok: vydala sa za spolužiaka a s manželom pracovali až do dôchodkového veku v strojárňach v Martine, kde žijú

podnes. Menej šťastnú ruku už mali tvorcovia Laco Kudelka s Ladislavom Bródyom pri portréte taviča Františka Šimeka z martinskej zlievárne (č. 16), kde sa neúspešne pokúšajú heroizovať súčasný portrét majstra tavby s reminiscenciami na niekdajšiu biedu. Vôbec treba povedať, že individuálne dokumentaristické „portréty“ sa v tých časoch našim spravodajcom nevelmi darili. Sám šéfredaktor Laco Kudelka o tom neskôr napísal: *“Prvých úderníkov sme „ľudsky“ snímali ako zbierajú známky, chovajú zajace, jedia palacinky, sledujú svoje ratolesti pri písaní úloh a podobne, no nikdy sme v plnej miere neukázali tú čiernu prácu, ktorou sa tí skvelí ľudia preslávili.“*

Je až zarážajúce, ako málo priestoru sa v tomto období venuje technickým novinkám či vynálezom. Akoby spravodajcovia cítili tento deficit, utiekajú sa k školám, kde ich inšpirujú polytechnické krúžky – vo Važci (č. 8), v Banskej Bystrici (č. 15), či spracovanie elektromotorov a generátorov v Bratislavskej BEZke (č. 6). No ako aktualitu s priam historickou hodnotou môžeme sledovať snímku z pražského Výskumného ústavu sdělovací techniky o práci na prototypu televízneho prijímača, o výrobe overovacej série a opakovaných skúškach obrazovky (č. 9). Prejdú však ešte ďalšie roky, kým sa prístroje dostanú do predaja – v roku 1955 na tisíc obyvateľov pripadnú iba štyri televízory.

Z kultúrno-politických udalostí sledovaného obdobia zarážajúco pôsobí reportáž z otvorenia nového maďarského oblastného divadla v Komárne (č. 7). Nejde o divadlo – synchrónny záznam z predstavenia nejakej socialisticko-realistickej hry je, povedzme, technicky v poriadku. Ale to, že sú pri tej príležitosti obviňovaní „slovenskí buržoázni nacionalisti“, ktorí vraj „potierali maďarskú národnú kultúru“, má svoj osobitný kolorit. Vlado Clementis bol v tom čase už popravený a ďalší Slováci sedeli na Pankráci v očakávaní hrdelných rozsudkov. Len zvláštnou hrou osudu unikli šibenici. V marci totiž zomrel Stalin (č. 11), o týždeň Gottwald (č. 12) a o ďalší týždeň už má republika nového prezidenta Zápotockého (č. 13). Politickí väzni o tom ešte dlho nebudú vedieť a ostatní obyvatelia žijú v očakávaní, ako tieto prevratné udalosti poznačia ich nasledujúce žitie. Že toto čakanie na „odmák“ bude v socialistickom Československu trvať ešte celých desať rokov, zatiaľ nikto netuší... A že po ďalších dlhých rokoch recidíva týchto obvinení znovu uzrie svetlo sveta, je už len smutnou dohrou anomálií, ktoré vyplodila súčasná doba... ▲

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – JÚN 2012

- 2. júl 2012 – Týždeň vo filme 2/1953 a 3/1953 (repríza 8. júl 2012)
- 9. júl 2012 – Týždeň vo filme 4/1953 a 5/1953 (repríza 15. júl 2012)
- 16. júl 2012 – Týždeň vo filme 6/1953 a 7/1953 (repríza 22. júl 2012)
- 23. júl 2012 – Týždeň vo filme 8/1953 a 9/1953 (repríza 29. júl 2012)
- 30. júl 2012 – Týždeň vo filme 10/1953 a 11/1953 (repríza 5. august 2012)

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – AUGUST 2012

- 6. august 2012 – Týždeň vo filme 12/1953 a 13/1953 (repríza 12. august 2012)
- 13. august 2012 – Týždeň vo filme 14/1953 a 15/1953 (repríza 19. august 2012)
- 20. august 2012 – Týždeň vo filme 16/1953 a 17/1953 (repríza 26. august 2012)
- 27. august 2012 – Týždeň vo filme 18/1953 a 19/1953 (repríza 2. september 2012)

Zmena programu vyhradená!

KINO LUMIÈRE V JÚLI: Ísť do Lumieru namiesto multiplexu je ako vymeniť kolu za pohár ročníkového vína

Povolanie: Reportér

V dvadsiatom storočí sa osud stal produktom masovej výroby. Stali sme sa číslicami a tak sme sa aj cítili. Keď sa po dvoch vojnách svet trochu ukludnil, umelci sa začali odcudzene búrili. Hľadali cesty von z jeho sputnávajúcej prázdnoty. Najväčší básnik nudy z existencie bol Michelangelo Antonioni. Posledné dejstvo jeho mnohostenu odcudzenia bol film **Povolanie: Reportér**. V ňom sa znudený muž pokúsi vymeniť jednu prázdnu existenciu za inú. Výsledku sa nemožno čudovať. Film, ako aj herectvo Jacka Nicholsona a Marie Schneider, je vzrušujúci aj v storočí, v ktorom sa o zmysle existencie už ani ne bavíme. Nikto si nepamätá ani otázku. Fascinujúca je mágia záverečnej scény, v ktorej kamera zobrazuje v jedinom, nekonečnom zábere posledné dejstvo drámy tak, že sa celý čas díva inam. A my s ňou.

Nekonečnosť konca

V tridsiatke dosiahol vrchol tvorby aj uznania, v päťdesiatich piatich sa postavil do čela revolúcie, v osemdesiatke dostal Oscara za celoživotné dielo a ešte sa mu neprestalo chcieť nakrúcať. Andrzej Wajda je posledný z najmocnejšej vetvy európskej kinematografie. Je nielen súputníkom Viscontiho, Bergmana či Tarkovského, ale aj rovnaká liga. **Svätá tráva (2008)** je film o stratách, ktoré sa nedajú nahradiť. Je hlboký, viacrozmerne a melancholicky krásny. Je Wajdovou rozlúčkou: s tvorbou milovaného spisovateľa Iwaskiewicza, s priateľom a kameramanom Edwardom Kłosińskim, s herečkou Krystynou Janda a možno aj s nami.

Drobné klenoty

Sú nenápadné filmy, ktoré je chyba nevidieť. **Piesočnú ženu** Hiroshi Teshigahara som videl pred tridsiatimi rokmi a nepýtajte sa ma, o čom je. Ale na krásu jej obrazov nezabudnem nikdy. **35 pohárov rumu** je film radostný, ľudský. Človečina, aj tá obyčajná, nesmrdí.

Svetové Slovensko

V krátkom intermezzo 1968 prišiel na Slovensko nakrúcať jeden z najslávnejších francúzskych spisovateľov nového románu Alain Robbe-Grillet. Priniesol si Jean-Louisa Trintignant, aby medzi krásnymi slovenskými herečkami hral **Muža, ktorý luže**. Rozumieť sa tomu nedá, ale poteší. Kameru tomuto artistnému flirtu robil slovenský kameraman Igor Luther, ktorého zanedlho vytlačili spriatelene tanky do pozície jedného z najlepších kameramanov Západu. **Plechový bubienok** je toho najprominentnejším príkladom. ◀

odporúča
filmový publicista
František Gyárfáš

► 1. 7.
Nevestinec, Bertrand Bonello, Franc., 2011, 122 min. (17.30 K1)
Muž, ktorý luže, Alain Robbe-Grillet, ČSSR/Franc., 1968, 93 min. (18.00 K2)
Osamelosť prvočísel, Saverio Costanzo, Tal./Nem./Franc., 2010, 118 min. (20.00 K1)
Protector, Marek Najbrt, ČR, 2009, 100 min. (20.30 K2)

► 2. 7.
Osamelosť prvočísel, Saverio Costanzo, Tal./Nem./Franc., 2010, 118 min. (17.30 K1)
Panika v mestečku, Stéphane Aubier, Vincent Patar, Belg./Franc./Lux., 2009, 75 min. (18.00 K2)
Protector, Marek Najbrt, ČR, 2009, 100 min. (20.00 K1)
Signál k životu, Werner Herzog, Nem., 1968, 86 min. (20.30 K2)

► 3. 7.
Melancholia, Lars von Trier, Dán./Švéd./Franc./Nem./Tal., 2011, 130 min. (17.30 K1)
Panika v mestečku, Stéphane Aubier, Vincent Patar, Belg./Franc./Lux., 2009, 75 min. (18.00 K2)
Nech vojde ten pravý, Tomas Alfredson, Švéd., 2008, 114 min. (20.00 K1)
Zlodeji bicyklov, Vittorio De Sica, Tal., 1948, 85 min. (20.30 K2)

► 4. 7.
Nech vojde ten pravý, Tomas Alfredson, Švéd., 2008, 114 min. (18.00 K2)
Muži revolúcie, Zuzana Piussi, SR, 2012, 65 min. (18.30 K1)
Dom obesenca, Emir Kusturica, Juhosl., 1989, 142 min. (20.00 K1)
Farma zvierat, John Halas, Joy Batchelor, VB, 1954, 73 min. (20.30 K2)

► 5. 7.
Dom obesenca, Emir Kusturica, Juhosl., 1989, 142 min. (17.30 K1)
Farma zvierat, John Halas, Joy Batchelor, VB, 1954, 73 min. (18.00 K2)
Nech vojde ten pravý, Tomas Alfredson, Švéd., 2008, 114 min. (20.00 K2)

► 6. 7.
Lono, Benedek Fliegauf, Nem./Mad./Franc., 2010, 111 min. (17.30 K1)
Ďalší rok, Mike Leigh, VB, 2010, 129 min. (18.00 K2)
Imaginárne lásky, Xavier Dolan, Kan., 2010, 97 min. (20.00 K1)
Farma zvierat, John Halas, Joy Batchelor, VB, 1954, 73 min. (20.30 K2)

► 7. 7.
Farma zvierat, John Halas, Joy Batchelor, VB, 1954, 73 min. (17.30 K1)
Protector, Marek Najbrt, ČR, 2009, 100 min. (18.00 K2)
Ďalší rok, Mike Leigh, VB, 2010, 129 min. (20.00 K1)
Lono, Benedek Fliegauf, Nem./Mad./Franc., 2010, 111 min. (20.30 K2)

► 8. 7.
Dom obesenca, Emir Kusturica, Juhosl., 1989, 142 min. (17.30 K1)
Lono, Benedek Fliegauf, Nem./Mad./Franc., 2010, 111 min. (18.00 K2)
Muži revolúcie, Zuzana Piussi, SR, 2012, 65 min. (20.30 K1)

► 9. 7.
Ďalší rok, Mike Leigh, VB, 2010, 129 min. (17.30 K1)
Post Mortem, Pablo Larraín, Čile/Mexiko/Nem., 2010, 98 min. (18.00 K2)
Lono, Benedek Fliegauf, Nem./Mad./Franc., 2010, 111 min. (20.00 K1)
Piesočná žena, Hiroshi Teshigahara, Jap., 1964, 114 min. (20.30 K2)

► 10. 7.
Železná lady, Phyllida Lloyd, VB/Franc., 2011, 105 min. (17.30 K1)
Le Havre, Aki Kaurismäki, Fin./Franc./Nem., 2011, 93 min. (18.00 K2)
Lono, Benedek Fliegauf, Nem./Mad./Franc., 2010, 111 min. (20.00 K1)
Zázrak v Miláne, Vittorio De Sica, Tal., 1951, 93 min. (20.30 K2)

► 11. 7.
Anjeli, Róbert Šveda, SR, 2012, 95 min. (17.30 K1)
Železná lady, Phyllida Lloyd, VB/Franc., 2011, 105 min. (18.00 K2)
Dom, Zuzana Liová, ČR/SR, 2011, 100 min. (20.00 K1)
Lono, Benedek Fliegauf, Nem./Mad./Franc., 2010, 111 min. (20.30 K2)

► 12. 7.
Le Havre, Aki Kaurismäki, Fin./Franc./Nem., 2011, 93 min. (17.30 K1)
Neptúnova slávnosť, Jurij Mamin, ZSSR, 1986, 45 min. (18.00 K2)
Anjeli, Róbert Šveda, SR, 2012, 95 min. (20.00 K1)
Železná lady, Phyllida Lloyd, VB/Franc., 2011, 105 min. (20.30 K2)

► 13. 7.
Neptúnova slávnosť, Jurij Mamin, ZSSR, 1986, 45 min. (17.30 K2)
Anjeli, Róbert Šveda, SR, 2012, 95 min. (18.00 K1)
Le Havre, Aki Kaurismäki, Fin./Franc./Nem., 2011, 93 min. (20.00 K1)
Železná lady, Phyllida Lloyd, VB/Franc., 2011, 105 min. (20.30 K2)

► 14. 7.
Le Havre, Aki Kaurismäki, Fin./Franc./Nem., 2011, 93 min. (17.30 K1)
Železná lady, Phyllida Lloyd, VB/Franc., 2011, 105 min. (18.00 K2)
Anjeli, Róbert Šveda, SR, 2012, 95 min. (20.00 K1)
Panika v mestečku, Stéphane Aubier, Vincent Patar, Belg./Franc./Lux., 2009, 75 min. (20.30 K2)

► 15. 7.
35 pohárov rumu, Claire Denis, Franc./Nem., 2008, 100 min. (17.30 K1)
Panika v mestečku, Stéphane Aubier, Vincent Patar, Belg./Franc./Lux., 2009, 75 min. (18.00 K2)
Plechový bubienok, Volker Schlöndorff, Nem./Franc./Pol./Juhosl., 1979, 136 min. (20.00 K2)
Le Havre, Aki Kaurismäki, Fin./Franc./Nem., 2011, 93 min. (20.30 K1)

► 16. 7.
Le Havre, Aki Kaurismäki, Fin./Franc./Nem., 2011, 93 min. (17.30 K1)
35 pohárov rumu, Claire Denis, Franc./Nem., 2008, 100 min. (18.00 K2)
Lollipop Monster, Ziska Reimann, Nem., 2011, 96 min. (20.00 K1)
Múr, Serge Roulet, Franc., 1967, 87 min. (20.30 K2)

► 17. 7.
Lollipop Monster, Ziska Reimann, Nem., 2011, 96 min. (17.30 K1)
Le Havre, Aki Kaurismäki, Fin./Franc./Nem., 2011, 93 min. (18.00 K2)
Miestnosť samovrahov, Jan Komasa, Pol., 2011, 110 min. (20.00 K1)
Umberto D., Vittorio De Sica, Tal., 1952, 84 min. (20.30 K2)

► 18. 7.
Miestnosť samovrahov, Jan Komasa, Pol., 2011, 110 min. (17.30 K1)
Malá Viera, Vasilij Pičul, ZSSR, 1988, 128 min. (18.00 K2)
Tango s komármi, Miloslav Luther, SR/ČR, 2009, 97 min. (20.00 K1)
Dom, Zuzana Liová, ČR/SR, 2011, 100 min. (20.30 K2)

► 19. 7.
Miestnosť samovrahov, Jan Komasa, Pol., 2011, 110 min. (17.30 K1)
Post Mortem, Pablo Larraín, Čile/Mexiko/Nem., 2010, 98 min. (18.00 K2)
eŠteBák, Juraj Nvota, SR/ČR/Pol., 2011, 108 min. (20.00 K1)
Malá Viera, Vasilij Pičul, ZSSR, 1988, 128 min. (20.30 K2)

► 20. 7.
eŠteBák, Juraj Nvota, SR/ČR/Pol., 2011, 108 min. (17.30 K1)
Post Mortem, Pablo Larraín, Čile/Mexiko/Nem., 2010, 98 min. (18.00 K2)
Miestnosť samovrahov, Jan Komasa, Pol., 2011, 110 min. (20.00 K1)
Lollipop Monster, Ziska Reimann, Nem., 2011, 96 min. (20.30 K2)

► 21. 7.
eŠteBák, Juraj Nvota, SR/ČR/Pol., 2011, 108 min. (17.30 K1)
Malá Viera, Vasilij Pičul, ZSSR, 1988, 128 min. (18.00 K2)
Lollipop Monster, Ziska Reimann, Nem., 2011, 96 min. (20.00 K1)
Whisky s vodkou, Andreas Dresen, Nem., 2009, 104 min. (20.30 K2)

► 22. 7.
Osamelosť prvočísel, Saverio Costanzo, Tal./Nem./Franc., 2010, 118 min. (17.30 K1)
Whisky s vodkou, Andreas Dresen, Nem., 2009, 104 min. (18.00 K2)
Miestnosť samovrahov, Jan Komasa, Pol., 2011, 110 min. (20.00 K1)
Tango s komármi, Miloslav Luther, SR/ČR, 2009, 97 min. (20.30 K2)

Piesočná žena • archív SFÚ

KINO
LUMIÈRE

KINO
SLOVENSKEHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

JÚL 2012

- 23. 7.
Whisky s vodkou, Andreas Dresen, Nem., 2009, 104 min. (17.30 K1)
Post Mortem, Pablo Larraín, Čile/Mexiko/Nem., 2010, 98 min. (18.00 K2)
Osamelosť prvočísiel, Saverio Costanzo, Tal./Nemecko/Franc., 2010, 118 min. (20.00 K1)
Zámok, Rudolf Noelte, Nemecko, 1968, 84 min. (20.30 K2)
- 24. 7.
Osamelosť prvočísiel, Saverio Costanzo, Taliansko/Nem./Franc., 2010, 118 min. (17.30 K1)
Boccaccio '70, Vittorio De Sica, Federico Fellini, Mario Monicelli, Luchino Visconti, Tal./Franc., 1962, 193 min. (19.00 K2)
Poupata, Zdeněk Jiráský, ČR, 2011, 94 min. (20.00 K1)
- 25. 7.
Turínsky kôň, Béla Tarr, Maď./Franc./Nem./Švaj./USA, 2011, 146 min. (17.30 K1)
Súkromné životy, Dušan Hanák, ČSFR, 1990, 106 min. (18.00 K2)
Užívaj si, ako sa len dá!, Woody Allen, USA, 2009, 92 min. (20.10 K1)
Je ľahké byť mladým?, Juris Podnieks, ZSSR, 1986, 78 min. (20.30 K2)
- 26. 7.
35 pohárov rumu, Claire Denis, Franc./Nem., 2008, 100 min. (17.30 K1)
Je ľahké byť mladým?, Juris Podnieks, ZSSR, 1986, 78 min. (18.00 K2)
Post Mortem, Pablo Larraín, Čile/Mexiko/Nem., 2010, 98 min. (20.00 K1)
Užívaj si, ako sa len dá!, Woody Allen, USA, 2009, 92 min. (20.30 K2)
- 27. 7.
Le Havre, Aki Kaurismäki, Fin./Franc./Nem., 2011, 93 min. (17.30 K1)
Na sever, Rune Denstad Langlo, Nór., 2009, 78 min. (18.00 K2)
Zlo, Peter Běbjak, SR, 2012, 80 min. ■ (20.00 K1)
Post Mortem, Pablo Larraín, Čile/Mexiko/Nem., 2010, 98 min. (20.30 K2)
- 28. 7.
Užívaj si, ako sa len dá!, Woody Allen, USA, 2009, 92 min. (17.30 K1)
Je ľahké byť mladým?, Juris Podnieks, ZSSR, 1986, 78 min. (18.00 K2)
Imaginárne lásky, Xavier Dolan, Kan., 2010, 97 min. (20.00 K1)
Na sever, Rune Denstad Langlo, Nór., 2009, 78 min. (20.30 K2)
- 29. 7.
Na sever, Rune Denstad Langlo, Nór., 2009, 78 min. (17.30 K1)
Užívaj si, ako sa len dá!, Woody Allen, USA, 2009, 92 min. (18.00 K2)
Le Havre, Aki Kaurismäki, Fin./Franc./Nem., 2011, 93 min. (20.00 K1)
Imaginárne lásky, Xavier Dolan, Kan., 2010, 97 min. (20.30 K2)
- 30. 7.
Poupata, Zdeněk Jiráský, ČR, 2011, 94 min. (17.30 K1)
Imaginárne lásky, Xavier Dolan, Kan., 2010, 97 min. (18.00 K2)
Miestnosť samovrahov, Jan Komasa, Poľ., 2011, 110 min. (20.00 K1)
Povolanie: Reportér, Michelangelo Antonioni, Taliansko/Španielsko/Franc., 1975, 113 min. (20.30 K2)
- 31. 7.
Imaginárne lásky, Xavier Dolan, Kanada, 2010, 97 min. (17.30 K1)
Miestnosť samovrahov, Jan Komasa, Poľ., 2011, 110 min. (18.00 K2)
Poupata, Zdeněk Jiráský, ČR, 2011, 94 min. (20.00 K1)
Osamelosť prvočísiel, Saverio Costanzo, Tal./Nem./Franc., 2010, 118 min. (20.30 K2)

► (ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!)

pozn.: všetky filmy sú premietané z 35 mm kópie, okrem projekcií s označením ■ – premietací nosič Blu-ray, DVD alebo digibeta

1. 7. 1932 **Juraj Kerekes** – televízny režisér (zomrel 24. 12. 2004)
1. 7. 1932 **Dušan Široký** – dramaturg
2. 7. 1922 **Dušan Kodaj** – režisér (zomrel 2. 5. 1999)
10. 7. 1937 **Slavo Záhradník** – herec (zomrel 5. 12. 1991)
10. 7. 1942 **Ján Šima** – zvukový majster
10. 7. 1947 **Eva Šimová** – strihačka
12. 7. 1922 **Arnold J. Fraňo** – vedúci výroby (zomrel 25. 4. 1973)
13. 7. 2007 **Ilja Zeljenka** (nar. 21. 12. 1932) – hudobný skladateľ, **5 rokov od skonania**
14. 7. 1947 **Peter Staník** – herec (zomrel 25. 2. 1995)
19. 7. 1927 **Jozef Cút** – herec (zomrel 25. 4. 2002)
22. 7. 1932 **Štefan Kamenický** – režisér dokumentárnych filmov (zomrel 28. 1. 2009)
25. 7. 1922 **Miloš Krno** – básnik, prozaik (zomrel 21. 7. 2007)
26. 7. 1922 **Albert Marenčin** – scenárista, dramaturg
26. 7. 1932 **Viktor Svoboda** – kameraman (zomrel 21. 11. 1993)
27. 7. 1937 **Ľudovít Moravčík** – herec (zomrel 23. 4. 2004)
29. 7. 1947 **Marian Puobiš** – dramaturg, scenárista

AUGUST 2012

2. 8. 1932 **Fridrich Urban** – kameraman
3. 8. 1942 **Ján Mistrík** – herec
3. 8. 1962 **Aleš Votava** – scénický výtvarník (zomrel 8. 5. 2001)
5. 8. 1942 **Igor Luther** – kameraman
6. 8. 1952 **Peter Rašev** – herec (zomrel 12. 6. 2008)
10. 8. 1922 **Vladimír Mináč** – spisovateľ (zomrel 25. 10. 1996)
12. 8. 1927 **Milan Novák** – hudobný skladateľ
14. 8. 1927 **Ján Kákoš** – dramatik (zomrel 11. 9. 1996)
16. 8. 1932 **Eva Rysová** – herečka
20. 8. 1952 **Hana Gregorová** – herečka
23. 8. 1937 **Ladislav Gerhardt** – hudobný skladateľ (zomrel 21. 8. 1993)
27. 8. 1917 **Vojtech Andreášny** – režisér dokumentárnych filmov (zomrel 6. 10. 1993)

zdroj: Kalendár filmových výročí 2012 ■ Interná publikácia Slovenského filmového ústavu (SFÚ)

► zostavila Renáta Šmatláková

MEDIA Desk Slovensko informuje...

6.-7. septembra 2012, sa v Kursalone v Piešťanoch uskutočnil už po tretíkrát medzinárodný seminár a tréning KOPRODUKOVANIE DOKUMENTÁRNYCH FILMOV V EURÓPE. Jeho organizátormi sú European Documentary Network (EDN), MFF Cinematik Piešťany a MEDIA Desk Slovensko.

Seminár (6. september 2012) Cieľom seminára je podrobne predstaviť európske možnosti koprodukovania dokumentárnych filmov, európsky trh s dokumentárnymi filmami a prístup renomovaných TV spoločností ku koprodukciami s nezávislými producentmi. Seminár je určený najmä začínajúcim producentom a tvorcom dokumentárnych filmov zo Slovenska a susediacich štátov.

Tréning a individuálne konzultácie (7. september 2012) Šesť vybraných účastníkov s projektom bude mať možnosť počas celodenného tréningu konzultovať svoj projekt s medzinárodne renomovanými lektormi: Ove Rishøj Jensen, EDN, Dánsko; Claudia Schreiner MDR, Nemecko a Bram Crols, Associate Directors, Belgicko Súčasťou seminára bude i prípadová štúdia medzinárodnej koprodukcie LOST DOWN MEMORY LANE (Associate Directors, r. Klara Van Es, 2010, Belgicko/Holandsko) Uzavierky prihlasovania : 20. júla účastníci bez projektu, 20. augusta účastníci s projektom. Slovenskí účastníci neplatia žiadne poplatky. Prihlášky nájdete na www.mediadeskslovakia.eu. Realizované s podporou Audiovizuálneho fondu.

► vs

Výzva na zasielanie filmov – Festival Slobody

Tohtoročné tretie pokračovanie medzinárodnej filmovej prehliadky Festival slobody sa už tradične uskutočnil v novembrovom termíne

v Bratislave. V tomto ročníku chce dať Festival rozsiahly priestor filmovým tvorcom venujúcim sa tvorbe filmov z takzvaného obdobia neslobody a teda kinematografickým dielam, ktoré akýmkoľvek spôsobom spracúvajú tému nacizmu, komunizmu a slobody. Žánrovo je Festival slobody neobmedzený. Filmy je možné zasielať najneskôr do 17. septembra 2012.

Vybrané filmy budú odprezentované na úrovni medzinárodnej, nesúťažnej filmovej prehliadky. Autori, ktorých filmové diela budú na Festival slobody vybrané, budú kontaktovaní formou e-mailu. Na zasielanie filmov, je otrebné vyplniť prihlasovací formulár. Vytlačený a podpísaný formulár je potom potrebné zaslať spoločne s filmom na DVD nosiči na poštovú adresu: Ústav pamäti národa, referát Oral history, Námestie slobody 6, 817 83 Bratislava. Do rohu obálky uveďte heslo „Festival slobody“. Prihlasovací formulár nájdete na www.upn.sk.

► tv

► www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

Televízia českých a slovenských filmov Slovenské pondelky 2012

2. júl 2012

20.00 ► **Správca skanzenu**, r. Štefan Uher, 1988, 83 min.
 22.00 ► **Trio Angelos**, r. Stanislav Barabáš, 1963, 98 min.

9. júl 2012

20.00 ► **Drak sa vracia**, r. Eduard Grečner, 1967, 87 min.
 22.00 ► **Súkromné životy**, r. Dušan Hanák, 1990, 106 min.

16. júl 2012

20.00 ► **322**, r. Dušan Hanák, 1969, 94 min.
 22.00 ► **Brehy nehy**, r. Fero Fenič, 1982, 71 min.

23. júl 2012

20.00 ► **Človek na moste**, r. Ján Lacko, 1972, 74 min.
 22.00 ► **Predčasné leto**, r. Otakar Krivánek, 1982, 87 min.

30. júl 2012

20.00 ► **Horúčka**, r. Martin Hollý, 1975, 87 min.
 22.00 ► **Južná pošta**, r. Stanislav Párnický, 1987, 95 min.

Zmena programu vyhradená!

- V dňoch od 20. do 22. apríla 2012 sa v Moskve konal 15. medzinárodný festival horských a dobrodružných filmov Vertikal. Hlavnú cenu za najlepší dobrodružný film si odniesol Pavol Barabáš za film *Trou de Fer - Železná diera*.
- V dňoch od 27. apríla do 3. mája 2012 sa v nórskom Kristiansande uskutočnil Festival detského filmu. V súťaži boli 31 filmov a *Modrý tiger* získal Cenu divákov určenú pre najlepší film v hlavnom programe.
- Od 10. do 27. mája 2012 sa v Nairobi v Keni uskutočnil 21. Festival európskych filmov. Slovenským zástupcom bol film Mateja Mináča Nickyho rodina. Následne bol uvedený i na 7. Festivale európskych filmov v Mombase, ktorý sa konal od 4. do 7. júna 2012. Nickyho rodina bola prvým slovenským filmom uvedeným na tomto festivale.
- V termíne od 17. do 19. mája 2012 prebehol v bratislavskom Kíne Lumière a v Slovenskej národnej galérii 1. medzinárodný festival experimentálnych filmov a digitálneho umenia. Cenu za najlepší experimentálny film a video získali ex aequo snímky *Minulý* Milana Mazúra a *Getting Pluto* Andrása Cséfalvaya. Cenu za najlepšiu inštaláciu si odniesli (ex aequo) *Objatie* Petra Barényiho a *Bezpečné nebezpečenstvo – Videokontrola v mediálnej realite* Mareka Stolarčíka.
- V termíne od 29. mája do 4. júna 2012 sa v Hamburgu konal 28. medzinárodný festival krátkych filmov. Experimentálny film slovenskej dokumentaristky Jany Minárikovej s názvom *25 km²* získal tam získal hlavnú cenu v sekcii NoBudget.
- 5. júna 2012 bolo pri príležitosti 80. výročia narodenia Jána Roháča (18. 6. 1932 Nitrianske Pravno – 5. 10. 1980 Praha) v bratislavskom Kíne Lumière premietnuté pásmo filmov s názvom Slovenský režisér v Prahe. Diváci si tak mali možnosť pripomenúť tvorbu slovenského rodáka, ktorý vyštudoval DAMU v Prahe, pôsobil na pražských divadelných scénach – Divadlo ABC, Laterna magica, Alhambra a v Semafore spolupracoval s Jiřím Suchým a Miroslavom Horníčkom. Od roku 1968 spolupracoval s Českou televíziou na hudobno-zábavných programoch, režíroval slávne federálne televízne Silvestre, filmové pesničky, či rôzne revuálne programy. Z jeho filmografie môžeme spomenúť české a slovenské filmy nakrútené pre kiná a televíziu: *Konec jasnovidce* (1957), *Balada z hadrů* (1960), *Uspořádaná libra* (1963), *Kdyby tisíc klarinetů* (1964), *Dobře placená procházka* (1966), *Kinoautomat Člověk a jeho dům* (1967), *Tchyně* (1969), *Byli jednou dva písaři...* (1972), *Traja chrobáci* (1976). Najlepšie roky svojho života prežil v Praha, na Slovensko sa vracal pravidelne. Pásmo filmov uviedol Vladimír Mlčoušek z VŠMU Bratislava.
- 7. júna 2012 sa v Poľskom inštitúte v Bratislave uskutočnila za osobnej účasti tvorcov slávnostná premiéra poľského dokumentu *Ján Pavol II. – hľadal som Vás*.
- V dňoch od 13. do 16. júna 2012 sa košickým miniplexe Ster Century Cinemas uskutočnil 18. medzinárodný festival lokálnych televízií. V rámci nesúťažnej prehliadky filmov z celej Európy s názvom Európa na plátne festival predstavil výber najlepších dokumentov, animovaných i hraných filmov krátkej, strednej a dlhšej metráže z produkcie lokálnych televízií i nezávislých produkčných spoločností. Boli medzi nimi i diela slovenských režisérov Andrey Slovákovej a Zuzany Piussi.
- V dňoch od 14. do 16. júna 2012 sa v Telči uskutočnil 8. medzinárodný filmový festival dokumentárnych filmov o umení Arts & Film. V kategórii Výtvarné umenie získali Cenu poroty film *Svet je krkváč* Jara Riháka a *Galandovci* Gerharda Komoru. Hlavnú cenu získal dokument o hudobníkovi Mariánovi Vargovi Obyvateľ vlastného ostrova režiséra Martina Hanzlíčka.
- V dňoch 14. – 22. júna 2012 sa v desiatich slovenských mestách (Zvolen, Trnava, Trenčín, Žilina, Martin, Banská Bystrica, Ružomberok, Košice, Prešov a Poprad) uskutočnili slávnostné predpremiéry filmu Mareka Ťapáka *Tanec medzi črepinami* s autogramiádou tvorcov za účasti Mareka Ťapáka, Anny Javorkovej, Stanislava Marišlera, Ondreja Mlynárika, Martina Urbana, Kataríny Ťapákovovej, Lindy Luptákovovej a Bibi Lanczovej.

► miro

Filmové čítanie

Edičné oddelenie Slovenského filmového ústavu pripravuje na rok 2012 publikáciu filmovej teoreticky Evy Filovej **EROS, SEXUS, GENDER V SLOVENSKOM FILME**, v ktorej pátra po slovenskom variante erosu, zakorenenom sexizme a rodových stereotypoch v domácej kinematografii v časovom rozmedzí od prvého **Jánošíka** až po najnovšiu produkciu. Úryvok je z poslednej kapitoly, zameranej na rodové aspekty po roku 1989, zosilnenú kontinuitu maskulinnej hegemonie a jej podrývanie, zviditeľnenie ženskej genealógie, ženského hnevu a podôb inakosti.

Eva Filová

EROS, SEXUS, GENDER V SLOVENSKOM FILME

„Som iný, ako ostatní, ktorých poznám“

Pre oficiálny kánon socialistického realizmu, s platnosťou až do roku 1989, iná než heterosexuálna orientácia neexistovala a akékoľvek „sexuálne úchyľky“ boli symptómom prehnitého kapitalizmu – socialistické pracovné kolektívy si vedeli s labilnými jedincami rýchlo poradiť a správne ich zorientovať. Ba čo viac, postavy zženštilých mužov by svojou komickou zľahčovali serióznosť triedneho boja. Naproti tomu, s maskulinne pôsobiacimi ženami-úderničkami v montérkach a zväračských okuliaroch sa to v spravodajstvách 50. rokov len tak hemžilo. Zvesti o čomsi takom vzdialenom akou bola homosexualita sa začali (znovu)objavovať v dobovej tlači 60. rokov – v recenziách k distribuovaným filmom, zahraničným, najmä západoeurópskym festivalom, v prekladových štúdiách a scenároch. Informovali o homosexualite ako probléme, „*kteľého se dotýká pouze málo filmů a i pak jen velmi tlumeně: ať už jde o muže – Maltézsky sokol, Křížový výslech, Mzda strachu, Vzduch Paříže –* nebo o ženy: *Pandořina skříňka, Děvčata v uniformě, Řím, otevřené město, Nábřeží zlatníků*“;¹ ako o symptóme istého správania;² probléme, ktorý nie sú mladí a nevyzretí ľudia schopní pochopiť;³ cudzorodom jave, na ktorý reaguje každý inak: „*od lhostejnosti přes pochopení, lítost a soucit až k odporu a štítivosti*“;⁴ príťažlivosti tabuizovaných oblastí ľudského prežívania v súvislosti s filmom *Mlčanie*.⁵

Vzory drsných chlapov s nežným srdcom, v tesných riflích a s ambivalentnou príťažlivosťou k mužom aj ženám (typu James Dean a Marlon Brando) sa v našom geopolitickom pásmo veruže nerodili. Opačné typy zženštilých mužov sa priam pýtali do komediálnej výbavy, rozohrávali rad komických situácií, ako napr. vo filmoch Bilyho Wildera. K nám však boli importovaní v zakríknutej a skarikovanej podobe. Garbiarik vo *Výlete na Dunaji* pristupuje k lodnej colnej kontrole v značných rozpakoch: má kufor (tiež sako, vrecká, rukávy) plný dámskych nohavičiek, ktoré má podľa pokynov svojej ženy výhodne predať v Budapešti. Dôjde však k výmene kufru a po úradnej výzve „*Tak otvorte kufríček, nemotorný a rozpačito sa usmievajúcí Garbiarik otvorí kufor plný dámskej výbavy: s fénom, voňavkou, krémami a natáčkami. Spolucestujúci, medzi nimi aj tajný agent v civile, to decentne okomentujú („Vidíte, toto je holič. – Takíto mňa nezaujímajú. Ja idem len po prípadoch, po Veľkých prípadoch.”)* a colník vyhlási, že je to v poriadku. Navonok nevinná zápletká s vymeneným kufrom a zmienkou o holičovi, sa však dá vyložiť rôznorodo – navyše, ak remeslo holiča (kaderníka, krajčíra), je chápané

¹ Marcel Martin, Filmová reč. In: „Film a doba“ 1960, č. 12, roč. 6, s. 835.

² Ivo Pondělíček, Filmy, které zobrazují symptom. In: „Film a doba“ 1962, č. 8, roč. 8, s. 412-418.

³ Ivo Pondělíček, Ještě jednou: divák filmu televize. In: „Film a doba“ 1963, č. 2, roč. 9, s. 105.

⁴ Pier Paolo Pasolini, Hovory o lásce. In: „Film a doba“ 1965, č. 5, roč. 11, s. 244-253.

⁵ Ivo Pondělíček, Filmový šok. In: „Divadlo“ 1969, č. 3, roč. 20, s. 21-26.

ako homosexuálne príznakové. Vystresovaný Garbiarik bude celú plavbu zvädzať boj s nohavičkovým bremenom, a keď sa ho v Budapešti konečne zbaví, spolucestujúci mu z vďačnosti za lístok na futbal, prinesie darček pre manželku: identický balík nohavičiek. Autori nechtiac vystihli stigmú, ktorej sa nemožno len tak zbaviť alebo ju vylicitovať, ktorá, v horšom prípade prenasleduje a ťaží jeho nositeľa, v lepšom prípade je jeho prirodzenou danosťou – hoci Garbiarikov prípad je iný – je „iba“ manželom pod papučou.

Komická figurka fingovaného homosexuála, zženštilého prívržníka Freda Rozmarína sa mihne v detektívnom *Prípade krásnej nerestnice* („Fred, vy predsa nie ste... Tak prečo hráte to divadlo?“ – „Je lepšie, keď človeka ľutujú, ako závidia.“); partizánska spojka Šaľo v *Trofeji neznámeho strelca* používa maskovací manéver na prechod nemeckou hliadkou: prezlečený za ženu s bujným poprsím a výrazným mejkapom postrieha Nemcov, keď ho žiadostivo prenasledujú po lese. Šaľo je „dievča pre všetko“ – partizánsky zásobovač potravín aj dobrej nálady, ktorého obdivujú malí chlapi a tvoria sa o ňom legendy. *Cross-dressing*, obliekanie do odevu opačného pohlavia, je síce prítomný, ale v rámci rodového diskurzu či konceptu inakosti nefunkčný aj vo vojnovnej dráme *Hľadači svetla*, v ktorom dievča zatajuje identitu pred Nemcami a vystupuje pod menom Daniel.

Bez výsmechu či karikovania tancujúcich gejev použil Jakubisko vo filme *Vtáčkovia, siroty a blázni*; známky latentnej homosexuality vykazuje tiež vzťah Andreja a Yoricka. Lesbické putá sú prítomné v oboch slovenských filmoch Alaina Robbe-Grilleta, *Muž, ktorý luže a Eden a potom*; o podobný efekt sa vzápätí pokúsil Ľudovít Filan vo filme *Naši pred bránami*, kde majiteľka reklamnej firmy s pasiou obhliada telá svojich mladých modeliek a zväzda jednu z nich. V *Láske neláskavej* sa mladučka Marcela dostane do ženskej väznice, kde sa o ňu „pokúša“ staršia predáčka („Dáš, bude zle. Nedáš, bude ešte horšie.“). Podľa Foucaulta je sexualita nástrojom na ovládnutie tela, a dôležitý prvok v mechanizmoch moci zohráva krv (Jakubiskove aj Robbe-Grilletove sexuálne ambivalentné postavy sa zmietajú na hranici smrti), „*krv je skutočnosť se symbolickou funkciou. My žijeme vo spoločnosti, sexu, či spíše, sexuality: mechanizmy moci se obracajú k telu, k životu, k tomu, čo spôsobuje, že se rozmnožuje, k tomu, čo posiluje druh, jeho zdatnosť, jeho schopnosť ovládať nebo závislosť k využitiu. [...] (sexualita – pozn. EF) není znamením neboli symbolem, je to cíl a terč.*“⁶

Ani otvorenie hraníc po roku 1989 neprineslo okamžité roztvorenie hraníc celospoločenskej tolerance a akceptácie inakosti. Pritom „*Československo dekriminalizovalo homosexuálne chovanie už začiatkom 60. rokov. Pretrvávajúci § 244 Trestného zákona však zostal voči homosexuálom diskriminačný, a to predovšetkým vekovou hranicou 18 rokov alebo zákazom styku za úplatu, čo mohlo byť napr. aj pozvanie na večeru. Tieto obmedzenia pre heterosexuálny styk neplatili. Až v roku 1990 bol § 244 zo zákona vypustený, čo umožnilo vytvárať podmienky pre zrovnoprávnenie homosexuálnej menšiny u nás vrátane práva zakladať spolky a organizácie.*“⁷ Budovanie občianskej spoločnosti podnietilo vznik prvých občianskych iniciatív na zrovnoprávnenie práv ľudí s odlišnou sexuálnou orientáciou (Ganymedes, Museion, Altera, Iniciatíva Inakosť),⁸ od roku 1995 sa začala písať história Gay Film Festivalu, ktorý sa v roku 2007 premenoval na Filmový festival Inakosti, do verejnej distribúcie sa dostal mesačník *Atribút* (2000–2003), z európskych prostriedkov bol financovaný projekt Q-archív – dokumentačné a informačné centrum pre LGBT⁹ komunitu, vydávajúce rovnomenný časopis (2002–2003). V roku 2010 sa v Bratislave konal prvý slovenský Duhový Pride – pochod za ľudské práva neheterosexuálnych ľudí, ekvivalent svetového Gay Pride.

Hoci sa deväťdesiate roky spätne ukazujú ako dynamické v aktivitách a spoločensko-politickom zviditeľňovaní LGBT menšiny, vo filme jedinou biednou stopou, patriacou skôr do kabinetu kuriozít,

⁶ Michel Foucault, *Dějiny sexuality I. Vůle k věděni*. Herrmann & synové, Praha 1999, s. 170–171.

⁷ Olga Pietruchová, *Homosexualita, společnost a politika*. In: TRIANGEL: homosexualita – společnost – politika. Museion, Bratislava 2007, s. 28. Zákon o registrovanom partnerstve sa napriek viacerým pokusom podarilo dostať do parlamentu len do prvého čítania – vždy skončil zamietnutý. V Čechách bol Zákon schválený v marci 2006 s platnosťou od 1. júla 2006.

⁸ Z histórie hnutia GANYMEDES. Dostupné na: <http://www.ganymedes.info/history.html>.

⁹ Skratka pre lesby, gejev, bisexuálov a transgender. Tiež GLBT, LGBTQIA (+ intersexuálov, asexuálov).

je transvestita Zdenko z *Vášnivého bozku* (1994)¹⁰. Bolo si treba počkať na mladú generáciu autorov (platí to tiež vo výtvarnom umení a literatúre), ktorí by svojou tvorbou reflektovali inakosť autenticky a bezprostredne, na základe vlastnej skúsenosti. Jeden z autorov študentského poviedkového filmu *100 % čistá láska* (VŠMU, STV 1996), Vlado Adásek v poviedke *Vášeň* prišiel s prvým slovenským filmovým *coming outom*, zverejnením svojej sexuálnej orientácie: „*Som režisér a som aj homosexuál. Nikdy neviem povedať, čo som viac.*“ Za použitia sebaironie a sebareflexivity (Ja-komentár, tematizovaný proces tvorby, vchádzanie do príbehu, identifikácia s hlavnou postavou, prostredie filmu, filmové odkazy, vysokej miery štylizácie, podivnosti v kauzalite a motivácii postáv a grotesknosťou, otvoril cestu slovenskému queer filmu. „*Všeobecne povedané, queer popisuje tie gestá alebo analytické modely, ktoré dramatičujú nesúdržnosti v údajne stabilných vzťahoch medzi chromozomálnym pohlavím, rodom a sexuálnou túžbou [...] queer sa zameriava na nesúlad medzi pohlavím, rodom a túžbou. Inštitucionálne bol queer spájaný prednostne s lesbickými a gejskými subjektmi, avšak jeho analytický rámec zahŕňa aj témy ako cross-dressing, hermafroditizmus, rodovú dvojznačnosť a chirurgickú korekciu pohlavia. [...] Demonstrujú nemožnosť akejkoľvek ‚prirodzenej‘ sexuality, spochybňujú aj také zdánlivo bezproblémové pojmy ako ‚muž‘ a ‚žena‘.*“¹¹

Vizibilita sexuálnej inakosti mužských postáv aj postáv v hereckej kreácii samého Adáska (týka sa to tiež ďalších filmov), je podmienená vonkajškovou extravaganciou a performatívnosťou: oblečením, červenými vlasmi, prepiatou mimikou, gestikou aj rétorikou. Jeho excentrický „crazy“ štýl zodpovedá *campy* reprezentácii, ktorá je založená na miere umelosti, štylizácie, „*je to láska k prepiatemu, k tomu, čo je ‚mimo‘, k stavu, keď veci sú tým, čím nie sú. [...] Camp na všetko pozerá v úvodzovkách. Nie je to lampa, ale ‚lampa‘; nie je to žena, ale ‚žena‘. Vnímať camp v predmetoch a osobách znamená chápať bytie ako hranie role. Vo sfére vnímavosti ide o najvzdialenejšie rozšírenie metafory života ako divadla.*“¹²

V roku 2000 si Adásek zahral malú úlohu vizážistu Vlada v debutovom filme Evy Borušovičovej *Vadí nevadí*. Vlado s partnerom Jarom pomôže Pašovi, ktorý im skoro ráno zazvoní pri dverách (s nalepeným odkazom od susedov „Robte to ticho! My chceme spať! Nájomníci.“), dostať sa zo šlamastiky s ukradnutým zlatým mercedesom, a vytvorí mu nový „inkognito“ imidž: skráti vlasy a prefarbí na blond, oblečie ho do bielych nohavíc so zlatou bundou. „*Jééžiši, tebe tá bunda fakt sekne. Keď tá ten tvoj zlatý mercedes uvidí, bude chcieť s tebou zostať.*“ Maskovanie do „kože“ geja má opačný efekt: „*zviditeľnenia*“ neviditeľnej menšiny.¹³ Pierre Bourdieu však upozorňuje na existenciu antinómii pri takomto zviditeľňovaní, uznaní a rozptýlení špecifickej menšiny v univerzalistickej, heterosexistickej väčšine. Gejské hnutie „*zamýšľa tiež vyvolať symbolickú revolúciu, ktorá by zviditeľnila, pomohla spoznať a uznať túto (sociálnu – pozn. EF) konštrukciu a priznať jej plnú sociálnu existenciu uskutočnenej kategórie. A to tak, že prevráti znak stigmy, aby z nej urobilo emblém (to je zmysel gay pride ako verejnej, presne mierenej a neobvyklej demonštrácie kolektívnej existencie neviditeľnej skupiny) [...] Sme nútení žiadať od práva (ktoré, ako to hovorí už samo slovo, prináleží k poriadku straight) uznanie partikulárnosti, ktoré implikuje jej anulovanie. Gejovia a lesby už nechcú byť označovaní, vylúčení, zneviditeľnení, teda stigmatizovaní, ale podriadením sa dominantnej norme sa stávajú vlastne akoby neutrálni a neutralizovaní.*“¹⁴

Vo svojom debutovom filme *Hana a jej bratia* (2000) Adásek pokračoval v téme a queer poetike *Vášeň*, jeho hlavný protagonist Martin prežíva stav pred *coming outom*: vnútorné zmätenie, izolovanosť od

¹⁰ V roku 2004 sa k tomuto stereotypnému pohľadu na homosexualitu pridá „prihriaty“ módný dizajnér a predvádzáč svadobných šiat vo filme Mira Šindelku *Zostane to medzi nami*.

¹¹ Annamarie Jagose, *Queer Theory*.

Dostupné na: <http://www.australianhumanitiesreview.org/archive/Issue-Dec-1996/jagose.html>.

¹² Susan Sontagová, *Poznámky o fenoménu camp*. In: „Labyrinth revue“ 2001, roč. 12, č. 7–8, s. 79–86.

¹³ Sylvia Ondrisová, Marianna Šipošová, Ivana Červenková, Paula Jojárt, Gabriel Bianchi, *Neviditeľná menšina*. Nadácia Občan a demokracia, Bratislava 2002. 166 s.

¹⁴ Pierre Bourdieu, *Niekoľko otázok a gejskej a lesbickej otázky*. In: „Aspekt“ 2000, č. 2 – 2001, č. 1, s. 145–147.

rodiny (blízky vzťah má len s nymfomanickou sesternicou Hemou),¹⁵ hľadanie vzoru (Tony / Hana), nájdenie útočiska pred nepochopením (u starej susedy, fotografky Teodory), stretnutie s rovnako orientovanými mužmi (hajzelbaba Kveta a Hanine tanečníčky). Jedinej Teodore sa zdôverí so svojím tajomstvom: „Som iný, ako ostatní, ktorých poznám“. Martinova matka v inom kontexte toto konštatovanie potvrdí: „Martin je iný, Martin o veciach premýšľa.“ Vyjdenie z vnútorného exilu súvisí so sebauvedomením (*self-consciousness*), prijatím svojej sexuálnej orientácie a jej otvorenej deklarácie – tá sa odohrá prostredníctvom symbolickej farby a smrti: podvratne prefarbí členom rodiny aj sebe vlasy na červeno (stotožní sa s farbou Haniných vlasov, zviditeľní svoju inakosť a zmení ju na celoplošný úzus), zbvavením šiat (rodovo podmieneného statusu) a skokom z podlažia domu. Záverečné spoločné holenie vlasov Tonyho/Hany a Martina má očistný charakter – Tony/Hana sa prostredníctvom Martina navracia medzi príbuzných, odkiaľ zutekal (alebo bol vykázaný) a Martin našiel „strateného“ priateľa.

Adásek zvýznamňuje status hudby¹⁶ voči obrazu: *Vášňou* opakovane prechádza prespievaný singel Jany Kocianovej „Láska nie je hracia skrinka“, Hana je doslova vyskladaná zo scén, ktoré sa motivicky viažu k piesňam Hany Hegerovej. Adásek sa okrem, v prvom pláne vnímaného odkazu na film Woodyho Allena *Hana a jej sestry* (1986), komediálne ladeného ponoru do túžob, očakávaní a neuróz vo vnútri rodinných vzťahoch, filtrovaných Hanou ako najcitlivejším členom rodiny, necháva inšpirovať hudbou Hany Hegerovej, česko-slovenskej gay ikony.¹⁷ Hneď úvodná pieseň „Barová lavice“ znie v dvojakom prevedení: 1. Tony/Hana (Vlado Adásek) ju spieva na kabaretnom javisku pred publikom, 2. Hegerová znie ako background v rannej scéne s Martinom píšucim tajný denník („Kdybych já byla básníkem...“). V expozícii sa nám predstavia nielen dvaja kľúčoví aktéri príbehu, ale aj dve striedajúce sa línie: Martinova naratívna a Hanina performatívna (postup bežný v hudobnom filme a muzikáloch).¹⁸ Aj ďalšie skladby (Petr a Lucie, Lásko prokletá, Zlá neděle, Kapka žárlivosti, Mapa lásky, Potměšilý host) otvárajú priestor pre rozohranie bláznivých, neurotických aj katarzných situácií. Kým Martin opatruje fotografiu Tonyho, najmladšieho brata svojho otca, a túži po ňom, okolnosti ho smerujú na stopu záhadnej Hany, o ktorej nevedno, akého je pohlavia ani veku. Prvé (nevedomé) stretnutie sa odohrá skrz dieru v stene – v zrkadlovom efekte Martin na okamih zočí svojho (už *outovaného*) dvojníka, Hanu s červenými vlasmi. Hanu možno chápať aj v symbolickej rovine – ako Martinovo ego, ktoré musí nájsť, aby našiel sám seba. Keď na Hanu hľadá tajne spoza opony kabaretu a stretnú sa im pohľady, Martin sa de facto identifikuje s Hanou – a jeho vratká identita nadobudne celistvosť.

Opakom Adáskovho excentrického štýlu je introvertný, subtilný rukopis Róberta Šveda, s intenzívnym citovým prežívaním postáv a romanticko-melodramatickým naladením. Počas štúdia filmovej

¹⁵ Hema a scény v skleniku odkazujú k Havettovej *Slávnosti v botanickej záhrade*; Hema je aktualizovanou postavou Mi: provokuje, zvädza mužov a nosí farebné varianty letných šiat identického strihu.

¹⁶ V tom čase Adásek nakrútil aj videoklip k piesni „Modrá“ od Jany Kirschner (album *V cudzom meste*, 2000), v ktorom použil atribúty a symboliku z *Hany*: starý gramofón, strom so zavesenými fľašami, červená farba, *cross-dressing* (Jana Kirschner v pánskom obleku); Adásek vystupuje v úlohe zoblečeného muža na bicykli a na fotografii (reverzný chod obrazu pri horiacej fotografii je citáciou *Orfeovho závetu* od Jeana Cocteaua). V staršom videoklipe pre skupinu Made II Mate „Dream On“ (1994) Adásek použil zábery zo svojich študentských filmov *Pani Flašková* a *Vášň*.

¹⁷ Gejské ikony speváčok (Donna Summer, Gloria Gaynor, Barbra Streisand, Liza Minelli, Madonna...) sa tradujú na základe ich výrazného, erotického, sexuálne ambivalentného vonkajšieho imidžu (extravagantné kostýmy, parochne, performancia), charizmy, chytľavého disko-štýlu s textami o láske, ale tiež verejnej podpory GLBT komunity. (rm) *Gej ikony*. In: „Q archív“ 2002, č. 8, s. 8-9. (rm) *Gejské ikony*. In: „Q archív“ 2002, č. 9-10, s.22-23. S textami piesní Hany Hegerovej sa môžu identifikovať muži aj ženy (Barová lavice) a dajú sa čítať coming outovo (Mapa lásky; Potměšilý host: „Soudí, tady mou nápadnou růž / dnes mně soudí, kdejaký náhodný muž / že chce dávat i brát / že mám v úmyslu žít jak se dá / v proudů dní mijejících / občané přisedící k tomu já se vám / plně přiznávám, já se přiznávám“).

¹⁸ Napr. v kultovej hudobnej roadmovie *Dobrodružství Priscilly, královnej púšte* (1994), kde je príbeh troch kamarátov „delený“ *travesty show* s tromi *drag queens*. V Adáskovej Hane je Martinova „cesta“ za objavením svojej identity delená Tonyho/Haninými hudobno-tanečnými vstupmi.

réžie na VŠMU si vytvoril svoju podobu poetického experimentu (krátka dvojzáberovka *Odchod*, 1999; *Sen predstava fantázia Bendy Kristovej*, 2000) a najmä partnersko-rodinného *intimissima* (1942 – zvučka Gay Film Festivalu, 2001; *Cez prah*, 2002), ktorý rozvinul v hranom debute *Démoni* (2007).

Démoni sú vyskladaní z troch poviedok s názvami mien hlavných ženských predstaviteľiek (*Soňa, Dáša, Klára*) – avizujú teda orientáciu na ženské hľadisko (tak tomu bolo aj v prípade *Bendy Kristovej*). Za démonmi sa neskrývajú ničivé temné sily, ale všední pokašitelia, narušitelia osobnostnej integrity. Soňa odoláva zvodcovskému typu, šarmantnému pomocnému technikovi z televízie, ktorý ju dobýja ktovie koľkokrát použitými citátmi z Bunina, ohurovaním atraktívnym pracovným prostredím a objavovaním jej moderátorských dispozícií. V momente, keď podľahne zvodcovi a stavu zamilovanosti, idyle je koniec. Dáša nečakane prichádza za Marcelom, krátkou známostou a sexuálnou „rýchlovkou“ z dávnejšej svadby, v priebehu pobytu sa však stane objektom záujmu kohosi iného – nemeckého turistu Horsta, s ktorým sa síce nedorozumie, ale spája ich stiesnený ubytovací priestor. Spoločne strávená zábava a neotesané vyznanie lásky s ponukou na spoločný odchod do Nemecka, sa však Dáša citovo nedotkne; Nemeč v jej srdci nemá miesto podobne, ako ona nemá miesto v Marcelovom citovom živote.

Kým základom prvých dvoch poviedok sú heterosexuálne vzťahy, tretia je „iná“ – jej tajomným stredom je chovanec nápravného zariadenia Kristián, za ktorým cez sviatky prichádza manželský pár v stredných rokoch, Klára a Jozef. Ich manželstvo sa ocitlo v kríze, ktorú spôsobil Kristián so svojou „fanatickou“ láskou k Jozefovi. Klárin zúfalý pokus zachrániť nezachrániteľné naráža na silný magnetizmus medzi mužmi. Nočné stretnutie Jozefa s Kristiánom v jeho „trinástej komnate“ však naznačia ešte inú podstatu veci: zúfalstvo z nemožnej lásky. Šveda ponecháva otázky nezodpovedané: Je Kristián naozaj nebezpečným spoločenským vyvrhelom, ktorého treba vyliečiť? Bola Klárina ochrana manželstva homofóbna? Bol Jozef prenasledovanou obeťou cudzej túžby alebo jej aktivizujúcim prvkom?

Šveda zasadil príbehy do času Vianoc, v ktorom sú ľudia (aj pod vonkajšími mediálnymi, treťosektorovými, cirkevnými, rodinnými... tlakmi) citlivejší a zraniteľnejší, keď zo všetkých strán na nich nalieha apel k porozumeniu, spolupatričnosti, tolerancii, láske, rodinnej súdržnosti atď. Šveda sa však vyhol gýčovito-sentimentálnemu obrazu a posolstvu Vianoc – nočné zábery z vyzdobeného mesta sú ako kradmé pohľady, nasnímané akoby mimochodom, bez nasvecovania, z úrovne mierneho podhľadu, zachytávajúce do tmy ponorených chodcov; v prípade obce (Červený Kláštor) a malomesta (Banská Štiavnica) stopy Vianoc sú ešte menej zreteľnejšie. Tlmenosť vonkajšej formy (farebnosti, svetelnosti, hudby) sa dotýka aj dialógov a hereckého prejavu.

Švedove postavy sú zasiahnuté krátkym ale o to intenzívnejším impulzom pokušenia, ktorý prerastie do lásky, zakaždým však nerovnomernej: Soňa sa zalúbi do svojho „televízneho“ zvodcu, Dáša prichádza za Marcelom v naivnom očakávaní, Klára zisťuje, že je prekážkou „inakej“ lásky. Miera ženskej a mužskej naivity je vyvážená, a nad nimi čnie ešte naivita kresťanská, veriaca v márnou ilúziu, že homosexualitu možno vyliečiť izoláciou a tabletkami. Šveda vytvára elipsovitu návratnosť istých motívov: detský apel na kameru „Pomôžte nám“ (istej každoročnej nadačnej aktivity) z prvej poviedky, by sme reálne očakávali vo forme výkriku (výbuchu) v tretej poviedke; ak „Jesus lieči“ (formula vyslovená opatrovateľom Milanom), tak potom Jozef „s tvárou Krista“ (Klárino prirovnanie) by mal byť logicky Kristiánovým liekom a liečiteľom. Klára dochádza k poznaniu cez druhého ústavného chovanca Dušana, v nočnom rozhovore pred otvoreným oknom. Zaostalý Dušan, ovešaný a rozžiarený elektrickými sviečkami ako vianočný stromček, sa z okna dotýka sieťoviny, ktorá zakrýva fasádu renovovanej budovy: „Takéto veci mám rád, nenápadné, ale sú tu“. Ukazuje Kláre sieť, ktorá má dve strany: zvonku je klamlivým, dočasným povrchom, ukrývajúci vnútro, zvnútra je ochrannou bariérou. Klára je na tom podobne ako Hanákov Lauko z filmu 322, ktorého Vladko učí nanovo sa pozeráť na svet: „To je jablko, to je lúka, to je strom“.

V roku 2012 Šveda dokončil nízkorozpočtový¹⁹ film *Anjeli*, pendant k *Démonom*. Smrteľne chorý štyridsiatnik Michal (Peter Bebjak) dožíva svoje posledné dni na letnej chate v spoločnosti životného

¹⁹ Nakrúcanie v lete 2011 trvalo 12 dní, tvorivý štáb a herci pracovali bez nároku na honorár.

partnera Rafaela „Rafa“ a ošetrovatelky Gabriely. Vynáraním sa nových (mužských) postáv sa skladá obraz štyroch vekov muža:²⁰ -náštročného Konštantína, ktorý sa ešte len nesmel oboznamuje so svojou (inakou) sexualitou, dvadsaťročného neznámeho „Filipa“²¹, seabedome predvádzajúceho svoju krásu – dokonalé, neodolateľné telo a anjelskú tvár, vznalivého, *neoutovaného* tridsiatnika Rafa, ktorý síce neoplýva prílišným intelektom ani humorom, ale jeho láska k Michalovi je úprimná a vzťah k iným ľuďom empatický, a *outovaného* štyridsiatnika Michala, umelca stojaceho na konci svojej poslednej, nedopísanej kapitoly. Muži sa zároveň prekrývajú: Michal vidí vo Filipovi svojho partnera Rafa vo veku, keď sa spoznali, Konštantína zas „privolá“ vyplavená spomienka na detstvo a prvé „zakázané“ dotyky s kamarátom od susedov. Vzorku mužov uzaviera muž z manželského páru, náhodne prechádzajúceho okolo, prízemný sukničkář a sexuálny násilník Jozef – reprezentujúci negatívnu a homofóbnu stranu heterosexuálnej maskulinity.

So Švedovými intímnymi príbehmi sa do filmu vracia **Eros** – v novej podobe, vo forme platónskej „pravej“ homoerotickej lásky, ako sprostredkovateľky, vodkyne a cesty k ideám. *„Najvyššia forma lásky a poznania je zovšeobecnená mužská láska a poznanie. Časť tu zastupuje celok, z ktorého sú ženy vykázané. [...] Platónov model vzájomnosti v láske, z ktorého boli postupne vylúčené telesné a „agresívne“ momenty, je hierarchický. Od príkladov krásy v tomto svete, teda od okamihov fyzickej krásy, vedie vzostupná cesta k morálnej kráse a odtiaľ ku kráse poznania, najprv jednotlivých vecí a potom ku kráse samotnej, k absolútnej kráse.“*²² Tomuto vylúčeniu a hierarchizácii zodpovedajú aj jednotlivé postavy: ošetrovatelka, rehoľná sestra Gabriela a Jozefova gravidná manželka Magda svojim statusom náležia do asexuálneho, symbolického (kresťanského) systému – a postupne sa vytratia z deja, muži existujú na hranici ne/telesnosti a a/sexuality, ich vzájomná príťažlivosť sa odohráva najmä v rovine pohľadov a elektrizujúcej blízkosti. (Sex prebieha výlučne mimo obraz: v lese masturbujúci Konštantín, Jozefom znásilnená stopárka). Umierajúci Michal je uhranutý fyzickou krásou Filipa (podobne ako umierajúci skladateľ Aschenbach mladíkom Tadziumo v Viscontioho *Smrti v Benátkach*) – Filip je ako Platónov *daimón* poslom, prostredníkom medzi realitou a vedením, medzi dvomi svetmi, *„Eros ako démon, ako niečo stredné medzi párami protikladov nadobúda svoju podstatu, svoju skutočnosť práve v tomto medzi-bytí.“*²³

Expozíciu filmu tvorí Filip sediaci na hojdačke – nie je ani na zemi, ani vo vzduchu, existuje v medzi-priestore, do ktorého vťahuje umierajúceho: Michal vystrieda na hojdačke Filipa, neskôr sa Filip so zoslabnutým Michalom uložia do hojdacej siete. Prvá Michalova otázka Filipovi („Kde si sa tu vzal?“) je parafrázou prvej Sokratovej otázky Faidrovi („Milý Faidros, kam a odkiaľ?“) a definitívne Michalovo „usínanie“ je aktom odchodu (Sokrates: „Podme.“).²⁴ Začiatok a koniec rámuje displej fotoaparátu, ktorým Filip nakrúca dom s prebúdajúcim sa Michalom a usínajúceho Michala – Michal sa počas dňa odhmotňuje, vymazáva „falošné stopy a frázy, ktoré vkladal do svojej knihy, nechá Jozefa trhať popísané listy, zápasí s boľavým telom – v zmysle platónskeho vylúčenia látky pre vstup do sveta ideí. *„Miesto, ktoré Platón definitívne vymedzuje Erosu, obsahuje zároveň jeho zrušenie.“*

(úryvok)

²⁰ V dejinách (nielen) výtvarného umenia nájdeme zobrazenie troch až siedmich vekov muža alebo ženy, napr. u Hansa Baldunga Griena, Gustava Klimta...

²¹ Narážka na fingovanú postavu z komediálnej hry Oscara Wildea „Je dôležitá mať Filipa“.

²² Brigitte Weisshauptová, *Eros a Logos: ich nezohľadnená dialektika a vylúčenie ženskosti logizáciou lásky*. In: Herta Nagl-Docekalová, Brigitte Weisshauptová, Evelyn Fox-Kellerová, Lorraine Codeová, *Štyri pohľady do feministického filozofie*. Archa, Bratislava 1994, s. 46–47.

²³ Brigitte Weisshauptová, Cit. d., s. 47. Porov. Julia Kristeva, *Jazyk lásky*. One Woman Press, Praha 2004, s. 172–182.

²⁴ Platón, Faidros. Oikoymenth, Praha 2000, 88 s.

²⁵ Brigitte Weisshauptová, Cit. d., s. 48.

3x MARTIN HOLLY

KOLEKCIU DIVÁCKY ÚSPEŠNÝCH A DODNES VYHLÁDÁVANÝCH DIEL
 MARTINA HOLLÉHO TVORIA **MEDENÁ VEŽA** – DOBRODRUŽNÁ ROMANCA
 Z PROSTREDIA VYSOKÝCH TATIER, JEJ NEMENEJ ÚSPEŠNÉ POKRAČOVANIE
ORLIE PIERKO A SKVELÁ DRÁMA ZO SLOVENSKO – POĽSKÉHO
 POHRANIČIA S NÁZVOM **NOČNÍ JAZDCI**.

SLOVENSKÝ FILMOVÝ ÚSTAV
 SLOVAK FILM INSTITUTE

3x MARTIN HOLLY

V PREDAJI OD DECEMBRA 2011 | WWW.KLAPKA.SK | CENA: 6,90 €

KALENDÁRIUM

▶ **PREMIÉRY**

DISTRIBÚCIA

ROZHOVOR

PUBLIKÁCIE

▶ **TÉMA**

FILMOVÉ NOVINKY

FESTIVALY

▶ **RECENZIA**

PROFIL

OHLASY

REBRÍČKY A JUBILEÁ

▶ **PROGRAM**

KINA LUMIÈRE

PREDAJ MESAČNÍKA FILM.SK: KNIHKUPECTVÁ / BRATISLAVA ▶ Klapka.sk – predajňa SFÚ (Grösslingová 43) ▶ Artforum, Bratislava (Kozia 20)
▶ Knižkupectvo Alexis - Košická 37/K - Cvernovka ▶ Prospero – Divadelný ústav (Jakubovo nám.) ▶ Modul - Svet knihy (Obchodná)
VO FILMOVÝCH KLUBOCH ▶ Kino Lumière Bratislava ▶ FK - Kino Strojár Martin ▶ FK - Kino Junior Levice
▶ FK - Kino Fontána Piešťany ▶ FK Nadok Trnava ▶ na vrátnici: VSMU (Svoradova 2)

**SLOVENSKÝ
FILMOVÝ ÚSTAV
SLOVAK FILM
INSTITUTE**

07
9 771335 828003

ISSN 1335-8286

FILM.SK JE EVIDOVANÝ MK SR POU E.V. Č. EV 947/08